

การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

นางศุภนันท์ พุฒนพล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2553

**The Development of Indicators to Enhance the Love of Reading Habit for Lower
Secondary School Students**

Miss Supanan Phahutanapon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Evaluation

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2010

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ชื่อและนามสกุล นางศุภนันท์ พุทชนพล

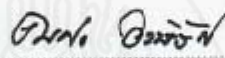
แขนงวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา วิจารณ์สุนทร
2. อาจารย์ ดร. นลินี ฒ นทร

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2554

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. คมสร วงษ์วิภานา)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา วิจารณ์สุนทร)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. นลินี ฒ นทร)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิศวะธีรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น

ผู้วิจัย นางศุภนันท์ พุทธิพนธ์ รหัสนักศึกษ 2482500499 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(การประเมินการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา วัฒนสุนทร
(2) อาจารย์ ดร. นลินี วัฒนคร **ปีการศึกษา** 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ (2) ตรวจสอบตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือ จำนวน 7 คน และผู้เชี่ยวชาญ
ซึ่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามปลายเปิด และ
แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง
ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) มิติการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านมี 3 มิติ รวม 96 ตัวบ่งชี้ คือ
มิติที่ 1 : สถาบันครอบครัว มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ของผู้ปกครอง
15 ตัวบ่งชี้ การเป็นต้นแบบของผู้ปกครอง 5 ตัวบ่งชี้ การเสริมแรงของผู้ปกครอง 9 ตัวบ่งชี้ การจัด
สภาพแวดล้อมของผู้ปกครอง 5 ตัวบ่งชี้ มิติที่ 2 : สถาบันการศึกษา มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การให้
ความรู้และพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน 7 ตัวบ่งชี้ การจัดกิจกรรม 12 ตัวบ่งชี้ การเป็นต้นแบบ
6 ตัวบ่งชี้ การเสริมแรง 7 ตัวบ่งชี้ การจัดสภาพแวดล้อม 7 ตัวบ่งชี้ และ นโยบายของสถานศึกษา
14 ตัวบ่งชี้ มิติที่ 3 : ความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา มีองค์ประกอบ
เดียว คือ ความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้
และ (2) ตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่พัฒนาขึ้นมี
คุณภาพเหมาะสมตามเกณฑ์ ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ระหว่าง 0.00 -
1.00

คำสำคัญ นิสัยรักการอ่าน ตัวบ่งชี้ มัธยมศึกษา

Thesis title: The Development of Indicators to Enhance the Love of Reading Habit for Lower Secondary School Students

Researcher: Miss Supanan Phahutanapon; **ID:** 2482500499; **Degree:** Master of Education (Educational Evaluation); **Thesis advisors:** (1) Dr. Kanjana Watanasuntorn, Associate Professor; (2) Dr. Nalinee Na Nakhon;
Academic year: 2010

Abstract

The purposes of this research were (1) to develop the indicators to enhance the love of reading habit for lower secondary school students; and (2) verify the quality of the indicators to enhance the love of reading habit for lower secondary school students.

The research sample consisted of a group of 7 experts who reviewed the validity of the data collecting instrument and a group of 17 specialists who provided data through Delphi technique on indicators to enhance the love of reading habit for lower secondary school students. Research instruments were an interview form, an open-ended questionnaire and a rating scale questionnaire. Data was analyzed using the IOC index, median, inter-quartile range, and content analysis.

Research findings revealed that 1) the enhancement of the love of reading habit was composed of three dimensions with the total of 96 indicators. The first dimension was the Home with four components, namely, the loving-care and knowledge provision of parents, with 15 indicators; the parents being a good model, with five indicators; the reinforcement by parents, with nine indicators; and the setting of home environment by parents, with five indicators. The second dimension was the School with six components, namely, the knowledge transmission and development of student's reading skill, with seven indicators; the organization of activities, with 12 indicators; the teachers being a good model, with six indicators; the reinforcement, with seven indicators; the setting of school environment, with seven indicators; and the school policy, with 14 indicators. The third dimension was the Home-School Cooperation with only one component, that is, the cooperation between the home and the school, with nine indicators. and 2) The quality of all developed indicators to enhance the love of reading habit for lower secondary school students was appropriate based on the criteria at the high to highest levels with the values of inter quartile range between 0.00 – 1.00.

Keywords: Love of reading habit, Indicators, Secondary Education

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา วัฒนสุนทร แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช อาจารย์ ดร. นลินี ฦ นคร ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์นี้ อย่างใกล้ชิดเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องตลอดเวลาอันมีค่ายิ่งของท่าน ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้อย่างยิ่ง รวมทั้งคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ แก่ผู้วิจัยทุกท่าน

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และขอบคุณพี่น้อง เพื่อน ๆ ที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลงด้วยดี ความสำเร็จและคุณประโยชน์ใด ๆ อันเกิดจากวิทยานิพนธ์นี้ ขอมอบให้แก่ผู้ใช้ประโยชน์กับงานวิจัยนี้ทุกท่าน

ศุภนันท์ พุทธนพล

มิถุนายน 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	10
ตัวบ่งชี้และการพัฒนาตัวบ่งชี้	29
เทคนิคเดลฟาย	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
ข้อมูลจากแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ	60

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	84
สรุปการวิจัย	84
อภิปรายผล	94
ข้อเสนอแนะ	99
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	108
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตอบแบบสัมภาษณ์	109
ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ตอบแบบสอบถามด้วยเทคนิคเดลฟาย	111
ค หนังสือขอความอนุเคราะห์	114
ง แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ	118
จ แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 1	120
ฉ แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2	126
ช แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 3	141
ประวัติผู้วิจัย	159

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้.....	36
ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนผู้เชี่ยวชาญและความคลาดเคลื่อนจากการเก็บข้อมูล โดยเทคนิคเดลฟาย.....	43
ตารางที่ 2.3 เกณฑ์การตัดสินระดับฉันทามติสำหรับการตอบแบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ.....	44
ตารางที่ 2.4 สรุปข้อดีและข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟาย.....	45
ตารางที่ 3.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมขององค์ประกอบ.....	56
ตารางที่ 4.1 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อ ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	61
ตารางที่ 4.2 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อ ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	64
ตารางที่ 4.3 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	65
ตารางที่ 4.4 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อ ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	67
ตารางที่ 4.5 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อ ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	69
ตารางที่ 4.6 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อ ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.7	
คำมัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อ ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	74
ตารางที่ 4.8	
คำมัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อ ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	75
ตารางที่ 4.9	
คำมัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อ ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	77
ตารางที่ 4.10	
คำมัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อ ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	79
ตารางที่ 4.11	
คำมัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อ ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	81

ฉ

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	หน้า
		6

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของปวงชนชาวไทย พระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ราชเจ้าผู้ทรงคุณอันประเสริฐ มีพระราชอัธยาศัยและพระราชจริยวัตรอันงดงามบริสุทธิผุดผ่องในทศพิธราชธรรม พระมหากรุณาธิคุณด้านการศึกษาเป็นเรื่องหนึ่งที่ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจสืบเนื่องมาโดยลำดับ พระบรมราโชวาทมากมายที่ทรงแนะแนวทางและให้มุมมองเกี่ยวกับการศึกษาไว้ชัดเจน ดังเช่น พระบรมราโชวาทที่พระราชทานแก่สมาชิกห้องสมุดทั่วประเทศ (๗พณฯ องคมนตรี ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย.2545 : 11) “...การอ่านหนังสือเป็นการสะสมความรู้และทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นมา ทำมา คิดมา แต่โบราณกาลจนถึงทุกวันนี้ หนังสือจึงเป็นสิ่งสำคัญ เป็นคล้าย ๆ ธนาคารความรู้และเป็นออมสิน...” คำว่า “เป็นคล้าย ๆ ธนาคารความรู้” หมายความว่า เป็นแหล่งสะสมความรู้ พระองค์ท่านชี้ให้เห็นว่า หนังสือเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์ก้าวหน้าโดยแท้ ฉะนั้น ถ้าผู้ใดไม่ชอบอ่านหนังสือคงต้องริบทำตั้งแต่ตอนนี้ เพราะหนังสือเปรียบเสมือนธนาคารความรู้และออมสิน ที่นับวันจะมีแต่ดอกเบี๊ยงอกเงย องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมราชินีนาถสิริกิติ์ พระแม่เจ้าของปวงชนชาวไทยทั้งประเทศ ก็ทรงเป็นแบบอย่างที่ดียิ่งในเรื่องการอ่าน และการค้นคว้า และได้ถ่ายทอดมายังพระราชธิดาในพระองค์ คือ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระองค์ได้ทรงพระราชนิพนธ์เกี่ยวกับหนังสือไว้เมื่อ พ.ศ. 2510 ไว้ว่า

“หนังสือนี้มีมากมายหลายชนิด	นำดวงจิตเร่ร่อนขึ้นสู่นครโต
ให้ความรู้สำเร็จบันเทิงใจ	ฉันทจึงใฝ่ใจสมานอ่านทุกวัน
มีวิชาหลายอย่างต่างจำพวก	ล้วนสะดวกค้นได้ให้สุขสันต์
วิชาการสรรมาสารพัน	ชั่วชีวิตฉันอ่านได้ไม่เบื่อเลย”

นอกจากนั้นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย 2543:4) ได้ทรงบรรยายถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. 2530 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ สรุปได้ดังนี้

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาความรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ อาทิ การฟัง

2. การอ่านสามารถอ่านหนังสือโดยไม่มีการจำกัดเวลาและสถานที่ที่สามารถนำไปไหนมาไหนได้

3. หนังสือเก็บได้นานกว่าสื่ออื่น ๆ ซึ่งมักมีอายุการใช้งานโดยจำกัด

4. ผู้อ่านสามารถฝึกการคิด และสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน

5. การอ่านส่งเสริมให้สมองดี มีสมานานกว่าและมากกว่าสื่ออย่างอื่น ทั้งนี้เพราะขณะอ่านจิตใจต้องมุ่งมั่นอยู่กับข้อความ พินิจพิเคราะห์ข้อความ

6. ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง จะอ่านคร่าว ๆ อ่านละเอียด อ่านข้าม หรืออ่านตัวอักษร เป็นไปตามใจของผู้อ่าน หรือเลือกอ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะหนังสือมีมากสามารถเลือกอ่านได้

7. หนังสือมีหลากหลายรูปแบบ และราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่น จึงทำให้สมองผู้อ่านเปิดกว้างสร้างแนวคิดและทัศนคติได้มากกว่า ทำให้ผู้อ่านไม่ติดอยู่กับแนวคิดใด ๆ โดยเฉพาะ

8. ผู้อ่านเกิดความคิดเป็นได้ด้วยตนเอง วินิจฉัยเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเอง รวมทั้งหนังสือบางเล่มสามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วย เมื่อปฏิบัติแล้วก็เกิดผลดี

สำหรับพระจริยาวัตรของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีที่ทรงปฏิบัติจนเป็นที่ชื่นชมยินดีของชาวไทย คือ ภาพที่ทรงอ่านหนังสือหรือไม่กี่ทรงจดบันทึกสิ่งต่าง ๆ ที่ทรงพบเห็นประจำ ปัจจุบันมีพระราชนิพนธ์ของพระองค์พิมพ์รวมเล่มนับเป็นร้อย ๆ เล่ม และเนื่องในวโรกาสที่พระองค์ท่านทรงเจริญพระชนมายุ 48 พรรษา พ.ศ. 2546 กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้จัดทำโครงการ “ปีแห่งการส่งเสริมการอ่านการเรียนรู้เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” เพื่อกระตุ้นนักเรียน ครู ผู้บริหาร พ่อแม่ ผู้ปกครอง และประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและการเรียนรู้

บุคคลสำคัญอีกท่านหนึ่งท่านเป็นอดีตปลัดกระทรวงศึกษาธิการ คือ ดร. กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 13) เล่าถึงความเป็นผู้รักการอ่านว่า “...แม่จะมีนิทานเล่าให้ฟังทุกคืน เป็นนิทานภาษาอังกฤษบ้าง ภาษาไทยบ้าง ...ตอนเด็ก ๆ ชอบอ่านหนังสือ “จ๋อนกับแดง” อ่านบ่อยมากจนขาดเลย เป็นหนังสือที่อ่านได้ไม่รู้เบื่อ เป็นนวนิยายผจญภัย เพราะเป็นเด็กผู้หญิงอยู่กับบ้าน ไม่มีโอกาสไปท่องเที่ยวผจญภัยที่ไหน เลยเป็นหนังสือที่ชอบมาก ตอนเด็ก ๆ เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่จะอ่านหนังสือตลอดเวลา มีหลายเล่มที่อ่านแล้วรู้สึกสนุก และมีบางเล่มที่เราจะกลับไปอ่านอีกหลายครั้งเพราะว่าให้แง่คิดให้ความจริงใจ...”

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2545 :14) การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดกิจกรรมใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ คือ การปฏิรูป

การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด เนื่องจากผู้เรียนเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะได้รับผลจากการศึกษา ในการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ทุกส่วนของสังคมไม่ว่าฝ่ายนโยบาย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน ผู้บริหาร ชุมชน ต้องมีความเข้าใจตรงกันและเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะพึงประสงค์ คือ เป็นทั้งคนเก่ง คนดี และมีความสุข (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543)

บันลือ พฤกษ์วัน (2534, หน้า 9) กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านสรุปได้ว่า การอ่านสามารถช่วยผู้อ่านให้มีพัฒนาการทางภาษา ส่งเสริมให้ผู้อ่านรู้จักใช้กระบวนการคิด ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การเขียน รวมทั้งการอ่านและใช้หลักภาษาได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ ลุนีย์ สิงหะเกษนทร์ (อ้างใน อังคณา จุโพทก, 2542, หน้า 18) กล่าวว่า การอ่านก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและแก่ชาติโดยส่วนรวม เพราะการอ่านทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้กว้างขวาง สามารถนำความรู้มาใช้พัฒนาตน สังคม และอาชีพได้ เมื่อบุคคลมีความรู้ดีย่อมทำให้ประเทศชาติพัฒนามากขึ้น ในประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากสภาพการณ์ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว การอ่านจะมีส่วนช่วยให้ติดตามการเปลี่ยนแปลงได้ทันเหตุการณ์ วินิตา คิถิยนต์ (2537, หน้า 7) ได้แสดงความเห็นถึงประโยชน์ของการอ่าน สรุปได้ว่า การอ่านเป็นการเพิ่มสติปัญญาของผู้อ่านให้เฉลียวฉลาด มีโลกทัศน์กว้างขึ้นสามารถอ่านได้ทุกที่ทุกเวลา เป็นงานอดิเรกและทำให้จิตใจเป็นสมาธิ และตรงกับ มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ (2537, หน้า 21) ได้เสนอความเห็นในเรื่องเดียวกัน สรุปได้ว่า การอ่านช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจพฤติกรรมของตนและคนในสังคมรวมทั้งชีวิตความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้อ่านได้ปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเอง ถ้าผู้อ่านรู้จักนำสาระที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันทั้งในด้านการศึกษาและการทำงานย่อมทำให้บุคคลผู้นั้นประสบความสำเร็จในชีวิตและเข้ากับคนในสังคมได้ดี

การอ่านจึงนับเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งในการแสวงหาความรู้และประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะนักเรียนเป็นวัยที่ต้องพัฒนาการอ่านให้มีความรู้ความสามารถ รู้จักศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน และต้องส่งเสริมให้มีนิสัยรักการอ่านด้วย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 เป็นต้นมา ได้มีการเผยแพร่เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไปอย่างกว้างขวาง ทำให้มีการส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนทั่วประเทศ แต่อย่างไรก็ตามจนถึงปัจจุบันนี้อาจกล่าวได้ว่าเยาวชนไทยยังไม่มีนิสัยรักการอ่านเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจมีปัจจัยหลายประการที่ไม่เอื้อต่อการอ่าน กอปรกับพระราชบัญญัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายเร่งรัดในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเรียนการสอนของครูใหม่ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จึงต้องมีการจัดการเรียนการสอน

ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ เป็นคนคิดเป็น ทำเป็น มีนิสัยรักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้แล้วสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้กำหนดความสำคัญของการอ่านไว้ในมาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสดงความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ

1. ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รอบตัว
2. ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สนุกกับการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
3. ผู้เรียนสามารถใช้ห้องสมุด ใช้แหล่งเรียนรู้ และสื่อต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก

สถานศึกษา

การศึกษาในปัจจุบันเป็นการศึกษาที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้ความรู้พัฒนาตลอดเวลา การติดตามความรู้ดังกล่าวให้ทันต่อเหตุการณ์นั้น มนุษย์ต้องศึกษาจากหนังสือและสื่อต่าง ๆ แม้ว่าปัจจุบันจะมีสื่อที่ทันสมัยหลายประเภท แต่หนังสือก็ยังคงเป็นสื่อที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุด มีความสำคัญต่อการศึกษาของแต่ละบุคคลเนื่องจากการอ่านหนังสือเป็นวิถีทางหนึ่งที่ทำให้มนุษย์ได้รับความรู้ ความคิด และดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม

กระทรวงศึกษาธิการได้ทำการสำรวจการอ่านของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในปี พ.ศ. 2549 โดยเฉลี่ยแล้วเด็กอ่านหนังสือรวม 360 บรรทัดต่อวัน ต่อคน หรือ 17 หน้าต่อวัน ต่อคน หรือ 9 เล่ม ต่อเดือน ต่อคน และเข้ายืมหนังสือห้องสมุดเฉลี่ย 7 ครั้งต่อเดือน ต่อคน (บทความ การศึกษาตามอัธยาศัย ที่มา: การศึกษาวันนี้ ปีที่ 7 ฉบับที่ 334 วันที่ 24-31 พฤษภาคม 2550) และจากสถิติเกี่ยวกับการใช้เวลาอ่านหนังสือของคนไทยที่สมาคมธุรกิจสำนักพิมพ์ ได้คาดการณ์ไว้ในเอกสารธุรกิจสำนักพิมพ์ในประเทศไทย พ.ศ. 2550 คือ คนไทยใช้เวลาอ่านหนังสือปีละไม่เกิน 2 เล่ม แม้ธุรกิจหนังสือจะขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมีหนังสือออกใหม่เข้าสู่ร้านหนังสือไม่ต่ำกว่า 900 เรื่องต่อเดือน ก็ตาม และเมื่อเปรียบเทียบกับสถิติการอ่านของคนไทยกับประเทศอื่น พบว่า คนไทยอ่านหนังสือประมาณ 2 – 5 เล่มต่อคนต่อปี ขณะที่สิงคโปร์อ่าน 17 เล่มต่อคน ต่อปี สหรัฐอเมริกาอ่าน 50 เล่มต่อคน ต่อปี และพบว่า สถิติการใช้ห้องสมุดของคนไทย พบว่ามีคนไทยต่ำกว่าร้อยละ 3 ที่เข้าใช้บริการห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ (เกร็ดน่ารู้: www.vcharkarn.com)

ในระบบการศึกษานั้น การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ เป็นคนคิดเป็น ทำเป็น มีนิสัยรักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ ถ้ามีเพียงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือ หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องเข้า

มามีส่วนร่วมส่งเสริมในการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศชาติ ในอนาคต แต่ก่อนที่ทุกฝ่ายจะส่งเสริมนักเรียนให้เรียนรู้และมีนิสัยรักการอ่านนั้น สิ่งสำคัญ คือ ควรจะทราบถึงองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนแต่ละ องค์ประกอบว่ามีตัวบ่งชี้อะไรบ้าง ที่จะช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน

งานวิจัยนี้ จึงมีเป้าหมายที่จะพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการประเมิน และเป็นแนวทางในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน ให้พัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการและแนวคิดในเรื่องการส่งเสริมการอ่าน นโยบายและแนวทางในการจัดการส่งเสริมการอ่านของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการอ่าน แนวคิด ทฤษฎีและหลักการในการพัฒนาตัวบ่งชี้ และนำความรู้ทั้งหมดมาผสมผสาน สร้างองค์ประกอบเกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และร่าง ตัวบ่งชี้ การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประเมินคุณภาพด้วยการใช้เทคนิคเดลฟาย เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยคาดว่า ตัวบ่งชี้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ จะมีประโยชน์ในด้านการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการของ สถานศึกษาในการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่านตามมาตรฐานการศึกษา ของไทยอย่างแท้จริง

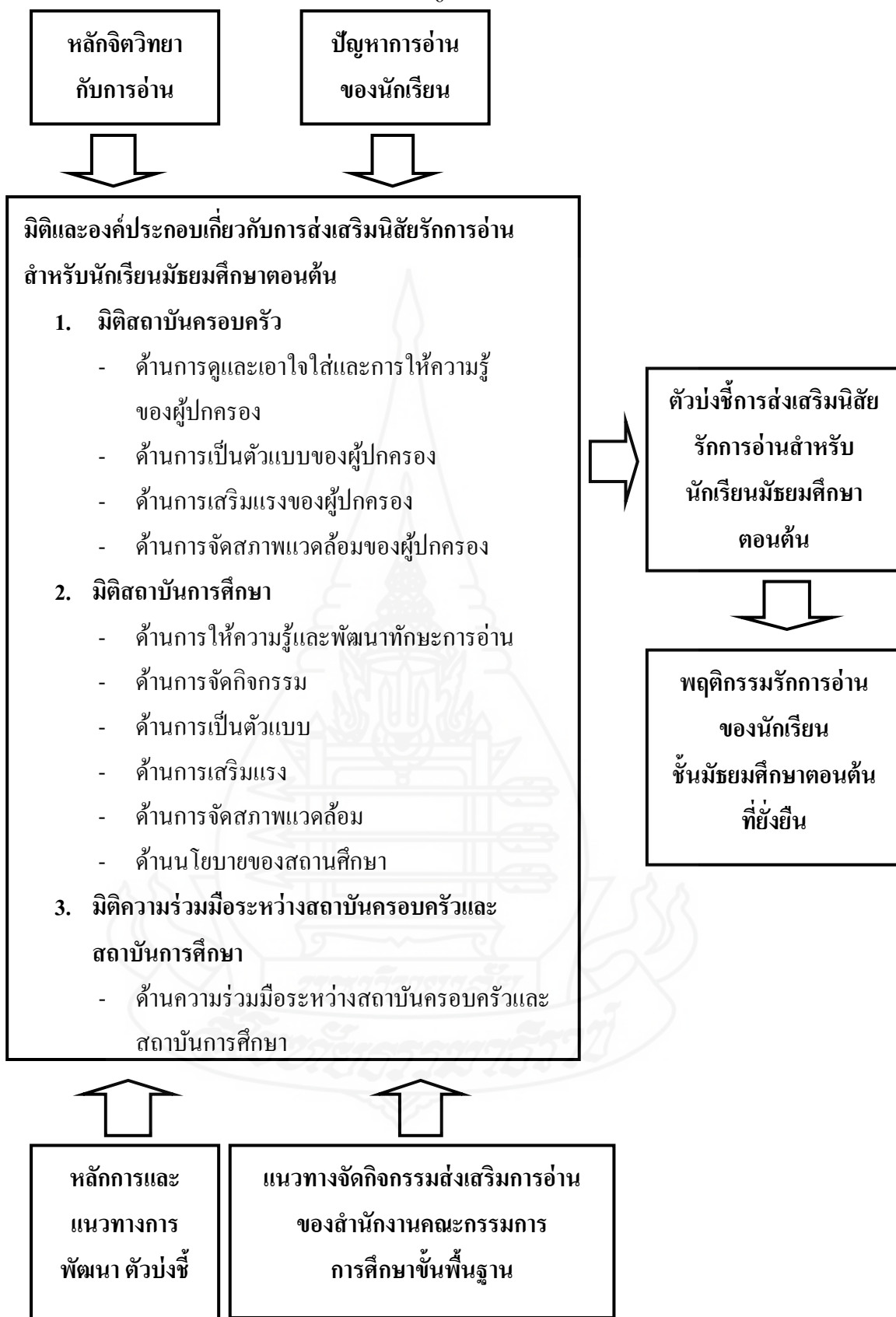
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น

2.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ที่นำเสนอในแผนภาพ ที่ 1 เป็นกรอบที่แสดงถึงสารสนเทศที่นำมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาตัวบ่งชี้ อันประกอบด้วย แนวคิด หลักการและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่าน เอกสารแนวทางการจัด กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของกระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางดำเนินงานปฏิบัติการเรียน การสอน ตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน”

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 การวิจัยนี้ เป็นการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มี 3 มิติ ดังนี้

4.1.1 มิติสถาบันครอบครัว

4.1.2 มิติสถาบันการศึกษา

4.1.3 มิติความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ประชากรที่ใช้ในการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน คือ ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสนับสนุน
การจัดทำโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในสถานศึกษา ประกอบด้วย อาจารย์ประจำ
สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ดูแลโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
ครูผู้สอน ครูหรือเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว และครูชำนาญการพิเศษ
ทางด้านวิชาภาษาไทย

4.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เลือกอย่างเจาะจงจากกลุ่มประชากร
ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ซึ่งตอบรับการเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาค้างนี้ มีจำนวน
และเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 7 ท่าน
ได้แก่

- 1) อาจารย์ประจำสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 2 คน
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีผลงานการบริหารงานดีเด่นด้านการส่งเสริม
และสนับสนุน โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจำนวน 3 คน
- 3) ศึกษานิเทศก์ที่เกี่ยวข้องกับงาน โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พะเยาเขต 2 จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา จำนวน 17 คน ซึ่งตอบรับการเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาค้างนี้ เป็นกลุ่ม
ที่ให้ความคิดเห็นต่อร่างตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องในความคิดเห็นที่มีต่อ
ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับผลงานเชิดชูเกียรติด้านผู้บริหารรักการอ่าน
จำนวน 2 คน

2) หัวหน้างานห้องสมุดหรือเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ ที่มีประสบการณ์ด้านการทำงานห้องสมุดและการดำเนินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจำนวน 5 คน

3) ครูชำนาญการพิเศษ ด้านการสอนภาษาไทย ที่มีประสบการณ์และเกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จำนวน 4 คน

4) หัวหน้างานแนะแนวและครูผู้สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 4 คน

5) ครูผู้สอนที่มีความรู้ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาหรือสถิติและงานวิจัย จำนวน 2 คน

4.2.3 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล คือ เดือน กุมภาพันธ์ 2553 – กุมภาพันธ์ 2554

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หมายถึง การให้ความช่วยเหลือ การสนับสนุนด้วยกลวิธีต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อนำมาซึ่งนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่

5.1.1 มิติสถาบันครอบครัว มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) ด้านการดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ของผู้ปกครอง
- 2) ด้านการเป็นตัวอย่างของผู้ปกครอง
- 3) ด้านการเสริมแรงของผู้ปกครอง
- 4) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของผู้ปกครอง

5.1.2 มิติสถาบันการศึกษา มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) ด้านการให้ความรู้และพัฒนาทักษะการอ่าน
- 2) ด้านการจัดกิจกรรม
- 3) ด้านการเป็นตัวอย่าง
- 4) ด้านการเสริมแรง
- 5) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม
- 6) ด้านนโยบายของสถานศึกษา

5.1.3 มิติความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา มี 1 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถานศึกษา

5.2 นิสัร้การอ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออก ถึงการฝึกใฝ่มุงมั่นกับการอ่าน อ่านจนเคยชิน อ่านทุกอย่งที่เป็นวัสดุสำหรับการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นหนังสือหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ อ่านได้ทุกสถานที่ ทุกโอกาส อ่านอย่งมุงมั่น จริงจัง สม่่าเสมอ อ่านโดยไม่ต้องมีใครคอยเตือนให้อ่าน หรือมีรางวัลตอบแทน ตลอดถึงความพึงพอใจในการอ่านเมื่อมีโอกาส ต้องการอ่านมากขึ้น การใช้เวลาว่างเพื่อการอ่าน และความพยายามเพื่อที่จะให้ได้อ่านในสิ่งที่ตนเองชื่นชอบ

5.3 ตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัร้การอ่าน หมายถึง สารสนเทศที่อธิบายถึงพฤติกรรมหรือกิจกรรมที่จำเป็นในการสนับสนุนและกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในการอ่าน และกระทำจนเป็นกิจวัตรหรือเป็นนิสัย

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้ตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัร้การอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำตัวบ่งชี้มาใช้ในการส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านตามโครงการส่งเสริมนิสัร้การอ่าน

6.2 ได้แนวทางเพื่อกำหนดเป็นนโยบายและข้อปฏิบัติที่ชัดเจนของสถานศึกษา ในการส่งเสริมนิสัร้การอ่าน เพื่อสามารถดำเนินงานได้อย่างดีและบรรลุเป้าหมาย

6.3 สถานศึกษาที่สนใจ สามารถนำตัวบ่งชี้ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการอ่านระหว่างครอบครัวและสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาการอ่านให้ถึงระดับการอ่านเป็นและมีนิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืน

6.4 ได้แนวทางในการประเมิน และกระตุ้นสถานศึกษา ในการให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน รวมทั้งเป็นแนวทางในการประเมินพฤติกรรมและความยั่งยืนของการรักการอ่านสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาในบทนี้ ประกอบด้วยแนวคิด ทฤษฎี หลักการที่นำมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งเนื้อหาเป็น 4 เรื่อง ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
2. ตัวบ่งชี้และการพัฒนาตัวบ่งชี้
3. เทคนิคเคลฟาย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

1. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

1.1 นโยบายส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

การอ่าน เป็นวัฒนธรรมในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ ปัจจุบันสังคมโลกเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การแข่งขัน การอ่านจึงเป็นวิธีที่จะช่วยให้มนุษย์ได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และแนวคิดใหม่ ๆ อันจะเป็นการพัฒนาตนเอง และรู้จักปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ใช้การอ่านเป็นวิถีแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นการสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนานิสัยรักการอ่าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ 2549:1)

นโยบายที่ 1 สร้างจิตสำนึกและแรงจูงใจให้นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา เห็นความสำคัญของการอ่าน

นโยบายที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับ โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง หลากหลาย และสม่ำเสมอ

นโยบายที่ 3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้พัฒนาห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

นโยบายที่ 4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ใช้การอ่านในกระบวนการเรียนรู้ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกระดับชั้น

1.2 มาตรฐานการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

เพื่อให้บรรลุตามนโยบายส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดมาตรการสำคัญเพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

มาตรการที่ 1 สร้างความตระหนักให้นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาเห็นความสำคัญของการอ่าน

มาตรการที่ 2 กระตุ้นและปลูกฝังให้นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอ่านอย่างต่อเนื่อง

มาตรการที่ 3 จัดสถานที่ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่าน

มาตรการที่ 4 ประสานความร่วมมือให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

มาตรการที่ 5 กำหนดแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี

มาตรการที่ 6 จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับ โรงเรียน อย่างต่อเนื่อง หลากหลาย และสม่ำเสมอ

มาตรการที่ 7 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะในการบริหารจัดการห้องสมุดที่มีคุณภาพ

มาตรการที่ 8 พัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดมีชีวิต

มาตรการที่ 9 ปรับแนวคิด ให้ความรู้ และพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญของการอ่าน

มาตรการที่ 10 บูรณาการการอ่านในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น

1.3 ตัวชี้วัดความสำเร็จ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ตารางข้างล่างแสดงปัจจัยและตัวชี้วัดความสำเร็จในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในสถานศึกษาตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน” (กระทรวงศึกษาธิการ : 40-41)

ปัจจัยความสำเร็จ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	1. สถานศึกษามีโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไว้ในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน 2. กำหนดเวลาจัดกิจกรรมทุกวันอย่างน้อยวันละ 15 นาที 3. จัดหาหนังสือและสื่อเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 4. มีการจดบันทึกหลังจากการอ่าน 5. มีผู้ร่วมกิจกรรมทุกชั้นเรียน 6. มีกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาการอ่านของนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่าน
2. สถานศึกษามีนโยบายให้นำการอ่านใช้ในการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	1. ผู้สอนทุกคนมีแผนการจัดการเรียนการสอนที่ชี้แจงการใช้แทรกในการเรียน 2. แผนการเรียนรู้อ่านทุกแผนมีรายชื่อหนังสือให้นักเรียนใช้ศึกษาค้นคว้า 3. มีกิจกรรมที่ให้นักเรียนค้นคว้าด้วยการใช้หนังสือทั้งในและนอกห้องสมุด
3. สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยครูบรรณารักษ์หรือคณะกรรมการนอกห้องเรียน	1. กิจกรรมประเภทเร้าโสตประสาท (ใช้เสียงและคำพูดเป็นหลัก) ได้แก่ กิจกรรมเล่านิทานให้ฟัง , เล่าเรื่องจากหนังสือ , อ่านหนังสือให้ฟัง ฯลฯ 2. กิจกรรมประเภทเร้าจักขุประสาท (อ่านความหมายของสิ่งที่เห็นเป็นหลัก) ได้แก่ จัดนิทรรศการต่าง ๆ 3. กิจกรรมประเภทเร้าโสตและจักขุ (ใช้ฟังและดูไปพร้อมกัน) ได้แก่ วาดภาพจากการเล่านิทาน , เล่านิทานให้ดูภาพประกอบในหนังสือ , เล่านิทานให้ดูภาพประกอบในหนังสือ , เล่านิทานโดยใช้โสตทัศนวัสดุ ฯลฯ 4. กิจกรรมให้ผู้เป้าหมายได้ร่วมกิจกรรม ได้แก่ ยอดนักอ่าน , ค่ายรักการอ่าน , แข่งขันต่าง ๆ ฯลฯ
4. สถานศึกษาสร้างแรงจูงใจและชี้ให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน	1. จัดกิจกรรมแรลลี่ครอบครัวรักการอ่าน , พ่อแม่เล่านิทาน เล่าเรื่องให้ลูกฟัง 2. ส่งเสริมให้ครอบครัวพานักเรียนไปใช้แหล่งการเรียนรู้นอกสถานศึกษา 3. จัดหนังสือให้นักเรียน ยืมนำสู่ผู้ปกครอง

ปัจจัยความสำเร็จ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
5. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้จากการอ่านไปเผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์	นักเรียนสร้างสรรค์ผลงาน ได้แก่ จัดทำเว็บไซต์, จัดทำหนังสือ หรือวารสาร, จัดเขียนบทความ, สิ่งประดิษฐ์จากการอ่าน ฯลฯ
6. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน	1. อ่านหนังสือทุกวัน 2. สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการอ่านสม่ำเสมอ 3. ดูแลรักษาหนังสือเป็นอย่างดี 4. มีหนังสือที่ชอบเป็นของตนเอง

ที่มา : เอกสารแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน” (กระทรวงศึกษาธิการ : 40-41)

1.4 การสร้างนิสัยรักการอ่าน

ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (บทความ การศึกษาตามอัธยาศัย ที่มา : การศึกษาวนัชนี ปีที่ 7 ฉบับที่ 334 วันที่ 24-31 พฤษภาคม 2550) ได้กล่าว ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการได้ทำการสำรวจการอ่านของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในปี 2549 โดยเฉลี่ยแล้วเด็กอ่านหนังสือรวม 360 บรรทัด ต่อวัน ต่อคน หรือ 17 หน้า ต่อวัน ต่อคน หรือ 9 เล่ม ต่อเดือน ต่อคนและเข้ายืมหนังสือห้องสมุดเฉลี่ย 7 ครั้งต่อเดือน ต่อคน กระทรวงศึกษาธิการจึงมีความตั้งใจที่จะส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยจัดงานมหกรรมนักอ่านในช่วงเดือนมิถุนายน 2550 ณ ศูนย์ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติ เมืองทองธานี

การสร้างนิสัยรักการอ่านของเด็กไทยเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมอย่างต่อเนื่องไม่ควรอาศัยเพียงการจัดงานมหกรรมนักอ่าน หรือ สัปดาห์หนังสือเท่านั้น แม้ว่าการจัดงานในลักษณะดังกล่าวจะมีส่วนช่วยกระตุ้นการอ่านหนังสือได้ในระดับหนึ่งก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีหลากหลายรูปแบบสามารถดึงดูดความสนใจของเด็กไทยด้วยการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบหลากหลาย ทั้งในแบบภาพ/ตัวอักษรนิ่งและแบบเคลื่อนไหว การอ่านฝึกราคิดจินตนาการ ฝึกราคิดอย่างเป็นระบบ ฝึกสมาธิ และฝึกทักษะการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น

ในสมัยที่เทคโนโลยีมีอิทธิพลดังคุณเด็ก ๆ ได้มากกว่าการอ่านหนังสือ เช่น รายการโทรทัศน์ เกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีดังกล่าวได้เข้าสู่ทุกหลังคาเรือน กระทรวงศึกษาธิการจึงไม่ควรเป็นผู้ที่ทำการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแต่เพียงผู้เดียว แต่ควรร่วมมือกับสถาบันการศึกษา และสถาบันครอบครัวด้วย เนื่องจากทั้ง 2 สถาบันมีความใกล้ชิดเด็กมากที่สุด แนวทางสำหรับการส่งเสริมของครอบครัวและสถาบันการศึกษา สามารถเปลี่ยนใจเด็กให้มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้นได้แก่

1. ค้นหาสาเหตุที่เด็กไม่ชอบอ่านหนังสือ

โรงเรียนและพ่อแม่ผู้ปกครองควรค้นหาว่า เหตุใดเด็กจึงไม่ชอบอ่านหนังสือ เพื่อที่จะสามารถเข้าใจในตัวเด็ก และแก้ปัญหาได้ถูกต้อง โดยอาจใช้วิธีการสังเกต เด็กในระหว่างที่อยู่ที่บ้านว่ามีปัญหาหรือไม่ รวมถึงสังเกตสภาพแวดล้อมทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านว่ามีผลต่อการอ่านของเด็กหรือไม่ อาทิ เด็กมีปัญหาการอ่านหรือไม่ , เด็กสมาธิสั้นหรือไม่ , เด็กติดสื่อเทคโนโลยีมากเกินไปเพียงใด และสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมหรือไม่

2. แก้ปัญหาด้วยความรักและความเข้าใจ

ไม่ว่าเด็กจะชอบอ่านหนังสือหรือไม่ก็ตาม การแก้ไขปัญหาควรเริ่มต้นที่ความรักความเข้าใจ และตามมาด้วยความตั้งใจที่จะช่วยเหลือ ครูผู้สอนและพ่อแม่ผู้ปกครองไม่ควรตำหนิต่อว่า หรือเปรียบเทียบกับเด็กคนอื่น ๆ ชมเชยหรือลงโทษ เพราะนอกจากจะไม่ช่วยเด็กให้รักการอ่านแล้ว ยังอาจเป็นการเร่งให้เขายังเกลียดการอ่านมากขึ้น ครูผู้สอนและพ่อแม่ผู้ปกครองจึงควรทำสิ่งต่อไปนี้

- เปิดอกคุยกันกับเด็กถึงปัญหาการอ่าน
- เปิดโอกาสให้เด็กหาแนวทางที่จะช่วยเหลือส่งเสริมการอ่าน
- ปรับปรุงรูปแบบและให้รางวัลใจ

เนตรทราย บัลลังก์ปัทมา (ที่มา <http://gotoknow.org/home>) กล่าวถึง ข้อมูลจากงานวิจัยต่าง ๆ จะพบว่าเด็กไทยอ่านหนังสือที่ไม่ใช่หนังสือแบบเรียนในแต่ละวันน้อยมาก เพราะเด็กส่วนใหญ่หันไปสนใจกับรายการโทรทัศน์ และเกม มีเด็กส่วนน้อยที่สนใจอ่านหนังสือที่ไม่ใช่หนังสือเรียน (สำนักงานสถิติแห่งชาติวิจัยพบเด็กไทยอายุ 10 ปีขึ้นไปอ่านหนังสือ เฉลี่ยคนละ 2 นาที) ซึ่งได้สรุปสาเหตุที่เด็กไทยไม่สนใจหนังสือ และแนวทางการสร้างนิสัยรักการอ่านพ่อแม่และผู้ปกครองและสถานศึกษา ดังนี้

สาเหตุที่เด็กไทยไม่สนใจหนังสือ

1. เด็กสนใจรายการโทรทัศน์
2. เด็กคิดเกม สนใจแต่คอมพิวเตอร์
3. หนังสือสำหรับเด็กหายากและมีราคาแพง
4. ขาดการสนับสนุนจากผู้ปกครอง
5. การถูกบังคับให้อ่านหนังสือวิชาการมากเกินไป
6. ขาดการเสริมแรงจากการอ่าน

แนวทางการสร้างนิสัยรักการอ่านสำหรับพ่อแม่ และผู้ปกครอง

1. ปลุกฝังแต่วัยเด็กด้วยการ์ตูน นิทานภาพ
2. พ่อแม่ควรพาไปเลือกซื้อหนังสือที่เด็ก ๆ อยากรอ่าน แม้จะเป็นหนังสือการ์ตูน
3. พาเด็กไปร้านหนังสือหรือห้องสมุด หรือพาไปดูงานสัปดาห์หนังสือ เลือกซื้อเลือกดู
4. เสริมแรงเชิงบวกด้วยการให้รางวัลจากการอ่าน (เสริมแรงแต่พอเหมาะอย่าบ่อยจนเป็นเงื่อนไข)
5. ให้คำชมเมื่อลูกอ่านหนังสือ
6. ให้ลูกเล่าเรื่องหรือตอบคำถามจากการอ่าน
7. พ่อแม่ควรเล่านิทานหรือเรื่องที่น่าสนใจให้ลูกฟัง เมื่อลูกสนใจจึงให้ลูกอ่านหนังสือเล่มนั้น ๆ
8. วิธีการแบบโบราณ คือ ให้ลูกอ่านหนังสือให้ฟัง แบบการอ่านวรรณคดีหรือวรรณกรรมให้ผู้ใหญ่ฟังในสมัยก่อน
9. ถ้าลูกชอบใช้คอมพิวเตอร์ อาจส่งเสริมการอ่านในโลกไซเบอร์ หรือการอ่านจากอินเทอร์เน็ต
10. การ์ตูนโดเรม่อน ชายหัวเราะ อย่าคิดว่าไร้สาระยังมีประโยชน์ ขอให้ลูกอ่านสร้างนิสัยรักการอ่าน

แนวทางการสร้างนิสัยรักการอ่านผ่านทางโรงเรียน

1. บันทึกย่อการอ่าน หลายโรงเรียนให้เด็กเล็ก ๆ บันทึกการอ่านเต็มรูปแบบ อาจทำให้เด็กเบื่อจึงควรเป็นบันทึกแบบย่อ บอกเรื่องที่อ่าน ใจความสำคัญ 2-3 บรรทัด และข้อคิดจากการอ่าน

2. จัดมุมหนังสือในห้องเรียนที่มีหนังสือเหมาะสมกับวัยของเด็ก วรณคดีหรือวีรบุรุษไทยในรูปแบบการ์ตูน หรือไดโนเสาร์ เด็ก ๆ จะชอบอ่าน

3. จัดสัปดาห์ส่งเสริมการอ่าน มอบรางวัลให้นักอ่าน ในงานมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การเขียนเรื่องยกย่องนักอ่านประจำสัปดาห์ โดยอย่าให้ซ้ำแต่คนเดิม

4. ห้องสมุดโรงเรียนควรจัดบรรยากาศเชิงบวก จัดสถานที่อ่านให้นั่ง นอน ได้ตามความต้องการของเด็ก และบรรณารักษ์ต้องมีแต่รอยยิ้ม

5. จัดมุมหรือป้ายนิเทศ เพื่อนำคำปริศนาคำทาย ปริศนาร้อยกรองให้เด็กอ่าน แล้วส่งคำตอบให้ครูประจำชั้น เพื่อชิงรางวัล กิจกรรมนี้จะช่วยฝึกความคิดของผู้เรียน

6. ค่ายนักอ่านหรือค่ายรักการอ่าน จัดกิจกรรมจากการอ่านแบ่งเป็นฐาน เช่น อ่านแล้ว แข่งกันเล่าเรื่อง อ่านแล้วตอบคำถาม(เกม) อ่านแล้วเติมปริศนาอักษรไขว้ อ่านปริศนาคำทายแล้วตอบคำถามสะสมคะแนนแบบแรลลี่

7. กิจกรรมแข่งขันกันเล่านิทาน โดยให้นักเรียนอ่านนิทานแล้วนำมาเล่าให้เพื่อนฟัง

8. อ่านเก่งเป็นผู้นำ เสริมแรงคนขยันอ่านด้วยการมอบบทบาทให้เป็นผู้นำกลุ่มหรือหัวหน้าห้อง 1 สัปดาห์

9. ธนาкарคำ ฝึกการบันทึกคำและความหมายของคำที่พบจากการอ่าน เพื่อเป็นคลังคำพื้นฐานของเด็ก

10. นักข่าวน้อย บันทึกการอ่านแล้วนำเสนอผ่านเสียงตามสายหรือรายการโทรทัศน์วงจรปิดภายในโรงเรียน

แนวคิดแนวปฏิบัติ 20 ประการเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านและเขียน และปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้บุตรหลาน

(http://www.siced.go.th/koratsite1.08/UserFiles/File/nbs3/10%20march%202011/original_10_03_025.ppt)

1. ควรให้หนังสือพิมพ์หรือนิตยสารต่าง ๆ เป็นแหล่งข่าวที่สำคัญภายในบ้านมากกว่าที่จะอาศัยเพียงโทรทัศน์ หรือ วิทยุ

2. ถ้าพ่อแม่ติดโทรทัศน์ หรือชอบเปิดโทรทัศน์ทิ้งไว้ ก็ไม่มีทางที่จะห้ามไม่ให้ลูกติดโทรทัศน์ได้

3. ภายในบ้านควรมีมุมหนังสือ หรือห้องสมุด และจัดพื้นที่เฉพาะให้กับหนังสือของเด็กตามความเหมาะสม

4. นิทานก่อนนอน ที่พ่อแม่อ่านให้ฟัง จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของนิสัยรักการอ่าน (เด็กมักชอบให้แม่อ่านหนังสือแนวหนึ่งให้ฟัง และให้พ่ออ่านหนังสืออีกแนวหนึ่งให้ฟัง)
5. เด็กอ่านอะไร ไม่ว่าจะมีความน่าสนใจหรือยาวเพียงใด ควรซักถามและให้ความสนใจตามสมควร (แต่ต้องระวังอย่าไปรบกวนสมาธิขณะกำลังอ่าน)
6. ให้นำหนังสือ สมุด ดินสอ เป็นของขวัญวันเกิดหรือในโอกาสสำคัญ และเป็นรางวัลในบางครั้ง
7. ภาพพ่อแม่กำลังอ่านหนังสือ เขียนหนังสือ อย่างจริงจัง เป็นภาพที่กระตุ้นความสนใจในการอ่านได้อย่างดีที่สุด (แต่ต้องเป็นไปตามปกติชีวิต)
8. เมื่อเด็กเริ่มอ่านออก ให้เด็กอ่านข่าวหรือบทความสั้น ๆ ที่เหมาะสมให้ฟัง
9. หากเด็กถามอะไร แล้วผู้ใหญ่ตอบไม่ได้ในทันที ควรชวนเด็กไปค้นหาคำตอบจากหนังสือด้วยกัน
10. พ่อแม่ลูกเคยนั่งอ่านหนังสือด้วยกันบ้างไหม (ไม่ว่าจะเป็นเล่มเดียวกัน หรือคนละเล่ม)
11. เมื่อมีเหตุการณ์ที่อ้างอิงถึงหนังสือได้ ควรสนทนาเล่าต่อกันฟัง
12. สนับสนุนให้เด็กได้พัฒนาแนวหนังสือที่ตนเองชอบอ่าน ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคน
13. เมื่อไปจับจ่ายใช้สอย หากมีโอกาส ควรแวะร้านหนังสือด้วยกัน ไม่ว่าจะซื้อหนังสือหรือไม่ก็ตาม (ยิ่งถ้าเด็กร้องขอให้แวะร้านหนังสือ ไม่ควรขัด ด้วยเหตุที่ไม่ซื้อหนังสือแต่ควรสนับสนุนและอธิบายให้เด็กเข้าใจว่า จะแวะดูหนังสือกัน แต่วันนี้คงไม่ซื้อ และบอกเหตุผลให้เข้าใจ)
14. หอสมุดแห่งชาติ เป็นสถานที่ ๆ เด็กควรได้ไปสักครั้ง
15. อย่าพลาดงานสัปดาห์หนังสือต่าง ๆ เพราะนอกจากจะมีหนังสือลดราคาเป็นจำนวนมากแล้ว ยังเป็นบรรยากาศที่สนุกสนานไปอีกแบบหนึ่ง (แม้บางงานจะอากาศร้อนอบอ้าวไปบ้างก็ตาม)
16. หาหนังสือมาอ่าน อ่านให้เด็กฟัง หรือ เล่าให้เด็กฟัง ก่อนการเดินทางไปทัศนศึกษาทำบุญ หรือ ประกอบพิธีตามเทศกาล หรือ พักผ่อนตากอากาศ)
17. ใช้การอ่านเป็นส่วนประกอบของการไปเที่ยวด้วยกันเสมอ (เช่น อ่านป้ายเกี่ยวกับสัตว์ที่เด็กสนใจ เมื่อไป “เขาดิน”)
18. พ่อแม่ไม่ควรคาดหวัง หรือ เปรียบเทียบการอ่านของลูกกับเด็กอื่น ๆ

19. หนังสือมีคุณอนันต์ แต่ก็มีโทษมหันต์ ระวังในการเลือกหนังสือให้
เด็ก

20. ควรตระหนักอยู่เสมอว่า เป้าหมายของการอ่าน ไม่ได้อยู่ที่การอ่านหรือ
เป็นหนอนหนังสือแต่อยู่ที่การรู้จักอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน เป็นส่วนหนึ่งของความเข้าใจและ
ความเพลิดเพลินในชีวิต

1.5 กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

เนื่องจากการอ่านมีความสำคัญต่อการศึกษาและการดำรงชีวิต ดังนั้นจึงเป็นการ
สมควรที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู หรืออาจารย์ผู้สอน และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนจะได้จัดทำ
กิจกรรมส่งเสริมการอ่านขึ้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านได้มีนิสัยรักการอ่าน เห็นความสำคัญของการอ่าน
มีความสามารถในการอ่าน รู้จักแสวงหาความรู้และประสบการณ์จากการอ่านด้วยตนเองจนเป็น
นิสัย

1.5.1 ความหมายของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ สรุปได้ดังนี้
กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ 2542 : 93) คือ การกระตุ้น
ด้วยวิธีการต่าง ๆ จัดสภาพการเรียนรู้ที่เด็กได้ใช้ทั้งร่างกายและสมองในการประกอบกิจกรรม
เกี่ยวกับการอ่าน ให้เกิดความอยากรู้อยากอ่านหนังสือเพื่อให้ผู้อ่านสนใจอ่านจนกระทั่งมีนิสัย
รักการอ่าน และได้พัฒนาการอ่านจนมีความสามารถในการอ่าน นำประโยชน์จากการอ่าน ไปใช้
ตรงตามวัตถุประสงค์ของการอ่านทุกประเภท

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน (แม่นมาส ชวลิต 2546: 77) คือ การกระทำต่าง ๆ
เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจในการอ่าน เห็นความสำคัญและความสำคัญและความจำเป็น
ของการอ่าน เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน พยายามพัฒนาการอ่านของตนให้ถึงระดับการอ่าน
เป็นและอ่านจนเป็นนิสัย

สหวิทยาทราวดี เขตการศึกษา 1 (2538: 4) ให้ความหมายกิจกรรมส่งเสริม
การอ่าน หมายถึง สภาพการเรียนรู้ที่เด็กได้ใช้ทั้งร่างกายและสมองในการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับ
การอ่าน เช่น การเล่านิทาน การเชิดหุ่น การแสดงละคร เป็นต้น ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการใน
การอ่าน ทั้งทางด้านความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านมีนิสัย
รักการอ่าน เห็นความสำคัญของการอ่าน มีความสามารถในการอ่าน รู้จักแสวงหาความรู้ และ
ประสบการณ์จากการอ่านด้วยตนเองจนเป็นนิสัย

1.5.2 ลักษณะสำคัญของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ควรมีลักษณะ ดังนี้ (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ 2542: 96 – 100)

1. ได้รับความสนใจ เช่น ได้รับความสนใจจากเพื่อน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ใจให้ลูกอยากอ่าน โดยการอ่านหนังสือให้ฟัง เล่าเรื่องจากหนังสือ ฯลฯ และบรรณารักษ์เข้าใจอยากให้นักเรียนอ่าน นักเรียนเข้าใจเพื่อน ๆ ให้อ่านหนังสือ และสื่อการอ่านที่ดี มีคุณภาพเป็นประโยชน์ต่อการเรียน เล่าเรื่องย่อให้ฟัง การได้รับความสนใจโดยการจัดกิจกรรมที่ตื่นเต้น ได้รับความสนใจทั้งตาและหู มีสีสันสวยงาม โดยเฉพาะภาพหน้าปกหนังสือสำหรับเด็ก การจัดนิทรรศการที่ดึงดูดความสนใจ มีการตอบปัญหา มีรางวัลต่าง ๆ มีการอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือสนทนากันเรื่องหนังสือ แสดงละครหุ่น ฯลฯ นอกจากนั้นการใช้สื่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น ซีดี-รอม (CD-ROM) มัลติมีเดีย มีทั้งเสียง สี รูปภาพ จะได้รับความสนใจผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง
2. จูงใจผู้อ่านให้อ่าน เนื่องจากหนังสือและสื่อการอ่านมีอยู่มากมาย ผู้อ่านอาจจะไม่ได้อ่านหนังสือ หรือสื่อการอ่านที่ดี ๆ มีประโยชน์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์และบรรณารักษ์ที่ได้อ่านหนังสือที่ดี แล้วจะต้องจูงใจให้ผู้อ่านอยากอ่าน ด้วยการทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต่าง ๆ ทั้งการพูด แนะนำ เล่าตอนที่น่าสนใจให้ฟัง ตลอดจนอ่านเรื่องราวที่สนุกและน่าประทับใจ อ่านบทกลอนตอนที่ไพเราะให้ฟัง
3. การทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น การเล่าเรื่องจากหนังสือ เล่านิทานอ่านหนังสือให้ฟัง ผู้จัดกิจกรรมมีเทคนิคในการเล่า ไม่เล่าตอนต่อไปหรือตอนจบ จะทำให้ผู้อ่านอยากอ่านมากขึ้น
4. พัฒนาการอ่านของผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านมีความสามารถในการอ่าน และรู้จักนำความรู้จากการอ่าน ไปใช้ประโยชน์ให้เกิดกับตนเองและผู้อื่นได้
5. สนุกสนาน ตื่นเต้น เพลิดเพลิน และมีสาระแฝงอยู่ด้วยเสมอ ซึ่งเป็นการสอนทางอ้อม เช่น คติธรรม มโนธรรม จริยธรรม อุบนิสัย ฯลฯ
6. ไม่ใช้เวลานานเกินไปจะทำให้ผู้อ่านเบื่อหน่าย เวลาที่ใช้กิจกรรมเหมาะสมกับความสนใจของผู้อ่านแต่ละเพศ แต่ละวัย แต่ละอาชีพ
7. เนื้อหาและวิธีการไม่ยากและสลับซับซ้อนจนเกินไป จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้เหมาะกับเพศ วัย และระดับความรู้ของผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย
8. เป็นกิจกรรมที่ให้ทุกคนในกลุ่มได้มีส่วนร่วมกิจกรรม เช่น การเล่านิทาน การแสดงละคร การแสดงละครหุ่น การสนทนากับหนังสือ การโต้เถียง การแข่งขันตอบปัญหา ฯลฯ

9. เป็นกิจกรรมที่ประหยัด ใช้วัสดุที่หาง่ายและราคาถูก

10. เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ให้แก่ผู้อ่าน เช่น ผู้อ่านเข้าร่วมนิทรรศการเรื่องต่าง ๆ ก็ต้องมีหนังสือ เอกสาร หนังสือการอ่านนำมาแสดงด้วยทุกครั้ง

11. เป็นกิจกรรมที่มุ่งไปสู่หนังสือ วัสดุการอ่าน หรือสื่อการอ่านทั้งสิ้น แม้แต่การจัดนิทรรศการเรื่องต่าง ๆ ก็ต้องมีหนังสือ เอกสาร หนังสือการอ่านนำมาแสดงด้วยทุกครั้ง

12. เป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กสนุกสนาน เพลิดเพลิน เป็นการเรียนรู้ถึงแม้จะเป็นการอ่านหนังสือยังไม่ได้เป็นการพัฒนาการพูดและพัฒนาการกล้ามเนื้อให้แข็งแรง และฝึกความพร้อม (Reading readiness) เช่น การเล่นของเล่นต่าง ๆ ถึงแม้ผู้เล่นจะอ่านไม่ออก แต่ก็ได้เรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสและฝึกพัฒนาการของกล้ามเนื้อและสมอง การละเล่นต่าง ๆ เมื่อผู้เล่นอ่านออกแล้ว ผู้ทำกิจกรรมต้องให้ผู้เล่นได้รู้จักอ่านด้วยตนเอง อาจอ่านมาก่อน อ่านพร้อม ๆ กัน อ่านออกเสียง หรือ อ่านในใจ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของเด็ก แล้วนำมาอภิปรายและแสดงความคิดเห็น สรุปกติกา หรือ คิดกติกาขึ้นมาใหม่ เป็นการฝึกการลงคะแนนเสียงระบอบประชาธิปไตย ต้องฟังเสียงส่วนมาก แล้วทุกคนต้องยอมรับ

นอกจากนั้นการเล่นเกมและกิจกรรมต่าง ๆ ยังให้ความรู้ในเรื่องของภาษา และความรู้อื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น การเล่นเกมของ การเล่นเกมข้าวแกง การเล่นเกมของ ในห้างสรรพสินค้า (Play grocery store) มีของเล่นที่เป็นของจริง มีภาพและหนังสือเกี่ยวกับการละเล่นตลอดจนการจัดสถานที่ให้สมจริง เป็นต้น

สรุปลักษณะสำคัญของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ดี (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ 2542 : 110) คือ ได้รับความสนใจ จูงใจให้อยากอ่าน กระตุ้นให้อยากอ่าน พัฒนาการอ่าน สนุกสนาน แฝงสาระ ไม่ใช้เวลานานเกินไป ให้ทุกคนมีส่วนร่วม ประหยัด ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และเป็นกิจกรรมที่มุ่งไปสู่หนังสือและสื่อการอ่าน

1.6 หลักจิตวิทยากับการอ่าน

จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ 2542 : 27) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและประสบการณ์ของมนุษย์ ช่วยในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับเด็ก และผู้ใหญ่ประสบความสำเร็จ ดึงดูดความสนใจทำให้มีนิสัยรักการอ่าน ควรรู้จักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความพร้อม ความสนใจ และความต้องการของเด็ก เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้อ่านแต่ละเพศและแต่ละวัยที่แตกต่างกัน เพราะการอ่านเป็นทักษะอย่างหนึ่ง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ดีควรจะให้เหมาะสมกับวัย ความรู้ และ

ประสบการณ์ของผู้อ่าน เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนการมีสิ่งเร้าตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นแรงจูงใจ หรือ กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความพอใจ สนใจอยากร่วมกิจกรรมการอ่านด้วยความเต็มใจ เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และมีการเร้าทางภาษาเร้าจักษุประสาทให้เกิดตื่นเต้น ทำให้ผู้อ่านเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ จะทำให้ผู้อ่านมีความสามารถในการอ่านมากขึ้น

“นอกจากนั้นความต้องการที่สำคัญที่เป็นความต้องการพื้นฐาน คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ อาหาร น้ำ อากาศ การหลับนอน การขับถ่าย ดังนั้นถ้าขาดสิ่งเหล่านี้ เช่น หิว กระจาย ร้อน เด็กไม่ยอมอ่าน หรือ ไม่อยากเรียนหนังสือ” (พรณี ช.เจริญจิต, 2528 : 239)

ความสนใจและความต้องการในการอ่านของผู้อ่านแต่ละวัยย่อมมีความแตกต่างกัน เนื่องจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่ สติปัญญา อายุ เพศ ความถนัดตามธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางบ้าน โรงเรียน เพื่อน และชุมชน ซึ่ง ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ ได้กล่าวถึงความสนใจ และความต้องการในการอ่านของเด็กวัย 8 – 20 ปี (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ 2542 : 47 - 54) สรุปไว้ ดังนี้

เด็กวัย 8 -12 ปี (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4) เด็กวัยนี้เข้าใจคำเปรียบเทียบกับสนใจเรื่องเป็นจริงมากขึ้น เด็กชายสนใจเรื่องเป็นวิทยาศาสตร์ การผจญภัย การต่อสู้ เรื่องมีจินตนาการกว้างไกลเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ การทดลองง่าย ๆ ตามที่เรียนมาจากโรงเรียน เด็กหญิงจะชอบการแต่งกายเสื้อผ้า การบ้านการเรือน ยังคงชอบเรื่องเกี่ยวกับเทวดา นางฟ้า ทั้งเด็กหญิงและเด็กชายจะชอบเหมือน ๆ กัน เช่น วรรณคดี นิทาน นิยายสำหรับเด็กง่าย ๆ เกี่ยวกับเทพบุตรชาดก สุภาษิต คำพังเพย นิทานพื้นบ้าน เรื่องตลก การ์ตูนขำขัน เข้าใจปัญหาสังคม ศาสนาง่าย ๆ เช่น กฎแห่งกรรม การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ งานยามว่าง การประดิษฐ์ง่าย ๆ วิจารณ์ วีรบุรุษ วีรสตรี เรื่องชีวิตประวัติบุคคลสำคัญ เรื่องของประเทศอื่น ๆ สนใจเรื่องทางประวัติศาสตร์

เด็กวัยนี้จะชอบหนังสือที่มีเรื่องและรูปเท่า ๆ กัน หรือรูปอาจจะลดน้อยลงได้ลดรูปสีลงได้เนื้อเรื่องยาวขึ้น สามารถอ่านเรื่องสารคดีง่าย ๆ รู้เรื่อง เรื่องตลกง่าย ๆ เข้าใจได้เรื่องความรู้ต่าง ๆ วรรณคดีง่าย ๆ นอกจากนี้บางคนทีอ่านหนังสือเก่งมักจะหันไปอ่านหนังสือในวัยถัดไปได้เป็นอย่างดี

นอกจากนั้นเด็กวัยนี้จะชอบอ่านเรื่องเกี่ยวกับการท่องเที่ยว สังคม ประวัติศาสตร์ เกษตร การเพาะปลูก สุขภาพอนามัย โภชนาการ กีฬา วรรณคดี บทละคร คำประพันธ์ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา อาชีพ และเศรษฐกิจ

เด็กวัยนี้จะชอบหนังสือที่มีเรื่องมากกว่ารูป ส่วนมากจะชอบหนังสือขนาดเล็กแบบกระเป๋า (pocket book) ชอบอ่านหนังสือการ์ตูน และชอบอ่านนิยายสารมากโดยเฉพาะนิยายสาร

ที่มีเรื่องที่สนใจเป็นพิเศษ การเลือกหนังสือให้เด็กวัยนี้อ่านเป็นสิ่งสำคัญ เพราะความนึกคิดของเด็ก ทุกวันนี้จะได้อิทธิพลมาจากสิ่งที่อ่าน

ความสนใจและความสามารถในการอ่านของเด็กแตกต่างกัน เนื่องจากสาเหตุหลายประการ คือ

1) ด้านสติปัญญา ตามปกติแล้วเด็กที่ฉลาดมักจะชอบอ่านหนังสือมากกว่าเด็กสติปัญญาต่ำ เด็กที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด จะอ่านหนังสือได้เร็วกว่า มีความสามารถในการเลือกอ่านหนังสือที่น่าสนใจกว่าเด็กในวัยเดียวกัน จะเข้าไปอ่านหนังสือของเด็กในวัยถัดไปได้สบายมาก และสามารถมีความคิดรวบยอดได้ดี และเร็วกว่าเด็กวัยเดียวกัน เช่น เด็กอายุ 7-8 ขวบ สามารถอ่านหนังสือเด็กวัยก่อนรุ่น (12-14 ขวบ) ได้ และเข้าใจได้ตลอด สามารถอ่านหนังสือผู้ใหญ่ เช่น สี่แผ่นดิน รามเกียรติ์ และกำลังภายในได้ และสามารถเล่าเรื่องราวได้ดีด้วย

2) เด็กอายุต่างกัน แม้เพียงปีเดียวก็มีความสามารถในการอ่านต่างกัน ที่เห็นได้ชัดคือ เด็กวัย 5-6 ขวบ จะต่างกับวัย 6-8 ขวบ เนื้อเรื่องก็ชอบต่างกัน เด็กวัย 5-6 ขวบ อ่านหนังสือยังไม่แตกฉาน ดังนั้นความสามารถในการอ่านจึงช้า แต่อายุ 6 ขวบกว่า ๆ จะสามารถอ่านได้เร็วขึ้นมา

3) เพศของเด็ก เมื่อเด็กโตขึ้น เด็กชายสนใจหนังสือแตกต่างกับเด็กหญิง เด็กหญิงจะชอบเกี่ยวกับความงาม การแต่งกาย เด็กชายชอบทดลอง ชอบวิทยาศาสตร์ เครื่องยนต์ กลไก การผจญภัย คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ แต่ตอนเด็กเล็ก ๆ จะชอบเหมือนกัน

4) ความถนัดตามธรรมชาติ เช่น เด็กเก่งคณิตศาสตร์จะอ่านเรื่องคณิตศาสตร์ เก่งคอมพิวเตอร์จะอ่านคอมพิวเตอร์ เก่งภาษา การแต่งกลอน จะชอบอ่านโคลงกลอน เด็กเก่งวิทยาศาสตร์ การประดิษฐ์ต่าง ๆ จะสนใจวิทยาศาสตร์ เด็กเก่งเรื่องทำอาหารจะสนใจอ่านการทำอาหาร เด็กสนใจเรื่องต้นไม้ ชอบต้นไม้ ว่าน กล้วยไม้ บอน ฯลฯ ก็จะสนใจอ่านหนังสือประเภทนี้ เด็กเหล่านี้จะมีความสามารถในการอ่านแตกต่างกับเด็กทั่ว ๆ ไป

5) สิ่งแวดล้อม

5.1 สิ่งแวดล้อมทางครอบครัว ถ้าพ่อแม่ผู้ปกครองสนับสนุนการอ่านหนังสือดี ๆ และซื้อหนังสือให้เด็กบ่อย ๆ พ่อแม่มีการศึกษาดี และชอบอ่านหนังสือ มีชั้นหนังสือให้เด็กเป็นส่วนตัว บอกรับหรือซื้อวารสารสำหรับเด็กโดยเฉพาะ เด็กจะชอบอ่านมากกว่าเด็กที่พ่อแม่ไม่เอาใจใส่ในการส่งเสริมการอ่าน

5.2 สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน ถ้าโรงเรียน ครู บรรณารักษ์ ส่งเสริมการอ่านมีหนังสือดี ๆ จำนวนมากในห้องสมุด เด็กจะอ่านหนังสือดี ๆ และอ่านเก่ง

5.3 เพื่อนฝูง ถ้าเพื่อนชักชวนอ่าน คั่นคว่าในห้องสมุดในเรื่องที่ชอบอ่าน

เล่นกีฬา คนตรี เด็กก็จะพลอยอ่านเก่งไปด้วย เช่น ชอบฟุตบอล จะชอบอ่านหนังสือและวารสารที่มีเรื่องฟุตบอลและนักฟุตบอลทั้งไทยและต่างประเทศ เป็นต้น

5.4 ชุมชน ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีการศึกษาคดี ฐานะเศรษฐกิจดีที่ใกล้เคียงกัน ในหมู่บ้านที่มีห้องสมุดประชาชนที่มีหนังสือและวัสดุการอ่านต่าง ๆ ให้บริการ ตลอดจนจัดห้องสมุดให้น่าสนใจ มีกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กเข้าไปร่วมกิจกรรม จะทำให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน แตกต่างไปจากย่านชุมชนแออัดที่เต็มไปด้วยประชาชนที่ยากจน มีการพนัน และยาเสพติด ซึ่งชักจูงเด็กไปในทางเสียหายได้

สรุปได้ว่า จิตวิทยา คือ วิทยาศาสตร์แขนงหนึ่งว่าด้วยปรากฏการณ์ และกระบวนการทางจิต การนำเอาจิตวิทยามาใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ และประสบการณ์ของมนุษย์จะช่วยให้การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับเด็กและผู้ใหญ่ได้ประสบความสำเร็จ การดึงดูดความสนใจทำให้มีนิสัยรักการอ่านนั้น ผู้ทำกิจกรรมจะต้องมีความรู้เรื่องจิตวิทยาความพร้อม ความสนใจ และความต้องการของเด็กและผู้ใหญ่ ตลอดจนมีความรู้ด้านจิตวิทยา ความสนใจในการอ่านของผู้อ่านแต่ละวัยอีกด้วย นอกจากนั้นความสนใจและความสามารถในการอ่านของเด็กแต่ละคนก็มีความแตกต่างกันเนื่องจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่ ด้านสติปัญญา อายุ เพศ ความถนัดตามธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ทางโรงเรียน เพื่อน และชุมชน ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ครูควรนำหลักจิตวิทยานี้ ไปใช้ในการสอนอ่านเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่อ่านอย่างแท้จริง

1.6 ปัญหาในการอ่าน

ปัญหาในการอ่านมีผลทำให้เด็กไม่เกิดนิสัยรักการอ่าน ซึ่งมีสาเหตุมากมายหลายประการ ปัญหาดังกล่าวนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงได้แก่ (ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล 2537 : 11 – 14) ได้กล่าวถึงปัญหาในการอ่าน สรุปได้ดังนี้

1. ไม่อ่าน
2. อ่านไม่ออก
3. ไม่มีหนังสืออ่าน
4. ไม่มีเวลาอ่าน
5. ไม่มีที่อ่าน
6. อ่านช้า
7. อ่านไม่เข้าใจ
8. อ่านแล้วไม่เกิดประโยชน์

ความคิดเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับฉวีวรรณ คูหาภินันท์ ที่กล่าวถึงปัญหาของนักอ่าน (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ 2542 : 23 – 24) สรุปได้ ดังนี้

1. ไม่ชอบอ่าน ชอบดูโทรทัศน์ เล่นคอมพิวเตอร์และดูวิดีโอมากกว่า
2. ไม่มีเวลา เพราะทำงานมาก หรือการบ้านมาก
3. ไม่มีเงินซื้อสื่อการอ่าน
4. ไม่มีคนช่วยอ่าน เวลาอ่านไม่ออก หรือมีปัญหาในการอ่าน
5. อ่านไม่ออก อ่านแล้วไม่เข้าใจ
6. สุขภาพไม่ดี
7. พิกัด
8. ไม่มีสมาธิในการอ่าน
9. มีปัญหาทั้งทางครอบครัวและปัญหาทางโรงเรียน
10. ไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน
11. ไม่มีสถานที่ที่เหมาะสมที่จะอ่าน
12. ตัวหนังสือเล็กเกินไป
13. ไม่มีหนังสืออ่าน
14. พ่อแม่ ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน จึงไม่ส่งเสริมให้อ่าน
15. มีโรคเกี่ยวกับสมองทำให้อ่านหนังสือไม่ได้
16. มีนิสัยที่ไม่ดีในการอ่านทำให้อ่านช้า เป็นอุปสรรคในการพัฒนาการอ่าน เช่น การอ่านทีละคำ ชอบอ่านออกเสียง ใจลอยไม่มีสมาธิในการอ่าน เป็นต้น
17. ไม่มีเทคนิคหรือวิธีการอ่านหนังสือบางประเภท
18. วิธีการสอนของครูทำให้ไม่อยากอ่าน
19. โรงเรียนไม่มีห้องสมุด

นอกจากนี้แฮริส (Harris) อ้างถึงใน “การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน” (ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน 2525: 39 – 43) ได้กล่าวถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการอ่านไว้ว่า การอ่านจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหลายประการ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน สรุปได้ดังนี้

1. ตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้อ่าน ได้แก่ วุฒิภาวะ ความพร้อม การตั้งใจ สมรรถวิสัยในการอ่านและคุณลักษณะทางบุคลิกภาพของผู้อ่าน

2. ตัวแปรที่เกี่ยวกับการอ่าน ได้แก่ ความแตกต่างของวัสดุการอ่าน ซึ่งอาจแตกต่างกันได้ ในด้านความยากง่าย ความยาว ความคล้ายคลึงกัน นอกจากนี้วัสดุการอ่านยังแตกต่างกันในด้าน ความสนุกสนาน น่าเรียน หรือน่าเบื่อหน่าย

3. ตัวแปรที่เกี่ยวกับวิธีอ่านก็มีผลต่อการอ่านได้เช่นกัน

4. ตัวแปรที่เกี่ยวกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ บ้าน โรงเรียน เพื่อน และชุมชน

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ปัญหาการอ่านขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่ สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม วัสดุการอ่าน และตัวของผู้อ่านเอง

ในการที่นักเรียนอ่านหนังสือได้ดีนั้น (เสริมศรี หอทิมากุล 2526 : 354) กล่าวว่า ต้องมีการฝึกฝนตั้งแต่วัยเด็ก โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการอ่าน ได้แก่

1. ลักษณะของเด็ก ประกอบด้วย

1.1 สภาพของร่างกาย ถ้าเด็กมีสุขภาพแข็งแรง มีหู สายตาและอวัยวะ ในการออกเสียงปกติ มีสภาพทางอารมณ์ ความพร้อมและสติปัญญาดี จะเรียนอ่านได้ดี

1.2 ความสนใจของเด็กเนื่องมาจาก

(1) ญาติผู้ใหญ่ ภายในครอบครัวที่มีญาติผู้ใหญ่ที่ได้รับการยกย่อง เด็กจะเลียนแบบญาติผู้ใหญ่มากกว่าพ่อแม่ หากญาติผู้ใหญ่เหล่านั้นมีความสนใจในการอ่าน

(2) บิดามารดา เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็ก ตามธรรมชาติเด็กจะสนใจอ่านในเรื่องที่พ่อแม่เล่าหรืออ่านให้ฟังตั้งแต่เล็ก

(3) พี่เลี้ยง จากสภาพสังคมปัจจุบันชายและหญิงต้องออกไปทำงานนอกบ้านจำเป็นต้องหาคนเลี้ยงบุตร เมื่อใกล้ชิดคนเลี้ยง จึงมีอิทธิพลต่อเด็กทุกด้าน เช่น การพูด กริยา มารยาท รวมทั้งความสนใจในการอ่านด้วยและเกิดเป็นนิสัย

(4) เศรษฐกิจของผู้ปกครองที่มีฐานะยากจน มักไม่สนใจในการอ่านอาจต้องใช้แรงงานเด็กจนมีความสนใจในการอ่านน้อยลง

(5) ที่ตั้งของครอบครัวอยู่ห่างไกลความเจริญเด็กจะมีพัฒนาการและความสนใจ ในการอ่านไม่ค่อยดี เนื่องจากสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย

1.3 อารมณ์ของเด็กมีผลต่อการอ่าน เด็กที่มีความกดดันทางอารมณ์จะแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่เบี่ยงเบนหรือแกล้งกระทำเพื่อเรียกร้องความสนใจเป็นต้น ฉะนั้นในการสอน ครูควรสำรวจอารมณ์ของเด็กเพื่อจะทำให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ

1.4 วุฒิภาวะของเด็ก หรือความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับวัย เด็กที่มีวุฒิภาวะสูงจะอ่านได้ดีกว่า เป็นต้น

1.5 ประสบการณ์เดิม เด็กที่มีประสบการณ์เดิมจะมีต่อการอ่านในเรื่องของการนำความรู้เดิมมาสัมพันธ์กับสิ่งที่เรียน

1.6 สื่อมวลชน ในปัจจุบันเด็กได้สัมผัสกับสื่อมวลชนหลายอย่าง ภาษาที่ใช้มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กพอจะแยกได้ดังนี้

(1) วิทยุ วิทยุเป็นสื่อสารในการส่งข่าวและความรู้ที่แพร่หลายที่มีเกือบทุกบ้านมีรายการให้กับทุกเพศทุกวัยเด็ก ๆ จะฟังวิทยุแตกต่างกันไปตามวัยและเพศ ตามสภาพของครอบครัวและฐานะทางสังคม

(2) โทรทัศน์และภาพยนตร์ เด็กสามารถเรียนรู้หลายสิ่งอย่างจากภาพยนตร์และโทรทัศน์ ซึ่งสามารถสอดแทรกความดี ความเชื่อ ความเชื่อ ไปสู่เด็กได้

2. สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน ได้แก่

2.1 อาคารสถานที่ และบรรยากาศของโรงเรียน ควรสร้างบรรยากาศของการอ่านภายในห้องเรียน ควรจัดมุมหนังสือ ป้ายนิเทศ บริเวณอาคารเรียน ควรจัดป้ายนิเทศจัดให้มีการประกวด การอ่านคำขวัญ คำอวยพร การทนายปัญหา การเล่านิทาน เพื่อส่งเสริมการอ่าน จัดตั้งโรงเรียนในที่คมนาคมสะดวก ไม่มีสิ่งรบกวนสมาธิในการเรียน ห้องเรียนควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก สะอาดและมีแสงสว่างพอเหมาะ

2.2 วัสดุอุปกรณ์ในโรงเรียนเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้เด็กได้พัฒนาทางการอ่าน เช่น วัสดุอุปกรณ์ในการสอน หนังสืออ่านประกอบหรือหนังสือส่งเสริมการอ่าน เพื่อส่งเสริมการอ่านของเด็ก

2.3 บทบาทของครู ในการสอนครูต้องมีบทบาทดังนี้ คือ

- 1) ครูต้องมีศรัทธาในการสอน และรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน
- 2) ครูต้องสร้างความอบอุ่น แสดงความรักความเมตตาต่อเด็กอยู่เสมอ
- 3) ครูต้องศึกษาความแตกต่างของเด็กแต่ละคนเสียก่อนที่จะเริ่มบทเรียน
- 4) ครูควรเสริมกำลังใจให้กับเด็ก เช่น ชมเชย ยอมรับ ปรบมือ หรือให้รางวัล เป็นต้น การเสริมกำลังใจจะทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ดี มีความสุขและจะรักการอ่านมากขึ้น
- 5) ในเรื่องกระบวนการเรียนการสอน ครูควรใช้วิธีสอนให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่เหมาะสม ได้เรียนอย่างมีความหมาย ได้อ่านอย่างมีวิจารณญาณ เข้าใจสิ่งที่อ่าน ได้ทำกิจกรรมหลาย ๆ แบบ และมีอุปกรณ์ที่ช่วยส่งเสริมการอ่านด้วย
- 6) ครูต้องใช้ภาษาพูด และสำเนียงที่ถูกต้องชัดเจน
- 7) ครูต้องรู้จักแนะนำให้เด็กเกิดความริเริ่ม

8) ครูควรตรวจสอบพัฒนาการในการอ่านของเด็กอย่างสม่ำเสมอ และบันทึกเอาไว้

2.4 ห้องสมุดมีความสำคัญต่อการส่งเสริมการอ่าน และการเรียนการสอน เป็นศูนย์รวมแหล่งความรู้ของทุกโรงเรียน ห้องสมุดมีหน้าที่ส่งเสริมการอ่าน 2 ประการ (ศรีสุดา จริยากุล 2527: 30) คือ

2.4.1 ช่วยพัฒนาความสนใจและรสนิยม

2.4.2 ช่วยลดความไม่รู้ของคน เป็นสถานที่เพิ่มความรู้

ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่ควรคำนึงถึงก็คือ เมื่อมีห้องสมุดจะต้องใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ประโยชน์ และบรรลุผลตามเป้าหมาย การกำหนดให้นักเรียนค้นคว้าในห้องสมุดอย่างมีจุดประสงค์เพื่ออะไร เมื่อค้นคว้ามาแล้วจะทำอย่างไร ล้วนเป็นกระบวนการที่ครูจะต้องเตรียมอย่างมีหลักการ เพื่อให้นักเรียนเข้าห้องสมุดอย่างมีจุดหมาย เป็นการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

ห้องสมุดเป็นกุญแจดอกสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอน จึงต้องคำนึงถึงการจัดห้องสมุดเป็นเรื่องสำคัญ ผู้ที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือส่งเสริมให้ห้องสมุดในโรงเรียนเป็นแหล่งรวบรวมวัสดุการศึกษา ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าสร้างเสริมความสามารถในการอ่าน การฟัง การสังเกต การสื่อความคิด เพื่อชีวิตที่ผาสุก เป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ของสังคมในอนาคต ครูจึงควรแนะนำให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุดเพื่อการอ่าน การศึกษาค้นคว้า

ห้องสมุดแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดสาธารณะ

1) ห้องสมุดโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ มุมหนังสือในชั้นเรียน กับห้องสมุดประจำโรงเรียน

1.1 มุมหนังสือในชั้นเรียน เป็นมุมที่ควรมีหนังสือที่ชั้นวางเพื่อเป็นที่สนใจให้นักเรียนได้หยิบอ่านโดยสะดวก ควรมีเรื่องเบ็ดเตล็ด เช่น กฤตภาค เป็นเรื่องที่ตัดมาจากหนังสือเก่า รูปภาพ อื่น ๆ ที่เป็นประเภทเดียวกันนี้ นำมาเย็บเล่มเข้าปก ควรให้นักเรียนจัดทำเพื่อความภาคภูมิใจและจงใจให้เกิดความตื่นตัว

1.2 ห้องสมุดประจำโรงเรียน เป็นห้องสมุดกลางสำหรับบุคลากรในโรงเรียนได้ใช้ เป็นศูนย์ความรู้เพื่อการค้นคว้า จัดหนังสืออ่านเพื่อความเพลิดเพลินและมีบรรณารักษ์คอยให้คำแนะนำวิธีเลือกหนังสือ จะเป็นแหล่งให้บริการวัสดุการอ่านแก่ครูและนักเรียนห้องสมุดประจำโรงเรียน มีจุดประสงค์ในการจัด ดังนี้

1.2.1 เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับโปรแกรมที่จัดสอนในโรงเรียน

1.2.2 เพื่อจัดวัสดุการอ่านและแหล่งค้นคว้าให้พอเหมาะกับความเจริญงอกงามของนักเรียน

1.2.3 เพื่อเร่งเร้าและทำให้นักเรียนสนใจในการอ่าน เพื่อความสนใจ ความพึงพอใจที่จะอ่าน ตลอดจนมีความคิดงอกงามและงดงามเพราะอ่านหนังสือได้มาก

1.2.4 เพื่อให้นักเรียนใช้ห้องสมุดเป็นและเพื่อปลูกฝังความสนใจและเจตคติที่ดีต่อสังคม

1.2.5 เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการค้นหาวัสดุการอ่าน

1.2.6 เพื่อเป็นแหล่งบริการจัดหาหนังสือเพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการศึกษาในระดับต่าง ๆ

1.2.7 เพื่อให้นักเรียนสนใจเข้าห้องสมุดสาธารณะนอกเหนือจากห้องสมุดโรงเรียน นักเรียนจะได้ศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต

2) ห้องสมุดสาธารณะ มีหลายประเภท คือ หอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดประชาชนฯ

การแนะนำวิธีใช้ห้องสมุดแก่นักเรียน

ครูควรสอนให้นักเรียนรู้จักห้องสมุดพอ ๆ กับการสอนให้รู้จักการอ่านหนังสือ ครูควรหาโอกาสพานักเรียนไปดูการจัดห้องสมุดสาธารณะเพื่อให้นักเรียนได้รับคำอธิบายจากบรรณารักษ์ถึงวิธีใช้ห้องสมุด

นักเรียนควรรู้จักหนังสือประเภทต่าง ๆ ในห้องสมุด เช่น บรรณานุกรม บัตรรายการเอ็นไซโคลพีเดีย และกฤตภาค ทั้งนี้มีจุดประสงค์ให้นักเรียนได้ใช้บริการของห้องสมุดกับทั้งส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบระวังรักษาหนังสือที่ยืมไป และรู้มารยาทเมื่ออยู่ในห้องสมุด

ในชั้นเรียนควรจัดชั่วโมงเพื่อแนะนำวิธีใช้ห้องสมุดประกอบการเรียน นักเรียนควรรู้วิธีอ้างอิงหนังสือค้นคว้าเพื่อทำรายงาน รู้จักแบ่งหมวดหมู่ในห้องสมุด เมื่ออ่านหนังสือเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะจัดเก็บเข้าชั้นได้อย่างเรียบร้อย รู้จักกฎการยืมหนังสือ มีความรู้ว่าจะหาหนังสือให้ได้เร็วจะต้องไปดูที่บัตรรายการ หาชื่อหนังสือหรือชื่อผู้แต่งตามบัตรรายการก่อน

2. ตัวบ่งชี้และการพัฒนาตัวบ่งชี้

2.1 ความหมายของตัวบ่งชี้

ในพจนานุกรมฉบับ Webster's Ninth New Collegiate Dictionary (นิคยา สำเร็จ ผด. 2547: 122; อ้างอิงจาก Webster's Ninth New Collegiate Dictionary.1991) ได้อธิบายคำว่า Indicator ว่าเป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน คือ in = into + dicase =decase, point out ดังนั้น คำว่า Indicator จึงมีความหมายว่า เครื่องชี้ หรือ ตัวชี้ (pointer) ใดๆ สำหรับบันทึก หรือ แสดง หรือ อีกนัยหนึ่ง Indicator หมายถึง กลุ่มค่าสถิติที่เอามารวมกันเพื่อบ่งชี้สภาพเศรษฐกิจ หรือสภาพ ที่ต้องการศึกษา

ส่วนพจนานุกรมออกซ์ฟอร์ด (Johnstone. 1981: 2-3 ; อ้างอิงจาก Oxford Dictionary) ได้อธิบายความหมายของ “ตัวบ่งชี้” ว่าเป็นสิ่งที่ชี้หรือบอกทิศทางไปที่สิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Indicators as that which point out or direct attention to something) สำหรับในภาษาไทยมีคำที่ นำมาใช้ในความหมายเดียวกับคำว่า “ตัวบ่งชี้” อยู่หลายคำ เช่น ดัชนี ดัชนีบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ ตัวชี้ ตัวชี้ นำ ตัวชี้วัด เครื่องชี้ เครื่องชี้บอก และเครื่องชี้วัด เป็นต้น แต่สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้คำว่า “ตัว บ่งชี้” เนื่องจากเป็นคำที่ให้ความหมายชัดเจนว่าเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงเรื่องที่กำลังศึกษา ซึ่งมีผู้ให้ ความหมายของตัวบ่งชี้ไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

วรรณิ แกมเกตุ (2540: 14) ได้ให้ความหมายว่า ตัวบ่งชี้เป็นสารสนเทศหรือค่าที่ สังเกตได้เชิงปริมาณ หรือ ค่าที่สังเกตได้เชิงคุณภาพซึ่งใช้บ่งบอกสถานะของสิ่งที่มุ่งวัด หรือ สะท้อนลักษณะปัญหาหรืออุปสรรคของการดำเนินงานอย่างกว้าง ๆ ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

อานุกาภ ธงภักดี (2543: 16) ได้ให้ความหมายว่า ตัวบ่งชี้ หมายถึง ตัวประกอบ หรือ องค์ประกอบ ที่มีค่าแสดงถึงลักษณะหรือปริมาณของระบบการศึกษาส่วนใดส่วนหนึ่ง ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ และแสวง ปิ่นมณี (รุ่งรังษิ วิบูลย์ชัย. 2544: 21; อ้างอิงจาก เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ และแสวง ปิ่นมณี. 2529. *ดัชนีทางการศึกษา*) ได้ให้ความหมายว่า ตัวบ่งชี้ เป็นสารนิเทศอย่างหนึ่งที่ได้มาจากการประมวลผลโดยใช้มาตรการทางสถิติคำนวณขึ้น เพื่อใช้ ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย การวางแผนและการบริหารงาน การติดตามผลการดำเนินงาน และการจัดลำดับการพัฒนา

รัตนพร ไกรถาวร (2545: 10) ได้ให้ความหมาย ตัวบ่งชี้ว่า หมายถึง ตัวแปร ประกอบ หรือ องค์ประกอบที่มีค่าแสดงถึงลักษณะหรือปริมาณของสภาพที่ต้องการศึกษา ณ จุดเวลา หรือ ช่วงเวลาหนึ่ง ค่าของตัวบ่งชี้แสดง / ระบุ / บ่งบอกถึงสภาพที่ต้องการศึกษาเป็นองค์

รวมอย่างกว้าง ๆ แต่มีความชัดเจนเพียงพอที่ใช้ในการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อประเมินสภาพที่ต้องการศึกษาได้ และใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างจุดเวลา / ช่วงเวลาที่ต่างกัน เพื่อให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของสภาพที่ต้องการศึกษาได้

สุรพงศ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์ (2547: 20) ได้ให้ความหมายว่า ตัวบ่งชี้เป็นสิ่งที่นำมาวัด หรือ ชี้ให้เห็นคุณลักษณะ สภาพการณ์ของสิ่งที่กำลังศึกษา ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง มีลักษณะเชิงคุณภาพหรือปริมาณ โดยการนำข้อมูล หรือตัวแปร หรือข้อเท็จจริงมาสัมพันธ์กัน เพื่อให้เกิดคุณค่าที่สามารถชี้ให้เห็นคุณลักษณะหรือสภาพการณ์นั้นได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สุทธิรักษ์ คนกาญจน์.2547: 45; อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2530) ได้สรุปว่า ตัวบ่งชี้ น่าจะเป็นตัวที่ให้ความหมายที่สำคัญอย่างน้อย 2 ประการ คือ

1. ต้องกำหนดเป็นประมาณหรือคิดเป็นตัวเลขได้ มิใช่เป็นการบรรยายข้อความ และในการตีความหมายค่าตัวเลขของตัวบ่งชี้แต่ละตัวจะต้องนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่จัดทำไว้ มิฉะนั้นจะไม่สามารถบอกได้ว่าค่าตัวเลขที่ได้นั้น สูง หรือ ต่ำ

2. ค่าของตัวบ่งชี้จะบอกความหมายในตัวเอง 2 ประการ คือ

2.1 ความหมายที่บ่งบอกโดยมีเงื่อนไขของเวลากำกับ กล่าวคือ ตัวบ่งชี้จะบ่งบอกเฉพาะในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับตัวแปรหรือข้อมูลว่าจัดเก็บในช่วงใด ตัวบ่งชี้ อาจมีค่า 3 เดือน รอบปีการศึกษาหรือช่วง 5 ปี ก็ได้ ขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่จะนำข้อมูลมาใช้

2.2 การแปลความหมายที่บ่งบอกโดยมีเงื่อนไขสถานที่กำกับ กล่าวคือ ค่าตัวบ่งชี้จะบอกความหมายเฉพาะในเขตพื้นที่ หรือ บริเวณ หรือ ส่วนใดส่วนหนึ่งของระบบที่ต้องการตรวจสอบ อาทิ ตัวบ่งชี้ด้านคุณภาพทางการศึกษาของประเทศ จังหวัด ภูมิภาคใด และระดับการศึกษาใด เป็นต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อมูลหรือตัวแปรที่จัดเก็บนั่นเอง

จากความหมายของตัวบ่งชี้ที่มีผู้ให้ไว้ต่าง ๆ ข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้ การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ก็คือตัวที่นำมาวัด หรือชี้สภาพการณ์ของการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง มีลักษณะเชิงคุณภาพหรือปริมาณ ซึ่งเกิดจากการรวมตัวแปรหลาย ๆ ตัว เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดคุณค่าที่สามารถชี้ให้เห็นคุณลักษณะหรือสภาพการณ์นั้นได้ และเพื่อใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย การวางแผนและการปฏิบัติงาน การติดตามผลการดำเนินงานและการจัดลำดับการพัฒนา

2.2 ประเภทของตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้มีหลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการที่ใช้ในการจำแนก ซึ่งอาจจำแนกโดยอาศัยวิธีการนำไปใช้ หรืออาศัยแนวคิดของวิธีการสร้างตัวบ่งชี้ ก็ได้ ซึ่งจอห์นสโตน (Johnstone, 1981: 24-26) ได้จำแนกประเภทของตัวบ่งชี้ทางการศึกษาตามเกณฑ์ต่างๆ ได้ 5 วิธี ดังนี้

2.2.1 จำแนกตามตัวแปรที่เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ตัวแทน (representative Indicators) ตัวบ่งชี้เดี่ยว (dissaggregative Indicators) และตัวบ่งชี้รวม (composite Indicators)

1) ตัวบ่งชี้ตัวแทน (representative Indicators) เป็นตัวแปรเดี่ยวที่สะท้อนให้เห็นแง่มุมของระบบการศึกษา หรือกล่าวได้ว่า เป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่บ่งชี้ลักษณะหนึ่งลักษณะใดในระบบการศึกษา ตัวบ่งชี้ประเภทนี้ใช้มากในการวิจัย งานบริหารและงานวางแผน

2) ตัวบ่งชี้เดี่ยว (dissaggregative Indicators) เป็นตัวบ่งชี้ที่ถูกนำมาจำแนกออกเป็นตัวเดี่ยว ๆ แต่ละตัวแทนที่จะใช้ตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งเพื่ออธิบายเรื่องหนึ่ง ตัวบ่งชี้ประเภทนี้ต้องอาศัยความหมายของแต่ละตัวแปร เพื่ออธิบายแต่ละส่วนหรือแต่ละองค์ประกอบของระบบการศึกษา ซึ่งถ้าจะนำไปอธิบายเพียงบางส่วนก็จะเกิดปัญหาในความไม่ถูกต้อง

3) ตัวบ่งชี้รวม (composite Indicators) เป็นการรวมตัวแปรทางการศึกษาจำนวนหนึ่งเข้าด้วยกัน มีการถ่วงน้ำหนักของแต่ละตัวแปรเพราะตัวแปรแต่ละตัวนั้นอาจมีค่าน้ำหนักไม่เท่ากัน แล้วคำนวณหาค่าตัวแปรที่รวมออกมา ตัวบ่งชี้ประเภทนี้จึงสามารถอธิบายลักษณะ หรือ สถานการณ์ของการศึกษาได้ดีกว่าตัวแปรเพียงตัวเดียว

2.2.2 จำแนกตามวิธีการแปลผล ได้แก่ การแปลผลแบบอิงกลุ่ม (norm referenced) การแปลผลแบบอิงเกณฑ์ (criterion referenced) และการแปลผลแบบอิงตนเอง (self referenced)

2.2.3 จำแนกตามลักษณะและสเกลการวัด ได้แก่ วัดเป็นค่าสัมบูรณ์ (absolute measurement) และวัดเป็นค่าสัมพัทธ์ (relative measurement)

2.2.4 จำแนกตามช่วงเวลา ได้แก่ ตัวบ่งชี้ ที่แสดงค่า ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (measurement of stocks) และตัวบ่งชี้ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลา (measurement of flows)

2.2.5 จำแนกตามระดับในการวัด ได้แก่ วัดลักษณะสภาพรวมๆทุกระดับ (measurement overall level) และวัดลักษณะการแจกแจง หรือ การกระจาย (measurement of distribution)

2.2.6 จำแนกตามตัวบ่งชี้เชิงระบบ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ตามทรัพยากรนำเข้า (input Indicators) ตัวบ่งชี้กระบวนการ (process Indicators) และตัวบ่งชี้ผลผลิต (output Indicators)

2.3 ประโยชน์ของตัวบ่งชี้

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2541 : 26-29) ได้รวบรวมประโยชน์ของตัวบ่งชี้จากแนวคิดของบุคคลต่าง ๆ อาทิ

จอห์นสโตน (Johnstone. 1981) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของตัวบ่งชี้ทางการศึกษาว่าจะเป็นประโยชน์ในด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การศึกษา ด้านการกำกับและการประเมินระบบการศึกษา

เบอร์สไตน์ โอคส์ และ กุยตัน (Burstein,L; Oakes; & Guiton.1992) รวมทั้ง บอตทานีและวอลเบอร์ก (Bottany & Walberg.1994) ได้ขยายความเพิ่มเติมว่าตัวบ่งชี้ทางการศึกษาเป็นประโยชน์มากในการประกันคุณภาพ (Quality assurance) และการแสดงความรับผิดชอบต่อหน้าที่(Accountability)

เรสนิก โนแลนและเรสนิก (Resnick Nolan and Resnick. 1995) เสนอว่า ตัวบ่งชี้ทางการศึกษาเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดเป้าหมายที่ตรวจสอบได้ และสรุปว่าในด้านการประเมินผลของระบบการศึกษา ตัวบ่งชี้ทางการศึกษาเป็นประโยชน์มากในการกำกับและประเมินผลระบบการศึกษา การจัดอันดับการศึกษา การประกันคุณภาพ และการแสดงความรับผิดชอบต่อหน้าที่การกำหนดเป้าหมายที่ตรวจสอบได้ การปรับปรุงและพัฒนาระบบการศึกษาโดยใช้ผลการประเมินเป็นแนวทางซึ่งจะเรียกตัวบ่งชี้ประเภทนี้ว่า ตัวบ่งชี้ผลการปฏิบัติงาน (Performance Indicators)

จากแนวคิดในเรื่องประโยชน์ของตัวบ่งชี้จากบุคคลต่าง ๆ ข้างต้นนี้ สามารถสรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้ทางการศึกษา มีประโยชน์ ดังนี้

1. ใช้ในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา
2. ใช้ในการวางแผนการดำเนินงานทางการศึกษา เพื่อให้บรรลุผลตามต้องการ
3. ใช้ในการกำกับดูแล และประเมินระบบการศึกษาและการประกันคุณภาพ
4. ใช้ในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่ดีที่สุดเพื่อการเทียบเคียง

(Benchmarking)

2.4 เกณฑ์ในการคัดเลือกตัวบ่งชี้

จากรายงานการประชุมการจัดทำตัวบ่งชี้คุณภาพ (Reproductive Health Indication for Global Monitoring) เมื่อวันที่ 9-11 เมษายน 2540 โดยองค์การอนามัยโลก (WHO) และจากการสรุปของสถาบันนานาชาติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวบ่งชี้ไว้ดังนี้ (นิตยา สำเร็จผล. 2547: 128-130)

1. ความแกร่งแบบวิทยาศาสตร์ (Scientifically robust) ตัวบ่งชี้ต้องมีความถูกต้อง (validity) มีความไว (sensitive) คงที่ (stable) และสะท้อนให้เห็นสิ่งที่ต้องการจะวัด
 2. ความถูกต้อง (Validity) ตัวบ่งชี้ต้องวัดองค์ประกอบ หรือ สิ่งที่ต้องการจะวัดได้ตรงและถูกต้อง
 3. เชื่อถือได้ (Reliable) ตัวบ่งชี้ต้องให้ค่าเดียวกันเมื่อใช้วิธีการวัดเหมือนกัน ในการวัดประชากรกลุ่มที่เหมือนกันในเวลาที่เกี่ยวข้องเป็นเวลาเดียวกัน
 4. ความไว (Sensitive) ตัวบ่งชี้ต้องทำให้สามารถเห็นการเปลี่ยนแปลงแม้เพียงเล็กน้อยที่เกิดขึ้นในองค์ประกอบที่สนใจนั้นได้
 5. มีความเฉพาะเจาะจง (Specific) ตัวบ่งชี้ต้องแสดงในประเด็นที่สนใจเพียงประเด็นเดียวเท่านั้น
 6. ใช้ประโยชน์ได้ (Useful)
 7. มีความเป็นตัวแทน (Representative) ตัวบ่งชี้ต้องครอบคลุมทุกประเด็น หรือ ประชากรทุกกลุ่มที่คาดหวังให้ครอบคลุม
 8. เข้าใจได้ (Understandable) ตัวบ่งชี้ต้องง่ายที่จะนิยาม และค่าของตัวชี้วัดที่ต้องแปลความหมายได้ง่าย
 9. เข้าถึงได้ (Accessible) ข้อมูลที่ต้องการต้องหาได้ง่าย โดยใช้วิธีการเป็นข้อมูลที่สะดวกทำได้จริง
 10. มีคุณธรรม (Ethical) ตัวบ่งชี้ที่มีคุณธรรม หมายถึง ในการรวบรวม วิเคราะห์ และการนำเสนอข้อมูลที่ต้องการ ต้องเป็นไปอย่างมีคุณธรรมในรูปของสิทธิของบุคคล ความมั่นใจ เสรีภาพในการเลือกที่จะให้ข้อมูลหรือไม่ โดยต้องมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการนำข้อมูลไปใช้
- นอกจากนั้น ฟิทซ์-กิบบอน (Fitz – Gibbon. 1996 : 160-165) ได้เสนอเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวบ่งชี้ผลการปฏิบัติงานทางการศึกษา จัดเป็น 5 กลุ่ม และ 12 ด้าน ดังนี้
1. ความสอดคล้อง (Relevant) ประกอบด้วย
 - 1.1 ตัวบ่งชี้บ่งบอกถึงผลลัพธ์ที่เป็นค่านิยมของหน่วยการจัดการนั้น
 - 1.2 ตัวบ่งชี้บ่งบอกถึงผลลัพธ์ที่ทีมงานทุกคนมีส่วนร่วม
 2. ให้ข้อมูลสื่อความหมาย (Informative)
 - 2.1 ตัวบ่งชี้เป็นไปตามบริบท
 - 2.2 ตัวบ่งชี้ให้ผลย้อนกลับไปยังหน่วยการจัดการ
 3. การยอมรับได้ (Acceptable) ได้แก่
 - 3.1 ตัวบ่งชี้มีความยุติธรรม

3.2 ตัวบ่งชี้เข้าถึงได้

3.3 ตัวบ่งชี้อธิบายได้

3.4 ตัวบ่งชี้ไม่สามารถบิดเบือนได้

3.5 ตัวบ่งชี้ตรวจสอบได้

3.6 ตัวบ่งชี้ต้องบอกการเปลี่ยนแปลง

4. มีประโยชน์ (Beneficial) การนำตัวบ่งชี้ไปใช้ต้องเกิดประโยชน์กับการศึกษา

5. มีความคุ้มค่า (Cost effective) ตัวบ่งชี้มีต้นทุนที่สมเหตุสมผลซึ่งในแต่ละเกณฑ์นั้น จะต้องมีการดำเนินการ ดังนี้

5.1 ความสอดคล้อง (Relevant) ต้องสร้างเป้าหมายที่เป็นประชาคมติ ร่วมกำหนดหน่วยของการจัดการ

5.2 สื่อความหมายให้มีความสำคัญกับบริบทออกแบบกระบวนการ ให้ผลย้อนกลับนำเอาตัวแปรกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงได้เข้ามาพิจารณา

5.3 การยอมรับได้ มีการตรวจสอบความตรงและความเท่าเทียม จัดทำสถิติเพื่อเผยแพร่ (Provide Statistics with human face)

5.4 ผลประโยชน์ ตรวจสอบผลกระทบที่เกิดจากการนำไปใช้

5.5 ความคุ้มค่า ตรวจสอบต้นทุน ค่าไร

อย่างไรก็ดี จอห์นสโตน (Johnstone, 1981: 55-58) ได้เสนอเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวบ่งชี้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ความเที่ยงตรงภายในของตัวบ่งชี้ (Internal validity) หมายถึง ระดับความสอดคล้องระหว่างมโนทัศน์ กับนิยามเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวข้องกับส่วนของกระบวนการวัดในระหว่างที่กำลังดำเนินการวัดตัวแปร เปรียบเทียบกับที่ต้องการวัดจากทฤษฎี หรือจากตัวมโนทัศน์นั้น ซึ่งมักจะต้องเกิดความแตกต่างอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ถ้าหากความแตกต่างนี้มีขนาดใหญ่มากเกินไป คือ สิ่งที่เราวัดได้ไม่สัมพันธ์กับสิ่งที่ต้องการวัด กล่าวได้ว่า ตัวแปรนั้น ถึงแม้จะวัดได้อย่างคงที่ แต่ก็ไม่มีประโยชน์ในการใช้ คือมีความเที่ยงตรงภายในน้อยมาก สิ่งที่มีอิทธิพลในการลดค่าความเที่ยงตรงภายในของตัวบ่งชี้ทางการศึกษา มี 3 ประการหลัก ๆ คือ

1) การวัดแบบเป็นส่วนๆ (Fractional Measurement) กรณีนี้ จะเกิดขึ้นเมื่อมโนทัศน์ที่ต้องการวัด สามารถจำแนกออกเป็นหลาย ๆ ด้าน แต่วัดจริงเพียง 1-2 ด้านทำให้มโนทัศน์บางส่วนเท่านั้นที่วัดได้ โดยไม่ได้วัดมโนทัศน์จริง ๆ ที่ต้องการวัดทั้งหมด ทำให้เกิดการลดค่าความเที่ยงตรงภายในของตัวบ่งชี้

2) ความผันแปรของมโนทัศน์ที่ต้องการวัด (Variability of concept) หากมโนทัศน์ที่ต้องการวัดมีการเปลี่ยนแปลงในการนำไปปฏิบัติ อาจจะเปลี่ยนแปลงตามเวลา หรือเปลี่ยนแปลงระหว่างระบบการศึกษา ถึงแม้จะมีการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของมโนทัศน์นั้นไม่จำเป็นต้องมีความแตกต่างกัน เช่น มโนทัศน์เกี่ยวกับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ในทางปฏิบัติประเทศที่พัฒนาแล้ว กับประเทศที่กำลังพัฒนาจะให้ความหมายแตกต่างกัน ดังนั้น จึงเป็นการยากที่จะนำข้อมูลที่ได้จากการวัดตัวแปร เช่น จำนวนนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียน มาเปรียบเทียบกันทำให้ความเที่ยงตรงภายในของตัวบ่งชี้นี้ลดลง

3) การกำหนดตัวแปรให้เป็นตัวแทนของมโนทัศน์ (The definition of variability to represent a concept) แม้จะรู้ว่าตัวแปรนั้นไม่ใช่ตัวแปรที่เหมาะสม ซึ่งการปฏิบัติแบบนี้เรียกว่า การแทนที่มโนทัศน์ (Concept substitution) เช่น ในการวัดคุณภาพของผลลัพธ์ในระบบการศึกษาความหมายของคุณภาพจะ หมายถึง ระดับของการสัมฤทธิ์ผล โดยวัดจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการสำเร็จการศึกษาระดับต่าง ๆ ซึ่งอาจไม่มีข้อมูลในบางระดับ จึงมีการกำหนดให้อัตราผู้สำเร็จการศึกษา เป็นตัวแทนของระดับผลสัมฤทธิ์ ทั้ง ๆ ที่ตัวแปรทั้งสองนี้ไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กัน เมื่อนำไปใช้ทำให้ผลการสรุปเปลี่ยนแปลงไป ในการที่จะลดปัญหานี้ทางหนึ่งทำได้ โดยการกำหนดนิยามมโนทัศน์ ในรูปของนิยามเชิงปฏิบัติการให้ชัดเจนและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติความเที่ยงตรงภายในของตัวบ่งชี้ต้องมีค่าสูง อย่างน้อยที่สุด ก็ต้องสูงพอสำหรับสถานการณ์เฉพาะที่ต้องการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ในการประเมินความเที่ยงตรงภายในของตัวบ่งชี้ ยังไม่มีวิธีทางสถิติอันใดที่ใช้ทดสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามเชิงปฏิบัติการกับมโนทัศน์ได้ในเชิงปริมาณ (แต่มีวิธีที่ไม่ใช้สถิติที่พอเป็นไปได้ คือ การให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินตัดสินความสอดคล้องนี้) จึงทำให้เกิดปัญหาที่ว่า ถ้ามีความแตกต่างเล็กน้อย ระหว่างนิยามเชิงปฏิบัติการกับมโนทัศน์ ซึ่งจะแสดงว่าตัวบ่งชี้ นั้น มีความเที่ยงตรงสามารถทำให้เกิดความสัมพันธ์ หรือ การจัดจำแนกชั้นที่แตกต่างกันเล็กน้อย ดังที่ ลาซาร์สเฟลค์ ได้สรุปว่า เป็นปัญหาที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะอย่างน้อยที่สุด ตัวบ่งชี้ก็มีความสัมพันธ์เชิงอ้างอิงไปยังปัจจัย (องค์ประกอบ) สำคัญที่กำลังค้นหาอยู่

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) และความคงเส้นคงวา (Consistency) ของการวัด หมายถึง ระดับการวัดที่ตัวแปรให้ผลคงที่สม่ำเสมอถ้าเชื่อถือได้ หมายถึง ในการวัดคุณลักษณะเดียวกัน ถ้าทำซ้ำกับบุคคลที่ต่างกันจะได้ผลเหมือนกัน แหล่งที่ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการวัดทำให้ความเชื่อมั่นของตัวบ่งชี้ลดลง มีดังนี้

2.1 ความคงที่สม่ำเสมอในการนิยามเชิงปฏิบัติการ ไปใช้ในการเก็บข้อมูล ซึ่ง ส่วนหนึ่งมาจากการนิยามเชิงปฏิบัติการที่ไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์ ทำให้ผู้ใช้แต่ละคนตีความหมายได้ต่างกัน

2.2 กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4 กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

3. ความเที่ยงตรงภายนอกและความเป็นอิสระของมโนทัศน์ หมายถึง ความเป็นจริงของสมมติฐานในการที่จะนำไปใช้เพื่อจัดจำแนกประเภทในสถานการณ์อื่น ๆ เป็นคุณสมบัติของการวัดที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ภายในของมโนทัศน์ ต้องทำหลังจากมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงภายในจนได้ค่าที่พอใจ รวมทั้งค่าความเชื่อมั่นของการวัดได้รับการยอมรับแล้ว คุณสมบัติของความเที่ยงตรงภายนอก ระบุว่า มโนทัศน์หนึ่งไม่ควรมียุทธศาสตร์ประกอบที่ถูกกำหนดอยู่ในมโนทัศน์อื่น ซึ่งก็คือ ความเป็นอิสระของมโนทัศน์ หมายความว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อตัวบ่งชี้หนึ่งจะต้องไม่ส่งผลต่อตัวบ่งชี้อื่น ๆ ตัวบ่งชี้ที่มีความเที่ยงตรงภายนอก จะเป็นตัวแปรที่มีความสมบูรณ์ ครอบคลุม และสามารถวัดได้ในทางปฏิบัติ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวบ่งชี้

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวบ่งชี้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประกอบในการพัฒนางานวิจัยที่กำลังศึกษาดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้

ผู้วิจัย/ปีที่ทำ	ประเด็นที่ศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
ลัดดา(2536),สมเกียรติ(2539), โขชัย(2540),วรรณิ (2540) และศักดิ์ชาย (2541)	คุณภาพ ประสิทธิภาพทางการศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน	โรงเรียนศึกษานิเทศ คณบดี อาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ	PWP การสัมภาษณ์ ฐานข้อมูล แบบสอบถาม
อุไรพรรณ(2536)และอาทิตยา(2540)	ความเป็นเลิศทางวิชาการ	ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ ผู้บริหาร	แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ เดลฟาย
กุลธิดา(2535),อมรรัตน์(2536),วิไลวรรณ(2536)และชลันดา(2537)	สภาพทางการศึกษาและความสำเร็จของการใช้หลักสูตร	จังหวัด ครัวเรือน ศึกษานิเทศน์ ผู้บริหาร โรงเรียน อาจารย์	ฐานข้อมูล แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ผู้วิจัย/ปีที่ทำ	ประเด็นที่ศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
กฤตวรรณ(2536),จารุพร (2539)และเอมอร(2541)	คุณภาพชีวิต คุณลักษณะของนิสิต และสถานภาพทาง เศรษฐกิจ	ประชาชน นักเรียน/ นักศึกษา ผู้ปกครอง	สนทนากลุ่ม แบบสอบถาม แบบวัด แบบบันทึก รายการ การสัมภาษณ์

ที่มา : การสืบค้นจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ของศูนย์บรรณสารสนเทศทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้คำสืบค้น “การพัฒนาตัวบ่งชี้”

จากตารางที่ 2.1 งานวิจัยในด้านการพัฒนาตัวบ่งชี้ ในช่วงปี พ.ศ. 2535 – 2541 พบว่างานวิจัยทางการศึกษาและมาตรฐาน โรงเรียน รองลงมา คือ การพัฒนาตัวบ่งชี้ทางสังคม กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ นักเรียน โรงเรียน สถานศึกษา ประชาชน ผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบบันทึกรายการ การสัมภาษณ์ เทคนิคที่ใช้ ได้แก่ PWP ในการจัดเรียงลำดับความสำคัญของตัวบ่งชี้ และเทคนิคเดลฟาย ในการหาฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญ

จะเห็นว่า การพัฒนาตัวบ่งชี้มีประโยชน์ทางการศึกษามากมายและวิธีพัฒนาตัวบ่งชี้มีหลายรูปแบบ และสิ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาตัวบ่งชี้อย่างหนึ่ง ก็คือ การเลือกวิธี หรือเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล

เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล มีหลายชนิด สรุปได้ ดังนี้ (กาญจนา วัฒนสุนทร 2545: 132-133)

1. เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ เทคนิคแบบเผชิญหน้าและแบบไม่เผชิญหน้า
2. เทคนิคที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโทรคมนาคม เช่น การสัมภาษณ์ ทางโทรศัพท์ การตอบข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การทดสอบโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์
3. เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบ 360 องศา

4. เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสภาพจริง เช่น จากแฟ้มสะสมงาน จากการสังเกตพฤติกรรม จากการสังเกตผลงาน

5. เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบมีส่วนร่วม เป็นการให้ผู้เกี่ยวข้อง กับเป้าหมายในการประเมิน ได้ร่วมกิจกรรมการประเมิน

6. เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ เป็นการสร้างความตระหนักถึงพลังอำนาจในด้านความรู้ ความรับผิดชอบ รวมถึงอำนาจต่อรอง ให้เกิดขึ้นในกลุ่มผู้รับผิดชอบในเป้าหมายของการประเมิน และสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มผู้รับผิดชอบในสิ่งที่มุ่งประเมินอย่างถาวรที่สุด

7. เทคนิคการตรวจสอบและประเมินตนเอง เช่น การตรวจสอบและการประเมินภายใน

ซึ่งเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ (กาญจนา วัฒนสุนทร 2545: 150,160-164)

1. เทคนิคแบบเผชิญหน้าหรือกระบวนการกลุ่ม

1.1 เทคนิคกลุ่มเจาะจงหรือเทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Technique) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับจิตใจและพฤติกรรม ของมนุษย์ คำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มจะเป็นคำถามที่แสดงความรู้สึก การตัดสินใจ การให้เหตุผล การสนใจ การสนทนากลุ่มเป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกันอย่างกว้างขวางของผู้เข้าสนทนาด้วยกันเองและนักวิจัย

1.2 เทคนิคกลุ่มอิสระหรือกลุ่มสมมติ (Nominal Group Technique) เป็นเทคนิคของการใช้กระบวนการกลุ่มที่ต้องการแก้ไขจุดอ่อนของการใช้การอภิปรายกลุ่มที่มีการเผชิญหน้า มีหลักการที่ให้อิสระแก่สมาชิกกลุ่มในการให้ความคิดเห็น หรือ ข้อมูลโดยปราศจากอิทธิพลของกลุ่ม ซึ่งกระบวนการนี้มีกฎอยู่ 3 ข้อ คือ 1) ไม่มีการอภิปรายระหว่างผู้เข้าร่วมกลุ่มทุกคนจะฟัง หรือ อ่านข้อความที่สมาชิกแต่ละคนนำเสนอด้วยความตั้งใจ 2) ทุกคนเลือกนำเสนอคำตอบที่ตนเองคิดว่าดีที่สุดในแต่ละรอบ และ 3) ทุกคนสามารถเสนอข้อความ หรือคำตอบต่อคำถามที่ให้เพียงข้อเดียวในแต่ละรอบ

2. เทคนิคแบบไม่เผชิญหน้า

2.1 เทคนิคเดลฟาย เป็นเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะลดผลกระทบ หรือ อิทธิพลจากบุคคลอื่นหรือสมาชิกอื่นในกลุ่ม โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ ในเรื่องที่จะทำการศึกษาย่างแท้จริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญต้องตอบแบบสอบถามตั้งแต่สองรอบขึ้นไป เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน (consensus)

2.2 เทคนิคการวิจัยอนาคต (Ethnographic Futures Research-EFR) เป็นเทคนิคที่พยายามมองภาพที่ว่าจะเกิดในอนาคตรวมกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มประชากรที่ศึกษา วิจัยแบบนี้ทำโดยการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเฉพาะเรียกว่า เป็นการสัมภาษณ์แบบเปิดและไม่ชี้นำ (Non-Directive, Open-Ended) ผู้วิจัยมีหัวข้อ หรือ ประเด็นที่เตรียมไว้ประกอบการสัมภาษณ์เพื่อกันลิม แต่ไม่ถามแบบชี้นำ

2.3 เทคนิคการวิจัยแบบ Ethnographic Delphi Futures Research-EDFR เป็นเทคนิคที่ผสมผสานเทคนิคการวิจัยแบบ EFR กับเดลฟาย

ซึ่งในการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิคแบบไม่เผชิญหน้า คือ เทคนิคเดลฟาย เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดเป็นบุคลากรทางการศึกษา ต่างมีภาระงานที่รับผิดชอบในหน้าที่ในด้านการสอน และงานพิเศษอื่น ๆ การใช้เทคนิคเดลฟาย จึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่เหมาะต่อการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ

3. เทคนิคเดลฟาย

กาญจนา วัฒนสุนทร (2545: 162) ให้ความหมายว่า เทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) เป็นเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่เกี่ยวกับแนวโน้มอนาคตที่เป็นไปได้ เทคนิคนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะลดผลกระทบ หรือ อิทธิพลจากบุคคลอื่น หรือ สมาชิกอื่นในกลุ่ม จึงเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นด้วยวิธีการระดมความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขและหาค่าความเชื่อมั่นในการทำนายแนวโน้มอนาคต เป็นเทคนิคดำเนินการด้วยกระบวนการที่ผู้เชี่ยวชาญไม่ต้องเผชิญหน้ากัน ข้อมูลที่ได้ไม่ขึ้นกับความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนใดคนหนึ่ง เป็นข้อมูลที่ปลอดจากอิทธิพลของกลุ่ม ไม่มุ่งที่ความคิดเห็นของกลุ่มหรือ มติของที่ประชุมเพียงอย่างเดียว

ทองสง่า ผ่องแผ้ว (<http://vod.msu.ac.th/itdc/article/thongsanga/001.htm>) ให้ความหมายว่า เทคนิคเดลฟาย คือ กระบวนการ หรือ เครื่องมือที่ใช้ในการตัดสินใจ หรือ ลงข้อสรุปในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นระบบ ที่ปราศจากการเผชิญหน้าโดยตรงของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยรวบรวมและสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

สุวิมล ว่องวานิช (2548: 220) ให้ความหมายว่า เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) คือ เทคนิคการรวบรวมความคิดเห็นหรือการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เกี่ยวกับเหตุการณ์ หรือ

แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตโดยอาศัยความคิดเห็นที่สอดคล้องต่อกันของผู้เชี่ยวชาญ ในการนำมาซึ่งข้อสรุปที่น่าเชื่อถือ เป็นกระบวนการกลุ่มที่ไม่มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับเชิญมาร่วมโครงการ เนื่องจากใช้การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ทำให้ขจัดปัญหาในเรื่อง การที่ผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านมีอิทธิพลทางด้านความคิดต่อกลุ่ม อันทำให้บุคคลอื่นไม่สะดวกใจ ในการแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกัน วิธีนี้จึงเปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้ให้ข้อมูลสามารถเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นได้ในลักษณะที่ไม่ทำให้เกิดการเสียน้ำ เพราะไม่มีการเปิดเผยตัว นอกจากนี้เทคนิคเดลฟาย ยังมีการตรวจสอบข้อมูลซ้ำ โดยการให้ข้อมูลย้อนกลับ แก่สมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้ทบทวนคำตอบตนเองหลังจากรับรู้เห็นคำตอบของกลุ่ม

การใช้เทคนิคเดลฟาย มีข้อตกลงเบื้องต้น 2 ประการ คือ (สุวิมล ว่องวานิช 2548: 221)

1. การตัดสินใจโดยกลุ่มบุคคล จะมีความตรงมากกว่าการตัดสินใจโดยคนคนเดียวและการตัดสินใจจะมีความตรงมากขึ้น หากผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มประกอบด้วยผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในประเด็นนั้น ๆ

2. การตัดสินใจโดยกลุ่มบุคคล จะมีความเที่ยงมากขึ้น และหากไม่มีการเผชิญหน้า ระหว่างสมาชิกในกลุ่มจะสามารถลดผลกระทบจากอิทธิพล จากอคติและความคิดของกลุ่มได้

คุณลักษณะของเทคนิคเดลฟาย

1. เทคนิคเดลฟาย เป็นเทคนิคที่มุ่งแสวงหาข้อมูลจากความคิดเห็นของกลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้วยการตอบแบบสอบถาม ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญจึงจำเป็นต้องตอบ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นในแต่ละขั้นตอนการตอบ หรือ การตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญจะ มีความถูกต้อง และความตรงสูง เมื่อผู้เชี่ยวชาญนั้นเป็นที่ผู้ที่มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่ ศึกษา

2. เป็นเทคนิคที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนที่ร่วมในการวิจัยจะไม่ทราบว่าเป็นใคร บ้าง มีส่วนออกความเห็นและไม่ทราบว่าแต่ละคนมีความคิดเห็นในแต่ละข้ออย่างไร ซึ่งนับว่าเป็น การขจัดอิทธิพลของกลุ่มที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของตน

3. เทคนิคเดลฟายนี้ ได้ข้อมูลมาจากแบบสอบถาม หรือ รูปแบบอย่างอื่นที่ ไม่ต้องให้ผู้เชี่ยวชาญมาพบกัน โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องตอบแบบสอบถามครบทุกขั้นตอน เพื่อให้ได้ ความเห็นที่ถูกต้องเชื่อถือได้ จึงต้องมีการใช้แบบสอบถามหลาย ๆ รอบ ซึ่งโดยทั่วไปแบบสอบถาม ในรอบที่ 1 มักเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดและในรอบต่อ ๆ ไป จะเป็นแบบสอบถามปลายปิด แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

4. เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้ตอบแบบสอบถาม โดยกลั่นกรองอย่างละเอียด รอบคอบและให้คำตอบได้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันยิ่งขึ้น ผู้ทำวิจัยจะแสดงความคิดเห็น

ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องกัน ในคำตอบแต่ละข้อของแบบสอบถามที่ตอบลงไปอีกครั้งก่อนแสดงในรูปสถิติ คือ ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ แล้วส่งกลับให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาว่าจะคงคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงใหม่

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะเป็นสถิติเบื้องต้น คือ การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ได้แก่ ฐานนิยม (Mode) มัธยฐาน (Median) ค่าเฉลี่ย (Mean) และการวัดการกระจายของข้อมูล คือ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยของเทคนิคเดลฟาย มีดังต่อไปนี้ (ทองสง่า ผ่องแผ้ว <http://vod.msu.ac.th/itdc/article/thongsanga/001.htm> กาญจนนา วัชรสุนทร 2545: 163 และสุวิมล ว่องวานิช 2548: 223-224)

1) **กำหนดปัญหาที่จะศึกษา** ปัญหาที่จะวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย ควรเป็นปัญหาที่ยังไม่มีคำตอบที่ถูกต้องแน่นอน และสามารถวิจัยปัญหาได้จากการให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ เป็นผู้ตัดสินใจประเด็นปัญหาควรจะไปสู่การวางแผนนโยบาย หรือ การคาดการณ์ในอนาคต

2) **การเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ** ขั้นตอนนี้มีความสำคัญมาก เนื่องจากคุณลักษณะเฉพาะของการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย คือ การอาศัยข้อคิดเห็นจากการตอบของผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยจะน่าเชื่อถือหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เลือกสรรมานั้น สามารถให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้เพียงใด ดังนั้น สิ่งที่ผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึงในการเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ความสามารถของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญ จำนวนผู้เชี่ยวชาญและวิธีการเลือกสรรผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น

3) **การเก็บข้อมูล** สำหรับการใช้เทคนิคเดลฟาย ผู้เชี่ยวชาญต้องตอบแบบสอบถาม ตั้งแต่สองรอบขึ้นไป ส่วนใหญ่จะไม่เกินสี่รอบและมีขั้นตอน ดังนี้

การเก็บข้อมูลรอบที่ 1 เป็นการรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญโดยแบบสอบถามปลายเปิด ทำให้ผู้เชี่ยวชาญมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น การเก็บข้อมูลในรอบนี้ ต้องมีการจัดทำจดหมายนำที่ชี้แจงจุดมุ่งหมายของการเก็บข้อมูล ขอบเขตที่ผู้เชี่ยวชาญยอมสละเวลาให้ข้อมูล ถ้าเป็นไปได้ควรส่งแบบสอบถามรอบแรกไปยังผู้เชี่ยวชาญที่ตอบรับจะเข้าร่วมในกระบวนการทันที เพื่อสร้างความประทับใจ และเป็นการกระตุ้นความกระตือรือร้นในการให้ข้อมูล และควรกำหนดเวลาในการส่งคำตอบคืนภายใน 2 สัปดาห์ หากผู้เชี่ยวชาญคนใดไม่ส่งคืนควรทวงถาม

การเก็บข้อมูลรอบที่ 2 หลังจากได้คำตอบจากรอบแรกแล้ว ต้องทำการวิเคราะห์เนื้อหาสรุปประเด็นความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด เพื่อนำไปให้สมาชิกในกลุ่มแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่าง ๆ ที่ปรากฏในข้อความทุกประเด็น ในขั้นตอนนี้มีการจัดทำแบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายปิด ในรูปของมาตราประมาณค่า (rating scale) ซึ่งนิยมใช้มาตร 5 ระดับ คำถามที่ใช้ใน

แบบสอบถามรอบสองต้องเป็นข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญรอบแรก ไม่นำเสนอแนวความคิดของตนเองเพิ่มเติมเข้าไปในแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลในรอบที่สอง จะได้รับการวิเคราะห์ ค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อสรุปผลของกลุ่ม แล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลรอบที่สาม

การเก็บข้อมูลรอบที่ 3 จุดมุ่งหมายของการเก็บข้อมูลรอบนี้ เพื่อตรวจสอบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญซ้ำ ในรอบนี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะได้รับข้อมูลย้อนกลับ โดยมีข้อมูล 2 ส่วน ส่วนแรก เป็นข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของกลุ่มที่แสดงด้วยค่าสถิติ ส่วนที่สอง เป็นข้อมูลที่เป็นคำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่เป็นเจ้าของคำตอบแต่ละคน แบบสอบถามที่ส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ในรอบที่สามของแต่ละคนจึงมีลักษณะไม่เหมือนกัน การเก็บข้อมูลในรอบนี้ต้องการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความคิดเห็นของตนเองใหม่ หลังจากที่ได้เห็นความคิดเห็นของกลุ่มจากข้อมูลส่วนที่หนึ่ง หากยังคงยืนยัน หรือไม่เปลี่ยนคำตอบจากรอบที่สองก็สามารถให้เหตุผลประกอบได้ ข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมาต้องทำการวิเคราะห์และตรวจสอบระดับความสอดคล้องหรือฉันทามติของกลุ่มว่าสามารถยุติการเก็บข้อมูลได้หรือไม่ หากยังไม่พบฉันทามติก็ควรดำเนินการต่อไป ในรอบที่สี่โดยวิธีการแบบเดียวกัน

เนื่องจากเทคนิคเดลฟาย เป็นการรวบรวมความคิดเห็นที่สอดคล้องต้องกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังนั้น ผลการวิจัยจะมีความถูกต้องน่าเชื่อถือมากขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและจำนวนผู้เชี่ยวชาญ การใช้เทคนิคนี้จึงควรเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีความสามารถในเรื่องนั้น ๆ อย่างแท้จริง หรือ เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในประเด็นที่ศึกษา Thomas T. Macmillan (1971 อ้างถึงในกาญจนา วัฒนสุนทร 2545: 163) เสนอแนะจากการศึกษาวิจัยว่า จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่จะใช้ในเทคนิคเดลฟาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับสูงและมีความแปรปรวนของความสอดคล้องในความคิดเห็นน้อย ต้องใช้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวนตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนผู้เชี่ยวชาญและความคลาดเคลื่อน จากการเก็บข้อมูลโดยเทคนิคเดลฟาย

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	ช่วงของความแปรปรวนของ ความสอดคล้อง	ความแปรปรวนของความ สอดคล้องที่ลดลง
1 – 5	1.20 – 0.70	0.50
5 – 9	0.70 – 0.58	0.12
9 – 13	0.58 – 0.54	0.04
13 – 17	0.54 – 0.50	0.04
17 – 21	0.50 – 0.48	0.02
21 – 25	0.48 – 0.46	0.02
25 – 29	0.46 – 0.44	0.02

ที่มา: กาญจนา วัฒนสุนทร (2545) “สัมมนาการออกแบบเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล”
ใน *ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาการประเมินการศึกษา* หน่วยที่ 4 หน้า 16 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

สำหรับเกณฑ์การตรวจสอบระดับฉันทามติ มีดังต่อไปนี้ (สุวิมล ว่องวาณิช 2548:
228-231)

วิธีที่ 1 การตรวจสอบจากค่าร้อยละ Flanders (1989) ให้ข้อคิดเห็นว่าข้อความใด
จะถือว่าได้รับฉันทามติ ก็ต่อเมื่อข้อความนั้นมีผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นสอดคล้องกันอย่างน้อย
ร้อยละ 60 ในขณะที่ Murry และ Hammons (1995) ตั้งระดับฉันทามติไว้ที่ 75% และกำหนดเกณฑ์
ในการพิจารณาความคงที่ของคำตอบจากระดับฉันทามติที่เพิ่มขึ้น หรือ ลดลงน้อยกว่า 20% ของ
รอบที่ผ่านมา และ Linstone (1978) ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรยุติเมื่อระดับฉันทามติเพิ่มขึ้น หรือ
ลดลงน้อยกว่า 15% เมื่อเปรียบเทียบกับรอบที่ผ่านมา

วิธีที่ 2 การตรวจสอบด้วยค่าฐานนิยม มัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์สามารถ
แบ่งเกณฑ์สำหรับการตรวจสอบ การได้รับฉันทามติของข้อความได้ 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 งานวิจัยที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยมาตราประมาณค่า 5 ระดับ
เกณฑ์การตรวจสอบมี 4 ลักษณะ ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 เกณฑ์การตัดสินระดับชั้นทามติ สำหรับแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

กรณี ที่	ระดับความคิดเห็น ที่มีต่อข้อความ	เกณฑ์การตัดสิน	
1	ไม่กำหนด	ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่า มัธยฐานและค่าฐานนิยม ไม่เกิน 1.00	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.50
2	ค่ามัธยฐาน ไม่ต่ำกว่า 3.50	ไม่กำหนด	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.50
3	ค่ามัธยฐาน ไม่ต่ำกว่า 3.50	ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่า มัธยฐานและค่าฐานนิยม ไม่เกิน 1.00	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.50
4	ค่ามัธยฐาน ไม่ต่ำกว่า 3.50	ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่า มัธยฐานและค่าฐานนิยม ไม่เกิน 1.00	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.50

ที่มา: สุวิมล ว่องวานิช (2548) การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น กรุงเทพมหานคร
ธรรมดาเพรส หน้า 230

กลุ่มที่ 2 งานวิจัยที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบลิเคิร์ตสเกล 6 ระดับที่กำหนดระดับความคิดเห็นตั้งแต่ 1-6 ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับการตรวจสอบการได้รับชั้นทามติของข้อความว่า ถ้าข้อความใดมีค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและค่าฐานนิยม ไม่เกิน 1.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 จะสรุปว่า ข้อความนั้นได้รับชั้นทามติ

ข้อดีและข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟาย

แม้ว่าเทคนิคเดลฟายจะเป็นที่นิยมใช้ในการศึกษาความสอดคล้องของความคิดเห็นระหว่างผู้เชี่ยวชาญ แต่เทคนิคนี้ก็ยังมีทั้งข้อดีและข้อจำกัดดังสรุปในตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 สรุปข้อดีและข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟาย

ข้อดีของเทคนิคเดลฟาย	ข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟาย
1. เป็นเทคนิคที่ไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้ให้ข้อมูล สามารถเก็บเป็นความลับได้	1. การใช้เวลาตอบแบบสอบถามหลายรอบ ทำให้ผู้เชี่ยวชาญรู้สึกถูกรบกวนมากเกินไปและไม่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามรอบต่อไป
2. สามารถรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวนมากได้อย่างกว้างขวางโดยไม่ต้องจัดการประชุม ทำให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย	2. การปิดกั้นมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ โดยการจำกัดกรอบความคิดผู้เชี่ยวชาญให้อยู่ภายในกรอบความคิดที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเท่านั้น
3. ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความน่าเชื่อถือเพราะผู้เชี่ยวชาญสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ	3. ผู้วิจัยอาจขาดความรอบคอบหรือมีความลำเอียงในการพิจารณาวิเคราะห์คำตอบที่ได้ในแต่ละรอบ
4. ข้อสรุปที่ได้ผ่านการไตร่ตรองอย่างรอบคอบหลายขั้นตอน ให้ความเวลาในการคิดทำให้คำตอบที่ได้มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น	4. มีความเป็นไปได้ที่แบบสอบถามที่ส่งไปสูญหายระหว่างทาง หรือไม่ได้รับคำตอบกลับมาครบในแต่ละรอบ
5. เป็นกระบวนการกลุ่มที่มีปฏิสัมพันธ์ทางความคิด เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แม้จะไม่มี การเผชิญหน้า	5. คำตอบอาจมีความลำเอียง หากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญถูกกำหนด โดยไม่เป็นตัวแทนประชากร
6. สามารถกำหนดระดับความสอดคล้องทางความคิด โดยอธิบายได้ด้วยสถิติ	6. การวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอผล โดยการให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นงานที่ยุ่งยากและใช้เวลามากกว่ากระบวนการกลุ่มอื่น ๆ
7. เป็นการเก็บข้อมูลที่ให้อิสระทางความคิดแก่ผู้ตอบ หากไม่เห็นด้วยกับคำตอบของกลุ่มก็สามารถแสดงความคิดเห็น โดยใช้คำตอบปลายเปิดได้	7. มีความเป็นไปได้ที่ความคิดที่แตกต่างหรือตอบแบบสุดขั้วไม่ได้รับความสนใจ และถูกบีบให้ตอบตามค่ากลางเพื่อให้เกิดฉันทามติ
8. แม้จะเป็นเทคนิคที่มีกระบวนการเก็บข้อมูลแบบไม่เป็นทางการและเป็นการตัดสินใจบนฐานของความคิดเห็น แต่ข้อมูลได้มาจากฐานความรู้	8. การรอแบบสอบถามกลับคืนในแต่ละรอบ ทำให้สิ้นเปลืองเวลาในการเก็บข้อมูล เทคนิคนี้ใช้เวลาประมาณ 30-45 วันในการเก็บข้อมูล

ที่มา: สุวิมล ว่องวานิช (2548) การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น กรุงเทพมหานคร

ธรรมดาเพรส

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ที่ผู้วิจัยศึกษา มีดังนี้

ทวิศักดิ์ เดชาเลิศ (2528: 84-94) ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์คือ ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างองค์ประกอบทางด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม สภาพแวดล้อมที่บ้าน ตัวนักเรียน และโรงเรียนกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร ในลักษณะ ของการอธิบายความแปรปรวนและการทำนาย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 974 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสำรวจและแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบเพิ่ม หรือ ลดตัวแปรเป็นขั้น ๆ (stepwise multiple regression analysis) การวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการได้รับการส่งเสริมการอ่านจากที่บ้าน เป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนสูงสุด รองลงมาเป็นลักษณะของการซื้อวารสารนิตยสารอ่านในบ้าน ประสิทธิภาพ การส่งเสริมการอ่านจากโรงเรียนและ รายการโทรทัศน์ การขอบุญประเภทรายงานข่าว ตามลำดับ ผลการวิจัยนี้จึงยืนยันได้ว่า เด็กที่ได้รับประสิทธิภาพการส่งเสริมการอ่านจากที่บ้านมาก มีแนวโน้มจะเป็นผู้ที่มินิสัยรักการอ่านมาก

ปราณี รัตนัง (2541 : 44-46) ศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียนและเปรียบเทียบ นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามตัวแปรคัดสรร ได้แก่ เพศ ระดับ คะแนนเฉลี่ย ที่อยู่อาศัยและรายได้ ระดับการศึกษา สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย จำนวน 454 คน ผลการวิจัยพบว่า นิสัยรักการอ่านของนักเรียนไม่แตกต่างกัน ในตัวแปรด้านที่อยู่ อาศัยปัจจุบันของนักเรียน นักเรียนในเขตเทศบาล มินิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัย อธิบายได้ว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลมินิสัยรักการอ่าน ไม่แตกต่างกันสาเหตุอาจมาจากสภาพแวดล้อมในจังหวัดเชียงรายไม่เอื้ออำนวยต่อการอ่าน เช่น ร้านขายหนังสือมีน้อย กิจกรรมการส่งเสริมการอ่านไม่ค่อยมี นอกจากสภาพแวดล้อมทางสังคม ไม่ส่งเสริมการอ่าน ไม่มีสิ่งกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการอ่านแล้ว ภายในครอบครัวของนักเรียน เองก็ไม่มีส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ทำให้นักเรียนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลมินิสัย รักการอ่านไม่แตกต่างกัน

ดวงพร พวงเพชร (2541: 87-96) ได้ศึกษาถึงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจาก ครอบครัวของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่

ใช้ใน การวิจัยเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 416 คน ผลการศึกษาสรุปได้ว่า นักเรียนหญิงได้รับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวโดยรวมด้าน “การให้ความรู้” ด้าน “การเป็นตัวแบบ” ด้าน “การจัดสภาพแวดล้อม” สูงกว่านักเรียนชาย นักเรียนที่มีสถานภาพที่พักอาศัยแตกต่างกันได้รับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวโดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย มีการศึกษาสูงสุดในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา ได้รับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยรวมด้าน “การเป็นตัวแบบ” และ “การจัดสภาพแวดล้อม” สูงกว่านักเรียนที่บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยมีการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษา และนักเรียนที่มีรายได้รวมต่อเดือนของครอบครัวแตกต่างกัน มีนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวโดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยรักการอ่าน การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวทั้ง 4 ด้าน สามารถทำนายนิสัยรักการอ่านได้ดีกว่าการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวด้านใดด้านหนึ่ง โดยที่ด้าน “การจัดสภาพแวดล้อม” ทำนายนิสัยรักการอ่านได้สูงกว่าด้านอื่น ๆ

กรมวิชาการ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการผลิตและพัฒนาหนังสือสำหรับเด็กพบว่า นิสัยและความต้องการในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ส่วนใหญ่ร้อยละ 92.5 อ่านหนังสืออื่น ๆ ที่ไม่ใช่หนังสือเรียน โดยหนังสือที่ชอบอ่านมาก คือ หนังสือภาพ หนังสือการ์ตูน และหนังสือพิมพ์ วิธีการได้หนังสือมาอ่าน มี 3 แบบ คือ ยืม ซื้อเช่า และหนังสือที่นักเรียนอ่านประจำใน 3 อันดับแรก คือ การ์ตูน ความรู้ทั่วไป และหนังสือพิมพ์ หนังสือที่อ่าน นาน ๆ ครั้ง ใน 3 อันดับแรก คือ นิยาย หนังสือภาพ และชีวประวัติ

อรมณ พรมรัตน์พันธ์ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีสภาพการจัดกิจกรรมการจัดกิจกรรมสร้างเสริมการอ่านด้านการจัดนิทรรศการมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กิจกรรมการประกวดและการแข่งขัน กิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด การแนะนำการใช้ห้องสมุด เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการแนะนำการอ่านตามลำดับ ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ที่สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ มีประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานแตกต่างกัน ส่วนใหญ่มีปัญหาการจัดกิจกรรมสร้างเสริมการอ่านด้านงบประมาณ มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านวัสดุและปัญหาด้านสถานที่ ตามลำดับ

นภาพรณ ชังบุศดา (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการอ่านของนักเรียนประถมศึกษา พบว่า นักเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีความสนใจในการอ่านหนังสือร้อยละ 97 โดยให้เหตุผล ในการอ่าน เรียงจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินและชอบอ่าน กิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีช่วงเวลาการจัดไม่เหมาะสม

และนักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่นักเรียนประถมศึกษา ต้องการให้ครูจัดมากที่สุด คือ เล่านิทาน และการแนะนำหนังสือ

วันทนีย์ ฤกษ์ประพตติดี (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการห้องสมุดโรงเรียน เอกชน ระดับประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดการด้านห้องสมุดดำเนินงานบริหาร ที่ขึ้นตรงต่อผู้ช่วยครูใหญ่ ฝ่ายวิชาการ บรรณารักษ์และผู้บริหารเป็นคณะกรรมการห้องสมุด อาคาร ตั้งอยู่ในที่สะดวกและเหมาะสม มีการติดตามและประเมินผล ด้านงานเทคนิค บรรณารักษ์จัดหา วัสดุสารนิเทศและหนังสือเป็นไปตามหลักสูตรและนโยบายของโรงเรียน ห้องสมุดใช้ระบบ ทศนิยมดิวอี้ ด้านบริการ เป็นบริการให้อ่าน การยืม – คืนหนังสือ การตอบคำถามช่วยค้นคว้า สารนิเทศและแนะนำหนังสือใหม่ ด้านงานบริหาร ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณให้แก่ไม่เพียงพอ และบรรณารักษ์ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษ์ ด้านงานเทคนิค การซ่อมแซมหนังสือและการสำรวจ บำรุงรักษา ขาดบุคลากรดูแลและอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ด้านการบริการ การยืม – คืนหนังสือ มีเวลา จำกัดให้ผู้ใช้บริการค้นหาเอง และบุคลากรใน โรงเรียนไม่ช่วยส่งเสริมกิจกรรมห้องสมุด

ประภาภรณ์ เทศประสิทธิ์ (2540: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการดำเนินงาน ห้องสมุดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่าสภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านอาคาร สถานที่ เนื้อที่ของห้องสมุดน้อยกว่า 20 ตารางเมตร สถานที่ตั้งของห้องสมุดไปใช้สะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ มีชั้นวางวารสาร ตู้เก็บกฤตภาค ที่วางหนังสือพิมพ์ ตู้บัตรรายการ ด้านหนังสือและ สิ่งพิมพ์ห้องสมุด ส่วนใหญ่มีหนังสือภาษาไทยเป็นส่วนมากและสภาพหนังสือเก่า ด้านบริการเปิด บริการสัปดาห์ละ 5 วัน และหนังสือไม่จัดหมวดหมู่ ด้านบุคลากร ส่วนใหญ่มีบรรณารักษ์และ นักเรียนช่วยงานห้องสมุด โรงเรียน ส่วนปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน ด้านอาคารสถานที่ ที่ตั้งห้องสมุดไม่เอื้อต่อการขยายตัว แสงสว่างไม่เพียงพอ ด้านวัสดุ หนังสือพิมพ์รับไม่ตรงกับความต้องการและไม่เพียงพอ ด้านครุภัณฑ์ โต๊ะเก้าอี้ไม่เหมาะสมกับผู้ใช้ ด้านบุคลากร ห้องสมุดส่วนใหญ่ มีบรรณารักษ์ไม่มีความรู้ด้านบรรณารักษ์และไม่มีความรับผิดชอบ ด้านงบประมาณ งบประมาณที่ได้รับแต่ละปีไม่เพียงพอกับการดำเนินงานห้องสมุด ด้านการบริการ ผู้ให้บริการไม่มีความรู้เรื่องการใช้ห้องสมุดและเวลาในการบริการมีน้อย หนังสือบนชั้นไม่มีการจัดหมวดหมู่

จักรพงษ์ เชิดศิริพงษ์ (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาในการ ดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนขยายโอกาสศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า สภาพของห้องสมุด ด้านอาคารสถานที่ ส่วนใหญ่มี 1 ห้องเรียนและตั้งอยู่ในแหล่งศูนย์กลาง ด้านครุภัณฑ์ ส่วนใหญ่มีโต๊ะเก้าอี้ไม่เกิน 20 ที่นั่ง ไม่มีตู้ บัตรรายการ ไม่มีตู้เก็บ จุลสาร ไม่มีตู้เก็บกฤตภาค ไม่มีตู้เก็บวัสดุอุปกรณ์โสตทัศนวัสดุ ด้านวัสดุ

ตีพิมพ์ ส่วนใหญ่มีหนังสือ ไม่เกิน 5,000 เล่ม ไม่มีวารสารหรือนิตยสารที่บอกรับประจำ ด้านวัสดุ
ไม่ตีพิมพ์ ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่มีลูกโลก แผนที่ แผนที่ ภูมิ ภาพนิ่ง แผ่นเสียง แถบบันทึกเสียงวีดี
ทัศน์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องบันทึกเสียง วิทยุ โทรทัศน์ และเครื่องเล่นเทปโทรทัศน์ ด้าน
บุคลากร ส่วนใหญ่มีครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ 1 คน และมีนักเรียนช่วยงานห้องสมุด ด้านการบริการ
ส่วนใหญ่เปิดบริการเช้า กลางวันและเย็น ครูและนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดวันละประมาณไม่เกิน 30
คน ด้านงบประมาณส่วนใหญ่ได้รับเงินงบประมาณประจำปี ส่วนเงินบำรุงการศึกษา เงินบริจาค
และเงินพิเศษอื่น ไม่ได้รับ ด้านการบริหาร ส่วนใหญ่ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง
และส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานวางแผนหรือ โครงการดำเนินงานห้องสมุดประจำปี

อรพันธ์ หินชุย, 2546 <http://learners.in.th/blog/sasitorn-edu3204/178514> สืบค้น
เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2553 ได้พัฒนาการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการอ่านของนักเรียนโรงเรียน
บ้านหนองฝ้างแดง อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าสภาพก่อนการพัฒนาดำเนินงาน เพื่อ
ส่งเสริมการอ่าน คือ นักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน ไม่สนใจการอ่าน ไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน
และไม่มีการพยายามพัฒนาการอ่านของตนเอง เมื่อดำเนินการเพื่อส่งเสริมการอ่านด้วยการจัด
กิจกรรมห้องสมุดเชิงรุก เสียงตามสาย และการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน ปรากฏว่านักเรียนมี
ความสนใจในการอ่าน เห็นความสนใจของการอ่าน และมีการพยายามพัฒนาการอ่านของตนเอง
อย่างต่อเนื่องมีความกระตือรือร้นในการอ่านและมีความสุขในการร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
มากขึ้น แต่ยังมีจุดอ่อน คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านยังไม่หลากหลายห้องสมุด โรงเรียนยังมี
หนังสือให้นักเรียนค้นคว้าน้อย นักเรียนสนใจอ่านเพียงระยะเวลาสั้น ๆ และเห็นความสำคัญใน
การอ่านเฉพาะกิจกรรมที่ร่วมนำเสนอเท่านั้น ส่วนการพยายามพัฒนาการอ่านของตนเอง
นักเรียนได้รับพัฒนาขึ้นในระดับหนึ่ง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการนิยัรการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งใช้เทคนิคเดลฟาย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบ่งชี้การส่งเสริมการนิยัรการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีรายละเอียดที่นำเสนอเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 วิธีดำเนินการวิจัย และตอนที่ 2 กระบวนการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการนิยัรการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีรายละเอียดแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิธีดำเนินการวิจัย

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากรที่ใช้ในการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการนิยัรการอ่าน คือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำโครงการส่งเสริมการนิยัรการอ่านในสถานศึกษา ประกอบด้วย อาจารย์ประจำสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ดูแลโครงการส่งเสริมการนิยัรการอ่าน ครูผู้สอน ครูหรือเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว และครูชำนาญการพิเศษทางด้านวิชาภาษาไทย

1.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มประชากรประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ซึ่งตอบรับการเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนและเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 7 ท่าน ได้แก่

- 1) อาจารย์ประจำสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 2 คน
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีผลงานการบริหารงานดีเด่น ด้านการส่งเสริม และสนับสนุน โครงการส่งเสริมการนิยัรการอ่านจำนวน 3 คน
- 3) ศิษยานุศิษย์ที่เกี่ยวข้องกับงาน โครงการส่งเสริมการนิยัรการอ่าน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2 จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 17 คน ซึ่งตอบรับการเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาค้นคว้า เป็นกลุ่มที่ให้ความคิดเห็นต่อร่างตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องในความคิดเห็นที่มีต่อตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้รับผลงานเชิดชูเกียรติ ด้านผู้บริหารรักการอ่าน จำนวน 2 คน
 - 2) หัวหน้างานห้องสมุด หรือ เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ ที่มีประสบการณ์ ด้านการทำงานห้องสมุดไม่น้อยกว่า 10 ปี และการดำเนินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจำนวน 5 คน
 - 3) ครูชำนาญการพิเศษ ด้านการสอนภาษาไทย ที่มีประสบการณ์ และเกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จำนวน 4 คน
 - 4) หัวหน้างานแนะแนวและครูผู้สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 4 คน
 - 5) ครูผู้สอนที่มีความรู้ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา หรือ สถิติ และงานวิจัย จำนวน 2 คน
- สำหรับรายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ดังภาคผนวก ก และภาคผนวก ข

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ สำหรับสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 1 จำนวน 7 คน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อใช้รวบรวมความคิดเห็น (ภาคผนวก ง)
2. แบบสอบถาม ลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ สำหรับสอบถามผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 2 จำนวน 17 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 รอบ (ภาคผนวก จ-ช)

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ติดต่อกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ขอความอนุเคราะห์ทำหนังสือขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์ และการพิจารณาหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนา ตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3. การรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยจะจงเลือกผู้เชี่ยวชาญตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้แล้วทำการติดต่อในเบื้องต้นทั้งทางโทรศัพท์ และด้วยตนเองเพื่อแนะนำตัวผู้วิจัย ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และขอความอนุเคราะห์ให้บุคคลดังกล่าวเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูล ในการวิจัย และเมื่อผู้เชี่ยวชาญตอบรับแล้วการรวบรวมข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

3.1 การรวบรวมข้อมูล กลุ่มที่ 1 ผู้วิจัยติดต่อขอนัด วัน เวลา และสถานที่ ทำการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง

3.2 การรวบรวมข้อมูล รอบที่ 1-3 ผู้วิจัยใช้วิธีส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมแนบซองเปล่าติดตราไปรษณีย์ จ่าหน้า ชื่อ ที่อยู่ของผู้วิจัยเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญส่งข้อมูลกลับคืน

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ 1 และ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ใช้วิธีวิเคราะห์ เนื้อหา (content analysis) โดยการสังเคราะห์ วิเคราะห์เนื้อหาที่ได้สัมภาษณ์และการสอบถาม ใน รอบที่ 1 แล้วผู้วิจัยพยายามคงรูปภาษา และสำนวนเดิมของผู้เชี่ยวชาญไว้ ตลอดจนปรับแก้ให้มีความชัดเจนทางการสื่อความหมาย และลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล

1.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อความเหมาะสมและตรงประเด็น วิเคราะห์ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งมีสูตรการวิเคราะห์ดังนี้

$$IOC = \Sigma R / n$$

R คือ ค่าความคิดเห็น (0 หรือ 1 หรือ -1)

n คือ จำนวนผู้ตอบ (ผู้เชี่ยวชาญกลุ่ม1)

1.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นลักษณะคำถาม แบบมาตร ประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยมีรายละเอียดการแปลผล ดังนี้

1) เกณฑ์การแปลความหมายของค่ามัธยฐาน (Median)

ค่ามัธยฐาน 4.50-5.00 หมายถึง ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่ามัธยฐาน 3.50-4.49 หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมมาก

ค่ามัธยฐาน 2.50-3.49 หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่ามัธยฐาน 1.50-2.49 หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมน้อย

ค่ามัธยฐาน 1.00-1.49 หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

2) เกณฑ์การแปลความหมายของค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.51-4.00 หมายถึง ความคิดเห็นของกลุ่ม
ผู้เชี่ยวชาญไม่สอดคล้องกัน

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.00-1.50 หมายถึง ความคิดเห็นของกลุ่ม
ผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกัน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การเลือกตัวบ่งชี้ที่มีค่ามัธยฐาน
ของความคิดเห็นสูงกว่า หรือ เท่ากับ 3.50 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.50 (สุวิมล
ว่องวานิช 2548: 230)

1.4.4 สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ในการคำนวณหาค่าสถิติการวิเคราะห์ข้อมูล
ใช้สูตร ดังนี้

1) มัธยฐาน (Median)

สูตรที่ใช้ในการคำนวณค่ามัธยฐานของแต่ละตัวบ่งชี้และเกณฑ์การ
ประเมิน (Gene V.and Julian C-1970: 58-59)

$$\text{มัธยฐาน} = L + I \frac{[N/2 - F1]}{F2}$$

เมื่อ	L	คือ	ขีดจำกัดล่างของอันดับคะแนนที่มีมัธยฐานอยู่
	I	คือ	อันตรภาคชั้นคะแนน
	N	คือ	จำนวนความถี่
	F1	คือ	ความถี่สะสมจากชั้นคะแนนต่ำสุดถึงชั้นคะแนนที่ต่ำกว่าชั้นคะแนนที่มีค่ามัธยฐานอยู่
	F2	คือ	ความถี่ของชั้นที่มีค่ามัธยฐานตกอยู่

2) พิสัยระหว่างควอไทล์ (Intenquartile Range)

สูตรที่ใช้ในการคำนวณนั้น ใช้สูตรเกี่ยวกับการหาค่ามัธยฐาน เพียงแต่แทนค่า $N/2$ ด้วย $N/4$ ในการหาค่าควอไทล์ที่ 1 และแทนค่า $N/2$ ด้วย $3N/4$ ในการหาค่าควอไทล์ที่ 3 ดังนี้

$$\text{ควอไทล์ที่ 1} = L + I \frac{[N/4 - F1]}{F2}$$

$$\text{ควอไทล์ที่ 3} = L + I \frac{[3N/4 - F1]}{F2}$$

$$\text{พิสัยระหว่างควอไทล์} = L + I \frac{[3N/4 - F1]}{F2} - L + I \frac{[N/4 - F1]}{F2}$$

(ประกอบ กรรณสูตร 2535: 52)

ตอนที่ 2 กระบวนการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กระบวนการที่ผู้วิจัยใช้ในการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีรายละเอียดในขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในด้านของนโยบายส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มาตรฐานการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนำเสนอในบทที่ 2

ขั้นที่ 2 นำแนวคิดทฤษฎีและหลักการที่ได้ศึกษามาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (ดังภาคผนวก ง) ประกอบด้วยคำถามปลายเปิด เพื่อรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการวิจัย มิติและองค์ประกอบเกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ 1

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบความตรงประเด็นของแบบสัมภาษณ์ โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบครอบคลุมด้านเนื้อหา ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ นำมาปรับปรุงเนื้อหาและภาษาที่ใช้ พร้อมทั้งจะนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ขั้นที่ 4 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย รายชื่อดังภาคผนวก ก ด้วยแบบสัมภาษณ์ในภาคผนวก ง เนื้อหาที่ได้ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ จำนวนของมิติและองค์ประกอบเกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน พฤติกรรมบ่งชี้ถึงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในแต่ละองค์ประกอบและข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 5 ระบุองค์ประกอบการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนจากผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์

จากเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ ประเด็นหลักที่ต้องการ คือ มิติและองค์ประกอบหลัก ในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนที่สถานศึกษาควรดำเนินการ ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

- 1) มิติสถาบันครอบครัว
 - 1.1) ด้านการดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ของผู้ปกครอง
 - 1.2) ด้านการเป็นตัวอย่างของผู้ปกครอง
 - 1.3) ด้านการเสริมแรงของผู้ปกครอง
 - 1.4) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของผู้ปกครอง
- 2) มิติสถาบันการศึกษา
 - 2.1) ด้านการให้ความรู้และพัฒนาทักษะการอ่าน
 - 2.2) ด้านการจัดกิจกรรม
 - 2.3) ด้านการเป็นตัวอย่าง
 - 2.4) ด้านการเสริมแรง
 - 2.5) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม
 - 2.6) ด้านนโยบายของสถานศึกษา
- 3) มิติความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถานศึกษา
 - 3.1) ด้านความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถานศึกษา

ขั้นที่ 6 เก็บรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนและพฤติกรรมบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน จากผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มที่ 2 จำนวน 17 คน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1

6.1 จัดทำแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น ในรอบที่ 1 ดังภาคผนวก จ ประเด็นของข้อมูลที่ต้องการ คือ ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของมิติและองค์ประกอบ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมบ่งชี้แต่ละองค์ประกอบ

6.2 ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาในความตรงประเด็นของแบบสอบถาม นำมาปรับปรุง เพื่อใช้ดำเนินการเก็บข้อมูลต่อไป

6.3 ส่งแบบสอบถาม รอบที่ 1 ให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 2 จำนวน 17 คน ได้ให้ข้อมูล

ขั้นที่ 7 วิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1 ในขั้นนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เป็น 2 ประเด็น คือ

7.1 ความเหมาะสมขององค์ประกอบที่ใช้บ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน วิเคราะห์ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากข้อมูลความคิดเห็น พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบทั้งหมดมีความเหมาะสม โดยมีค่า $IOC = 1.00$ ทุกองค์ประกอบ ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมขององค์ประกอบ

มิติและองค์ประกอบ	IOC
มิติที่ 1 สถาบันครอบครัว	1.00
องค์ประกอบที่ 1.1 การดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ของผู้ปกครอง	1.00
องค์ประกอบที่ 1.2 การเป็นต้นแบบของผู้ปกครอง	1.00
องค์ประกอบที่ 1.3 การจัดกิจกรรมและการเสริมแรงของผู้ปกครอง	1.00
องค์ประกอบที่ 1.4 การจัดสภาพแวดล้อม	1.00
มิติที่ 2 สถาบันการศึกษา	1.00
องค์ประกอบที่ 2.1 การให้ความรู้และการพัฒนาทักษะการอ่าน	1.00
องค์ประกอบที่ 2.2 การจัดกิจกรรม	1.00
องค์ประกอบที่ 2.3 การเป็นต้นแบบ	1.00
องค์ประกอบที่ 2.4 การเสริมแรง	1.00
องค์ประกอบที่ 2.5 การจัดสภาพแวดล้อม	1.00
องค์ประกอบที่ 2.6 นโยบายของสถาบันการศึกษา	1.00
มิติที่ 3 ความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา	1.00
องค์ประกอบที่ 3.1 ด้านความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา	1.00

7.2 พฤติกรรมบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญได้ระบุเกี่ยวกับพฤติกรรมบ่งชี้รวมทั้งข้อเสนอแนะ ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย มิติที่เกี่ยวข้อง 3 มิติ คือ มิติสถาบันครอบครัว มิติสถาบันการศึกษา และมิติความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาซึ่งแต่ละมิติมีองค์ประกอบในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จำนวน 11 องค์ประกอบ รวม 96 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

- 1) มิติสถาบันครอบครัว
 - 1.1) ด้านการดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ของผู้ปกครอง (รวม 15 ตัวบ่งชี้)
 - 1.2) ด้านการเป็นต้นแบบของผู้ปกครอง (รวม 5 ตัวบ่งชี้)
 - 1.3) ด้านการเสริมแรงของผู้ปกครอง (รวม 9 ตัวบ่งชี้)
- 2) มิติสถาบันการศึกษา
 - 2.1) ด้านการให้ความรู้และพัฒนาทักษะการอ่าน (รวม 7 ตัวบ่งชี้)
 - 2.2) ด้านการจัดกิจกรรม (รวม 12 ตัวบ่งชี้)
 - 2.3) ด้านการเป็นต้นแบบ (รวม 6 ตัวบ่งชี้)
 - 2.4) ด้านการเสริมแรง (รวม 7 ตัวบ่งชี้)
 - 2.5) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม (รวม 7 ตัวบ่งชี้)
- 3) มิติความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา
 - 3.1) ด้านความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา (รวม 9 ตัวบ่งชี้)

ขั้นที่ 8 จัดทำแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 2

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นที่ 7 ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์มาจัดทำเป็นแบบสอบถาม ลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ดังภาคผนวก จ เนื้อหาประกอบด้วยความคิดเห็นด้าน ความเหมาะสมขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ที่ได้สังเคราะห์จากข้อมูลการตอบในรอบที่ 1 โดยจัดเรียงตามองค์ประกอบ ที่จำแนกตามมิติครอบครัว มิติสถานศึกษา และมิติความร่วมมือระหว่างครอบครัวและสถานศึกษา ดังที่สังเคราะห์ได้ ในขั้นที่ 7

จากนั้นส่งแบบสอบถามให้กับผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ความเห็นต่อความเหมาะสมทั้งต่อมิติ / องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้

ขั้นที่ 9 วิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม รอบที่ 2 และปรับแบบสอบถามสำหรับการเก็บข้อมูล รอบที่ 3

9.1 วิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถามที่เป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ ด้วยค่ามัธยฐาน (median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (interquartile range)

9.2 ระบุผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแง่ของความสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ดังนี้

1) เกณฑ์การแปลความหมายของระดับความเหมาะสมจากค่ามัธยฐาน (Median)

ค่ามัธยฐาน 4.50-5.00 หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่ามัธยฐาน 3.50-4.49 หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมมาก

ค่ามัธยฐาน 2.50-3.49 หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่ามัธยฐาน 1.50-2.49 หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมน้อย

ค่ามัธยฐาน 1.00-1.49 หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

2) เกณฑ์การแปลความหมายของความสอดคล้องจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.51 ขึ้นไป หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความ
คิดเห็น ไม่สอดคล้องกัน

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.00-1.50 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความ
คิดเห็น สอดคล้องกัน

เกณฑ์ในการตัดสินใจว่า ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ คือ ตัวบ่งชี้ที่มีค่ามัธยฐานของความคิดเห็นตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 (สุวิมล ว่องวานิช 2548: 230)

9.3 ลงเครื่องหมายแสดงตำแหน่งของมัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละตัวบ่งชี้และตำแหน่งของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน เพื่อส่งกลับให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ทบทวนอีกครั้ง (ดังภาคผนวก ข)

9.4 ส่งแบบสอบถาม รอบที่ 3 ดังภาคผนวก ข ให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ทบทวน และตัดสินใจในการตอบอีกครั้ง

ขั้นที่ 10 วิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม รอบที่ 3

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลพร้อมเสนอค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของผลการตอบ รอบที่ 3

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณานั้นตามมติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากการตอบแบบสอบถามแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ ในรอบที่ 3 คือ มิติและองค์ประกอบรวมทั้งตัวบ่งชี้ พฤติกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีค่ามัธยฐาน

ไม่ต่ำกว่า 3.50 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.5 ซึ่งเป็นค่าที่แสดงว่า มิติและองค์ประกอบรวมทั้งตัวบ่งชี้พฤติกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้รับฉันทามติหรือความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกันในระดับมากขึ้นไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เนื้อหาในบทนี้ เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางประกอบการบรรยาย โดยมีความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ ดังนี้

Med	หมายถึง	ค่ามัธยฐาน
Q_3	หมายถึง	ค่าควอไทล์ที่ 3
Q_1	หมายถึง	ค่าควอไทล์ที่ 1
$Q_3 - Q_1$	หมายถึง	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่นำเสนอต่อไปนี้ เป็นผลการวิเคราะห์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญ ในรอบที่ 2 และ รอบที่ 3 โดยจำแนกตามมิติและองค์ประกอบ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบการตอบของทั้งสองครั้ง ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อ
ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

มิติที่ 1 สถาบันครอบครัว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ของผู้ปกครอง (n = 17)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย
1.1 แนะนำและดูแลเด็กให้ ทบทวนคำอ่านอย่างสม่ำเสมอ	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง
1.2 กำหนดให้เด็กอ่านหนังสือ หรือเล่าเรื่องจากหนังสือให้ฟัง	4	มาก	5-3	ไม่ สอดคล้อง	4	มาก	5-4	สอดคล้อง
1.3 แนะนำให้เด็กอ่านหนังสือ ที่หลากหลายเช่น หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสือ การ์ตูน เป็นต้น	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง
1.4 ติดตาม ตรวจสอบ ให้ความ สนใจในการทำการบ้านของเด็ก อย่างสม่ำเสมอ	4	มาก	5-4	สอดคล้อง	4	มาก	5-4	สอดคล้อง
1.5 พาเด็กไปดูการจัด นิทรรศการเกี่ยวกับหนังสือ ตามโอกาส	4.5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง
1.6 จัดตารางหรือกำหนดเวลา ในการอ่านหนังสือ การดู โทรทัศน์ หรือกิจกรรมอื่น อย่างเหมาะสม	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย
1.7 กำหนดให้การอ่านเป็นกิจกรรมหนึ่งในครอบครัวที่ทำร่วมกัน และปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ	4	มาก	5-3	ไม่ สอดคล้อง	4	มาก	5-4.5	สอดคล้อง
1.8 รับหนังสือประจำหรือซื้อหนังสือใหม่เพิ่ม อย่างสม่ำเสมอ เช่น เดือนละ 1 ครั้ง	4	มาก	5-3	ไม่ สอดคล้อง	4	มาก	5-4.5	สอดคล้อง
1.9 พุดคุย หรือ สนทนากับเด็กเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือที่อ่าน	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง
1.10 จัดหาหนังสือที่มีคุณภาพ น่าอ่านและตรงกับความสนใจของเด็กไว้ที่บ้าน	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง
1.11 พาเด็กไปใช้แหล่งให้บริการยืมหนังสือ เช่น ห้องสมุดประชาชน โดยสมัครเป็นสมาชิกและยืมหนังสือมาอ่านที่บ้าน	4.5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง
1.12 แนะนำให้เด็กใช้เวลาว่างด้วยการอ่านหนังสือ ดึงความสนใจให้เด็กอยากอ่านและเห็นคุณค่าของการอ่าน	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง
1.13 แนะนำให้เด็กนำหนังสือที่ชอบพกติดกระเป๋าตลอดเวลา เพื่อนำมาอ่านในช่วงเวลาที่ว่าง	4	มาก	5-4	สอดคล้อง	4	มาก	5-4	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความ หมาย	Q_3-Q_1	ความ หมาย	Med	ความ หมาย	Q_3-Q_1	ความ หมาย
1.14 สังเกต ตรวจสอบ การเรียนรู้ หรือ พัฒนาการของ เด็กว่ามีพัฒนาการด้านการ เรียน หรือ การอ่านของเด็กว่า เป็นไปตามวัยของเด็กหรือไม่	4	มาก	5-4	สอดคล้อง	4	มาก	5-4	สอดคล้อง
1.15 สังเกต ตรวจสอบ ความ ผิดปกติ หรือ ข้อบกพร่องของ เด็ก เพื่อให้ไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อ การอ่าน เช่น สายตา อารมณ์ และรีบพาเด็กไปพบแพทย์ หรือ ผู้เชี่ยวชาญทันทีเมื่อพบ ข้อสงสัยดังกล่าว เพื่อหาทาง แก้ไขให้ทันเวลาที่	4	มาก	5-4	สอดคล้อง	4	มาก	5-4	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 และรอบที่ 3 มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ใน มิติที่ 1 สถาบันครอบครัว องค์ประกอบที่ 1 การดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ของผู้ปกครอง มีความเหมาะสมมากที่สุด จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ และมีความเหมาะสมมาก 7 ตัวบ่งชี้

สำหรับตัวบ่งชี้ที่มีเหมาะสมในระดับมาก แต่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์สูงกว่า 1.5 ในการตอบ รอบที่ 2 มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 กำหนดให้เด็กอ่านหนังสือหรือเล่าเรื่องจากหนังสือให้ฟัง ตัวบ่งชี้ที่ 1.7 กำหนดให้การอ่านเป็นกิจกรรมหนึ่งในครอบครัวที่ทำร่วมกัน และปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอและตัวบ่งชี้ที่ 1.8 รับหนังสือประจำหรือซื้อหนังสือใหม่เพิ่ม อย่างสม่ำเสมอ เช่น เดือนละ 1 ครั้ง โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 2.00 เท่ากัน ทั้งสาม ตัวบ่งชี้ สำหรับความคิดเห็น รอบที่ 3 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เปลี่ยนแปลงเป็น 1.00 0.50 และ 0.50 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

แสดงว่า ตัวบ่งชี้ด้านการดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ของผู้ปกครอง มีคุณภาพตรงตามเกณฑ์ จำนวน 15 ตัวบ่งชี้

ตารางที่ 4.2 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

มิติที่ 1 สถาบันครอบครัว องค์กรประกอบที่ 2 การเป็นต้นแบบของผู้ปกครอง (n = 17)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความหมาย	Q_3-Q_1	ความหมาย	Med	ความหมาย	Q_3-Q_1	ความหมาย
2.1 ชอบอ่านหนังสือ เมื่ออ่านแล้วมักจะนำเรื่องราวในหนังสือหรือสิ่งที่เป็นประโยชน์มาเล่าให้เด็กฟังเสมอ	5	มากที่สุด	5-5	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-5	สอดคล้อง
2.2 อ่านหนังสือเป็นประจำ ถึงแม้ช่วงเวลาเพียงเล็กน้อยวันละ 5-10 นาที	5	มากที่สุด	5-5	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-5	สอดคล้อง
2.3 เลือกซื้อหนังสือไว้อ่านแทนการซื้อของใช้ฟุ่มเฟือย	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง
2.4 พยายามหาหนังสือ หรือ ยืมหนังสือที่หลากหลาย และเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน มาไว้สำหรับอ่านในครอบครัว	5	มากที่สุด	5-5	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-5	สอดคล้อง
2.5 ใช้เวลาว่างในแต่ละครั้ง สำหรับการอ่านหนังสือมากกว่าการดูโทรทัศน์หรือกิจกรรมบันเทิง อื่น ๆ	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 และ รอบที่ 3 มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในมิติที่ 1 สถาบันครอบครัว องค์ประกอบที่ 2 การเป็นตัวแทนของผู้ปกครอง มีความเหมาะสมที่สุด ทุกตัวบ่งชี้ และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ในรอบที่ 3 ระหว่าง 0.00 – 1.00

แสดงว่า ตัวบ่งชี้ด้านการเป็นตัวแทนของผู้ปกครอง มีคุณภาพตรงตามเกณฑ์จำนวน 5 ตัวบ่งชี้

ตารางที่ 4.3 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

มิติที่ 1 สถาบันครอบครัว องค์ประกอบที่ 3 การเสริมแรงของผู้ปกครอง (n = 17)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความหมาย	Q_3-Q_1	ความหมาย	Med	ความหมาย	Q_3-Q_1	ความหมาย
3.1 มอบหนังสือที่เด็กชอบหรือหนังสือดี ๆ สักเล่มเป็นของขวัญวันสำคัญ ๆ เช่น ครบรอบวันเกิด	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง
3.2 ให้เงินเด็กไปซื้อหนังสือที่ชอบเป็นของตนเอง	4	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง	4	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง
3.3 ไม่บังคับให้เด็กอ่านหนังสือ แต่ควรเริ่มต้นให้เด็กได้อ่านในสิ่งที่เด็กชอบ	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง
3.4 เล่าประวัติบุคคลสำคัญที่ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานให้เด็กฟัง เพื่อเชื่อมโยงให้เห็นความสำคัญของการอ่าน	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความ หมาย	Q_3-Q_1	ความ หมาย	Med	ความ หมาย	Q_3-Q_1	ความ หมาย
3.5 กล่าวคำชื่นชมทุกครั้ง ที่เด็กอ่านหนังสือและ สามารถทำกิจกรรมเกี่ยวกับ การอ่านหรือการเรียน การสอน ได้เป็นที่ น่าพึงพอใจ	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง
3.6 ให้กำลังใจ เมื่อเห็นเด็ก แสดงพฤติกรรมท้อแท้เบื่อ หน่ายในการอ่าน หรือ ทำสิ่งใดผิดพลาด	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง
3.7 แสดงท่าทีความรู้สึก ยอมรับ สนใจฟัง เมื่อเด็ก ถ่ายทอดสิ่งที่เด็กอ่านให้ฟัง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง
3.8 ให้เด็กสะสมแต้มจาก การอ่านหนังสือแล้วพาเด็ก ไปเที่ยวในสถานที่ที่เด็ก อยากไปหรือทำกิจกรรม ที่เด็กอยากทำ	4	มาก	5-3	ไม่ สอดคล้อง	4	มาก	5-4	สอดคล้อง
3.9 ให้รางวัล หรือ กล่าว ชมเชย เมื่อเด็ก แสดงความ กระตือรือร้นหรือสนใจ ที่จะอ่าน	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 และรอบที่ 3 มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในมิติที่ 1 สถาบันครอบครัว องค์ประกอบที่ 3 การเสริมแรงของผู้ปกครอง มีความเหมาะสมมากที่สุด จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ และมีความเหมาะสมมาก จำนวน 2

สำหรับตัวบ่งชี้ ที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เกินเกณฑ์ที่กำหนด คือ 2.0 ในการตอบ รอบที่ 2 มี 1 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ 3.8 ให้เด็กสะสมแต้มจากการอ่านหนังสือแล้วพาเด็กไปเที่ยว ในสถานที่ที่เด็กอยากไป หรือ ทำกิจกรรมที่เด็กอยากทำ แต่ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น รอบที่ 3 พบว่า ตัวบ่งชี้นี้ มีความเปลี่ยนแปลงในด้านความสอดคล้องของความคิดเห็น และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ในรอบที่ 3 เป็นไปตามเกณฑ์ คือ 1.00

แสดงว่า ตัวบ่งชี้ด้านการเสริมแรงของผู้ปกครอง มีคุณภาพตรงตามเกณฑ์ จำนวน 9 ตัวบ่งชี้

ตารางที่ 4.4 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

มิติที่ 1 สถาบันครอบครัว องค์ประกอบที่ 4 การจัดสภาพแวดล้อม (n = 17)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความหมาย	Q_3-Q_1	ความหมาย	Med	ความหมาย	Q_3-Q_1	ความหมาย
4.1 สร้างบรรยากาศให้เด็กรู้สึก ว่าบ้าน มีความรักความอบอุ่น โดยทุกคนในบ้าน ต้องพูดคุยกัน ด้วยวาจาที่ไพเราะอ่อนหวาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง
4.2 จัดบรรยากาศในบ้านให้เอื้อ ต่อการอ่าน มีแสงสว่างเพียงพอ และห่างจากเสียงรบกวนอื่น ๆ	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง
4.3 จัดมุมสำหรับเด็กและ ทุกคนในบ้าน ได้ใช้สำหรับอ่าน หนังสือ โดยทำให้เด็กรู้สึก ว่าการอ่านหนังสือที่บ้านเป็นสิ่งที่ ตัวเองชอบและมีความสุข	4.5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง
4.4 นำบทความหรือข้อคิด คติ เตือนใจ มาตกแต่งจัดป้ายมุม สำหรับการอ่านในบ้าน	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความ หมาย	Q_3-Q_1	ความห มาย	Med	ความ หมาย	Q_3-Q_1	ความ หมาย
4.5 มีหนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ หรือสื่อการอ่าน อื่น ๆ อย่างหลากหลายไว้ สำหรับอ่านในบ้าน	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 และรอบที่ 3 มีความคิดเห็นสอดคล้อง กันว่า ตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในมิติที่ 1 สถาบันครอบครัว องค์ประกอบที่ 4 การจัดสภาพแวดล้อม มีความเหมาะสมมากที่สุด ทุกตัวบ่งชี้ และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็น ในรอบที่ 3 ระหว่าง 0.50 – 1.00

แสดงว่า ตัวบ่งชี้ด้านการจัดสภาพแวดล้อม มีคุณภาพตรงตามเกณฑ์ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้

ตารางที่ 4.5 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อ
ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

มิตินี้ 2 สถาบันการศึกษา องค์กรประกอบที่ 1 การให้ความรู้และการพัฒนาทักษะการอ่าน (n = 17)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย
1.1 ครูรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล โดยสำรวจความ แตกต่างของนักเรียนแต่ละคนใน ด้านพฤติกรรมการอ่าน เพื่อเป็น ข้อมูลพื้นฐานในการจัดกิจกรรม ให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง
1.2 ครูรวบรวมและวิเคราะห์ ข้อมูลพร้อมทั้งจัดทำสารสนเทศ เกี่ยวกับการอ่านของนักเรียนให้ เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง
1.3 ครูมีใจกว้าง รับฟังความ คิดเห็นของนักเรียน และยอมรับ ในความแตกต่างระหว่างบุคคล	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง
1.4 ครูให้ความรัก ความเมตตา และพูดคุย ให้คำแนะนำเกี่ยวกับ ทักษะการอ่านโดยวิธีการที่ หลากหลายแก่นักเรียนเสมอ	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง
1.5 ครูจัดทำโครงการพัฒนา หรือ แก้ไขปัญหานักเรียนที่มี ปัญหาด้านการอ่าน	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความ หมาย	Q_3-Q_1	ความ หมาย	Med	ความ หมาย	Q_3-Q_1	ความ หมาย
1.6 ครูกำหนดให้นักเรียนจัดทำ บันทึกการอ่านของตนเอง โดย บูรณาการในการจัดการเรียน การสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่ละรายวิชา	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง
1.7 ครูให้คำแนะนำการใช้ ห้องสมุด และวิธีการสืบค้น ข้อมูลที่ต้องการ	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 และรอบที่ 3 มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในมิติที่ 2 สถาบันการศึกษา องค์ประกอบที่ 1 การให้ความรู้และการพัฒนาทักษะการอ่าน มีความเหมาะสมมากที่สุด ทุกตัวบ่งชี้ และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ในรอบที่ 3 ระหว่าง 0.00 และ 1.00

แสดงว่า ตัวบ่งชี้ด้านการให้ความรู้และการพัฒนาทักษะการอ่าน มีคุณภาพตรง ตามเกณฑ์ จำนวน 7 ตัวบ่งชี้

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย
2.3 สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ ดำเนินการ โดยครูผู้สอน เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ หรือ คณะกรรมการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน ประเภทเร้า โสตประสาทและจักขุ ประสาท (ใช้ฟังและดูไป พร้อมกัน) เช่น กิจกรรมเล่า นิทานให้ดูภาพประกอบใน หนังสือ , เล่านิทานโดยใช้ โสตทัศนวัสดุ , จัดสัปดาห์ ห้องสมุด , วาดภาพ และ การเล่าเรื่อง เป็นต้น	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง
2.4 สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ ดำเนินการ โดยครูผู้สอน เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ หรือ คณะกรรมการ จัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน เช่น ยอด นักอ่าน , ค่ายรักการอ่าน และการแข่งขันต่าง ๆ เป็นต้น	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง
2.5 ครูพัฒนาศักยภาพการอ่าน ของผู้เรียนโดยการประกวด แข่งขันทั้งในระดับโรงเรียน เขตพื้นที่และระดับชาติ	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง
2.6 ครูพานักเรียนไปดูการจัด ห้องสมุดสาธารณะ เพื่อให้ นักเรียนได้รับประสบการณ์ ความรู้เกี่ยวกับห้องสมุด	4	มาก	5-4	สอดคล้อง	4	มาก	5-4	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย
2.7 ครูจัดมุมหนังสือใน ห้องเรียนให้นักเรียนได้อ่าน ในเวลาว่าง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง
2.8 ครูมอบหมายให้นักเรียนหา ข่าวมารายงานทุกเช้าของแต่ละ ละวัน ก่อนเริ่มเรียน วันละ 5 นาที	4.5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง
2.9 ครูจัดสถานที่ บริเวณรอบ ๆ อาคารเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ตามธรรมชาติ เช่น ต้นไม้พุดได้ เป็นต้น	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง
2.10 จัดกิจกรรมวางทุกงานอ่าน ทุกคน อย่างน้อย วันละ 15 นาที	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง
2.11 จัดตั้งชมรม หรือ ชุมนุม ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง
2.12 มีกิจกรรมพานักเรียนเข้าใช้ บริการห้องสมุด ด้วยการสืบค้น ข้อมูล	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 และรอบที่ 3 มีความคิดเห็นสอดคล้อง กัน
ว่า ตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในมิติที่ 2
สถาบันการศึกษา องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรม มีความเหมาะสมมากที่สุด จำนวน 11 ตัวบ่งชี้
และมีความเหมาะสมมาก จำนวน 1 ตัวบ่งชี้ โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ในรอบที่ 3 ระหว่าง 0.00
และ 1.00

แสดงว่า ตัวบ่งชี้ด้านการจัดกิจกรรม มีคุณภาพตรงตามเกณฑ์ จำนวน 12 ตัวบ่งชี้

ตารางที่ 4.7 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อ
ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

มิตินี้ 2 สถาบันการศึกษา องค์ประกอบที่ 3 การเป็นตัวแบบ (n = 17)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย
3.1 ครูเป็นยอดนักอ่าน ชอบอ่าน หนังสือ และใช้เวลาว่างใน การอ่านหนังสืออยู่เป็นประจำ สม่ำเสมอ	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง
3.2 ครูนำความรู้ที่ได้จาก การอ่านมาเล่าให้นักเรียนฟังโดย ใช้ภาษาพูดและสำเนียงที่ถูกต้อง ชัดเจน	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง
3.3 ครูมีหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์ เป็นของตนเองที่มีความ หลากหลายไว้สำหรับอ่าน ในเวลาว่างและให้นักเรียน ที่สนใจได้ยืมอ่าน	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง
3.4 ครูแนะนำหนังสือใหม่ ๆ ที่น่าสนใจให้นักเรียน ได้ติดตาม อ่าน	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง
3.5 ครูให้บริการยืมหนังสือจาก ห้องสมุด และเข้าห้องสมุด เพื่ออ่านเพิ่มเติมเสมอ	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง
3.6 ครูมีบุคลิกลักษณะที่ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและสนใจเหตุการณ์ สำคัญที่เกิดขึ้น ในสังคมอยู่เสมอ	4.5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 และ รอบที่ 3 มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในมิติที่ 2 สถาบันการศึกษา องค์กรประกอบที่ 3 การเป็นตัวแบบ มีความเหมาะสมมากที่สุด ทุกตัวบ่งชี้ และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ในรอบที่ 3 ระหว่าง 0.00 – 1.00

แสดงว่า ตัวบ่งชี้ด้านการเป็นตัวแบบ มีคุณภาพตรงตามเกณฑ์ จำนวน 6 ตัวบ่งชี้

ตารางที่ 4.8 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

มิติที่ 2 สถาบันการศึกษา องค์กรประกอบที่ 4 การเสริมแรง (n = 17)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความหมาย	Q ₃ -Q ₁	ความหมาย	Med	ความหมาย	Q ₃ -Q ₁	ความหมาย
4.1 ครูออกแบบกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนได้อ่านอย่างมีวิจารณญาณ เข้าใจสิ่งที่อ่าน ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง
4.2 ครูคอยแนะนำให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านอย่างใกล้ชิด	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-5	สอดคล้อง
4.3 ครูกล่าวชื่นชมนักเรียนทุกครั้งที่ได้ทำกิจกรรม โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการค้นคว้าด้วยตนเอง	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-5	สอดคล้อง
4.4 เผยแพร่และยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียนรักการอ่าน เช่น ประกาศชื่อนักเรียน หรือ จัดเผยแพร่ในวารสารของโรงเรียน เป็นต้น	5	มากที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความ หมาย	Q_3-Q_1	ความ หมาย	Med	ความ หมาย	Q_3-Q_1	ความ หมาย
4.5 เชิญวิทยากรที่ประสบ ความสำเร็จมาพูดคุยให้ความรู้ แก่นักเรียน เช่น ผู้ปกครอง หรือ ศิษย์เก่า เพื่อให้นักเรียน เห็นความสำคัญของการอ่าน	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง
4.6 มอบเกียรติบัตร สำหรับ นักเรียนที่มีการบันทึกองค์ ความรู้จากการอ่านในสมุด บันทึกได้มากที่สุด ในแต่ละ เดือน	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง
4.7 มอบรางวัลหรือเกียรติบัตร ให้นักเรียนที่มีผลงาน หรือ นักเรียนที่ เข้าร่วมกิจกรรม ในโครงการส่งเสริมนิสัย รักการอ่าน ในทุกรายการ ที่เข้าร่วม	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 และรอบที่ 3 มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในมิติที่ 2 สถาบันการศึกษา องค์ประกอบที่ 4 การเสริมแรง มีความเหมาะสมมากที่สุด ทุกตัวบ่งชี้ และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ในรอบที่ 3 ระหว่าง 0.00 – 1.00

แสดงว่า ตัวบ่งชี้ด้านการเสริมแรง มีคุณภาพตรงตามเกณฑ์ จำนวน 7 ตัวบ่งชี้

ตารางที่ 4.9 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อ
ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

มิติที่ 2 สถาบันการศึกษา องค์ประกอบที่ 5 การจัดสภาพแวดล้อม (n = 17)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย
5.1 ปรับปรุงและพัฒนาสถานที่ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ทั้งในและนอกห้องเรียนให้เอื้อ ต่อการอ่าน	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง
5.2 ภายในห้องเรียนมีการจัดมุม หนังสือ จัดป้ายนิเทศเพื่อดึงดูด ความสนใจในการอ่านของ นักเรียน	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง
5.3 บริเวณอาคารเรียนมีการจัด ป้ายนิเทศ การประกวดการอ่าน คำขวัญ คำอวยพร การทาย ปัญหา การเล่นนิทานเพื่อ ส่งเสริมการอ่าน	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง
5.4 มีการปรับปรุงห้อง คอมพิวเตอร์หรือห้องสืบค้นทาง อินเทอร์เน็ต ตลอดถึงวัสดุ อุปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้ และเหมาะสม ในการใช้บริการ	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง
5.5 มีเทคนิคในการจัดมุมต่าง ๆ ในห้องสมุดได้อย่างน่าสนใจ และมีการหมุนเวียนสื่อ และจัด สื่อให้สามารถหยิบได้ง่ายและ สะดวก	4.5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย
5.6 จัดสถานที่ รอบ ๆ อาคาร เรียนหรือได้ร่มไม้ให้ร่มรื่น มี สถานที่เก็บหนังสือ เช่น ชุมนรัก การอ่าน หรือตะกร้าใส่หนังสือ สำหรับให้นักเรียนได้อ่านและ ค้นคว้า	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง
5.7 มีห้องสมุดหรือมุมสำหรับ การอ่านประจำกลุ่มสาระการ เรียนรู้หรือในห้องเรียนไว้ สำหรับให้นักเรียนอ่านหรือ ค้นคว้าเพิ่มเติม	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 และ รอบที่ 3 มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในมิติที่ 2 สถาบันการศึกษา องค์กรประกอบที่ 5 การจัดสภาพแวดล้อม มีความเหมาะสมมากที่สุด ทุกตัวบ่งชี้ และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ในรอบที่ 3 ระหว่าง 0.00 – 1.00

แสดงว่า ตัวบ่งชี้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม มีคุณภาพตรงตามเกณฑ์
จำนวน 7 ตัวบ่งชี้

ตารางที่ 4.10 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อ
ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

มิติที่ 2 สถาบันการศึกษา องค์ประกอบที่ 6 นโยบายของสถาบันการศึกษา (n = 17)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย
6.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดบทบาท หน้าที่และ ความรับผิดชอบในการส่งเสริม การอ่าน	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง
6.2 กำหนดเกณฑ์คัดเลือก บุคลากรที่มีความรู้ด้าน บรรณารักษ์มาทำงานใน ห้องสมุด	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง
6.3 จัดทำโครงการส่งเสริม การอ่านของนักเรียนไว้ในงาน นโยบายและแผน	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง
6.4 จัดสรรงบประมาณให้แก่ ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ ดำเนินการส่งเสริมการอ่าน ให้แก่ผู้เรียน	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง
6.5 จัดตารางเวลาให้นักเรียน ทุกห้องได้ใช้ห้องสมุดให้ได้ อย่างน้อย สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง
6.6 จัดให้ครูบรรณารักษ์ หรือ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ได้ศึกษา งานห้องสมุดที่มีชื่อเสียง เพื่อนำมาพัฒนาห้องสมุด ของโรงเรียน	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย
6.7 ให้บริการแหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียนอย่างต่อเนื่องรวมถึง ให้บริการในวันเสาร์และวัน อาทิตย์	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง
6.8 สร้างความตระหนักให้แก่ นักเรียนให้เห็นคุณค่าการอ่าน อย่างจริงจัง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง
6.9 นำระบบการสืบค้นหนังสือ ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย มาใช้ในสถานศึกษา	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง
6.10 พัฒนาระบบ ICT ให้ ทันสมัย เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ บริการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง
6.11 มีงบประมาณในการจัดซื้อ หนังสือ ที่มีความเหมาะสมและ สัมพันธ์กับระดับการอ่านของ นักเรียนแต่ละระดับช่วงอายุ	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง
6.12 ครูและนักเรียนมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือ เข้าห้องสมุดไว้สำหรับอ่าน หรือค้นคว้า	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง
6.13 พัฒนาและปรับปรุงวัสดุ การอ่านให้ทันสมัยมีความ หลากหลายและเพียงพอกับ จำนวนนักเรียน	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง
6.14 โรงเรียนส่งเสริมให้ นักเรียนและผู้ปกครองได้มี โอกาสอ่านหนังสือ โดยจัด กิจกรรมรักการอ่านจากโรงเรียน สู่ครอบครัว	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-5	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 และรอบที่ 3 มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในมิติที่ 2 สถาบันการศึกษา องค์ประกอบที่ 6 นโยบายของสถาบันการศึกษา มีความเหมาะสมมากที่สุด ทุกตัวบ่งชี้ และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ในรอบที่ 3 ระหว่าง 0.00 – 1.00

แสดงว่า ตัวบ่งชี้ด้านนโยบายของสถานศึกษา มีคุณภาพตรงตามเกณฑ์ จำนวน 14 ตัวบ่งชี้

ตารางที่ 4.11 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

มิติที่ 3 ความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา องค์ประกอบที่ 1 ความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา (n = 17)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความหมาย	Q ₃ -Q ₁	ความหมาย	Med	ความหมาย	Q ₃ -Q ₁	ความหมาย
1.1 ผู้ปกครองและครู ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนรักการอ่านอย่างจริงจัง	5	มากที่สุด	5 – 4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5 – 4.5	สอดคล้อง
1.2 มีการประสานงานระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	5	มากที่สุด	5 – 4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5 – 4.5	สอดคล้อง
1.3 ครูที่ปรึกษา มีการรายงานพฤติกรรมด้านการอ่านให้ผู้ปกครองทราบอยู่เสมอ	4	มาก	5 – 4	สอดคล้อง	4	มาก	5 – 4	สอดคล้อง
1.4 ครูและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการสำรวจปัญหา และความต้องการ ในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียน	5	มากที่สุด	5 – 4	สอดคล้อง	5	มากที่สุด	5 – 5	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย	Med	ความ หมาย	Q ₃ -Q ₁	ความ หมาย
1.5 ครูและผู้ปกครอง ช่วยกัน ค้นหาสาเหตุที่เด็กไม่ชอบอ่าน หนังสือ เพื่อที่จะสามารถ เข้าใจในตัวเด็ก และแก้ปัญหา ได้ถูกต้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง
1.6 ครูและผู้ปกครอง ร่วมกัน แก้ปัญหาด้วยความรัก และ ความเข้าใจ ไม่ควรตำหนิ ต่อว่า หรือ เปรียบเทียบกับเด็ก คนอื่น ๆ ข่มขู่ หรือ ลงโทษ	4	มาก	5-4	สอดคล้อง	4	มาก	5-4	สอดคล้อง
1.7 ครูและผู้ปกครอง มีการ พูดคุยกับเด็ก เพื่อเปลี่ยน ความคิดของเด็กให้เห็น ความสำคัญของการอ่าน โดย อาจถามถึงเป้าหมายในอนาคต ว่าเขาอยากเป็นอะไร และชี้ให้ เขาเห็นว่า การที่เขาจะไปสู่ เป้าหมายได้นั้นเขาจำเป็นต้อง รักการอ่าน	5	มาก ที่สุด	5-3	ไม่ สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง
1.8 ครูและผู้ปกครองเปิด โอกาสให้เด็กหาวิธีการที่จะ ช่วยพัฒนาทักษะการอ่าน ของตนให้ดีขึ้น เช่น ให้เด็ก เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดห้องสมุดหรือห้องอ่าน หนังสือภายในบ้านที่ เหมาะสมตามรูปแบบที่ เด็กชอบ	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

รายการตัวบ่งชี้	รอบที่ 2				รอบที่ 3			
	Med	ความ หมาย	Q_3-Q_1	ความ หมาย	Med	ความ หมาย	Q_3-Q_1	ความ หมาย
1.9 ครูและผู้ปกครองหาทาง ปรับเปลี่ยนหรือหาวิธีการ ใหม่ ๆ ที่จะส่งเสริมการอ่าน ของเด็กอยู่เสมอ เพื่อให้เด็กไม่ รู้สึกเบื่อหน่าย	5	มาก ที่สุด	5-4	สอดคล้อง	5	มาก ที่สุด	5-4.5	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 และ รอบที่ 3 มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในมิติที่ 3 ความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา องค์ประกอบ ความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา มีความเหมาะสมมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้ และมีความเหมาะสมมาก จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ ส่วนค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็น มีค่า 0.00 – 2.00 ในรอบที่ 2 และ 0.00 – 1.00 ในรอบที่ 3

สำหรับตัวบ่งชี้ที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 2.0 ในการตอบ รอบที่ 2 มี 1 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ 1.7 ครูและผู้ปกครอง มีการพูดคุยกับเด็ก เพื่อเปลี่ยนความคิดของเด็กให้เห็นความสำคัญของการอ่าน โดยอาจถามถึงเป้าหมายในอนาคตว่าเขาอยากเป็นอะไร และชี้ให้เห็นว่า การที่เขาจะไปสู่เป้าหมายได้นั้นเขาจำเป็นต้องรักการอ่าน ซึ่งในรอบที่ 3 ตัวบ่งชี้นี้มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นลดลงเป็น 1.00

แสดงว่า ตัวบ่งชี้ความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา มีคุณภาพตรงตามเกณฑ์ จำนวน 9 ตัวบ่งชี้

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งใช้เทคนิคเดลฟาย สอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน
สรุปผลได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน คือ ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสนับสนุน
การจัดทำโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในสถานศึกษา ประกอบด้วย อาจารย์ประจำสถาบัน
การศึกษาระดับอุดมศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ดูแลโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
ครูผู้สอน ครูหรือเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว และครูชำนาญการพิเศษ
ทางด้านวิชาภาษาไทย

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มประชากร
ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ซึ่งตอบรับการเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน
และเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 7 ท่าน
ได้แก่

- 1) อาจารย์ประจำสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 2 คน
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีผลงานการบริหารงานดีเด่นด้านการส่งเสริมและสนับสนุนโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจำนวน 3 คน
- 3) ศึกษานิเทศก์ที่เกี่ยวข้องกับงานโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยาเขต 2 จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 17 คน ซึ่งตอบรับการเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาครั้งนี้ เป็นกลุ่มที่ให้ความคิดเห็นต่อร่างตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องในความคิดเห็นที่มีต่อตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับผลงานเชิดชูเกียรติด้านผู้บริหารรักการอ่าน จำนวน 2 คน
2. หัวหน้างานห้องสมุดหรือเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ ที่มีประสบการณ์ด้านการทำงานห้องสมุดและการดำเนินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จำนวน 5 คน
3. ครูชำนาญการพิเศษ ด้านการสอนภาษาไทย ที่มีประสบการณ์และเกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จำนวน 4 คน
4. หัวหน้างานแนะแนวและครูผู้สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 4 คน
5. ครูผู้สอนที่มีความรู้ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา หรือ สถิติ และงานวิจัย จำนวน 2 คน

1.2.2 เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบสอบถามปลายเปิด และแบบสอบถามปลายปิด ที่มีลักษณะเป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลโดยรวบรวมความคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ด้วยการสัมภาษณ์ และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ด้วยการให้ตอบแบบสอบถาม 3 รอบ

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และการวิเคราะห์เนื้อหา

1.3 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.3.1 การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาตอนต้น จากการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยผ่านผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน ช่วยตรวจสอบและให้คำแนะนำ หลังจากนั้น ใช้เทคนิคเดลฟาย ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ได้ตัวบ่งชี้ครอบคลุม 3 มิติ 11 องค์ประกอบ 96 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

มิติที่ 1 สถาบันครอบครัว มีอยู่ 4 องค์ประกอบ รวม 34 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 การดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ของผู้ปกครอง

ประกอบด้วย 15 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด มี 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1, 3, 5, 6, 9, 10, 11, 12 ส่วน ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมมาก มี 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 2, 4, 7, 8, 13, 14, 15 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ในรอบที่ 3 ระหว่าง 0.5-1.00 รายละเอียดของตัวบ่งชี้ มีดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 แนะนำและดูแลเด็กให้ทบทวนตำราอย่างสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 กำหนดให้เด็กอ่านหนังสือ หรือ เล่าเรื่องจากหนังสือให้ฟัง

ตัวบ่งชี้ที่ 3 แนะนำให้เด็กอ่านหนังสือที่หลากหลาย เช่น หนังสือเรียน

หนังสืออ่านประกอบ หนังสือการ์ตูน เป็นต้น

ตัวบ่งชี้ที่ 4 ติดตาม ตรวจสอบ ให้ความสนใจในการทำการบ้านของเด็ก

อย่างสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้ที่ 5 พาเด็กไปดูการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับหนังสือตามโอกาส

ตัวบ่งชี้ที่ 6 จัดตารางหรือกำหนดเวลาในการอ่านหนังสือ การดูโทรทัศน์

หรือ กิจกรรมอื่น อย่างเหมาะสม

ตัวบ่งชี้ที่ 7 กำหนดให้การอ่านเป็นกิจกรรมหนึ่งในครอบครัวที่ทำร่วมกัน

และปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้ที่ 8 รับหนังสือประจำ หรือ ซื้อหนังสือใหม่เพิ่ม อย่างสม่ำเสมอ เช่น

เดือนละ 1 ครั้ง

ตัวบ่งชี้ที่ 9 พุดคุย หรือ สนทนากับเด็กเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือที่อ่าน

ตัวบ่งชี้ที่ 10 จัดหาหนังสือที่มีคุณภาพ นำอ่านและตรงกับความสนใจของ

เด็กไว้ที่บ้าน

ตัวบ่งชี้ที่ 11 พาเด็กไปใช้แหล่งให้บริการยืมหนังสือ เช่น ห้องสมุด
ประชาชน โดยสมัครเป็นสมาชิกและยืมหนังสือมาอ่านที่บ้าน

ตัวบ่งชี้ที่ 12 แนะนำให้เด็กใช้เวลาว่างด้วยการอ่านหนังสือ ดึงความสนใจ
ให้เด็กอยากอ่านและเห็นคุณค่าของการอ่าน

ตัวบ่งชี้ที่ 13 แนะนำให้เด็กนำหนังสือที่ชอบพกติดกระเป๋าตลอดเวลา เพื่อ
นำมาอ่าน ในช่วงเวลาที่ว่าง

ตัวบ่งชี้ที่ 14 สังเกต ตรวจสอบ การเรียนรู้ หรือ พัฒนาการของเด็กว่ามี
พัฒนาการด้านการเรียน หรือ การอ่านของเด็กว่าเป็นไปตามวัยของเด็กหรือไม่

ตัวบ่งชี้ที่ 15 สังเกต ตรวจสอบ ความผิดปกติ หรือ ข้อบกพร่องของเด็ก เพื่อ
ไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการอ่าน เช่น สายตา อารมณ์ และรีบพาเด็กไปพบแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญทันที
เมื่อพบข้อสงสัยดังกล่าว เพื่อหาทางแก้ไขให้ทันท่วงที

องค์ประกอบที่ 2 การเป็นตัวแบบของผู้ปกครอง ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้
โดยมีความเหมาะสมมากที่สุด ทุกตัวบ่งชี้ และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ในรอบที่ 3 ระหว่าง 0.00
– 1.00 รายละเอียดของตัวบ่งชี้ มีดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ชอบอ่านหนังสือ เมื่ออ่านแล้วมักจะนำเรื่องราวในหนังสือ หรือ
สิ่งที่เป็นประโยชน์มาเล่าให้เด็กฟังเสมอ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 อ่านหนังสือเป็นประจำ ถึงแม้ช่วงเวลาเพียงเล็กน้อย วันละ 5 –
10 นาที

ตัวบ่งชี้ที่ 3 เลือกซื้อหนังสือ ไว้อ่าน แทนการซื้อของใช้ฟุ่มเฟือย

ตัวบ่งชี้ที่ 4 พยายามหาหนังสือหรือยืมหนังสือที่หลากหลาย และเกี่ยวข้องกับ
กับชีวิตประจำวัน มาไว้สำหรับอ่านในครอบครัว

ตัวบ่งชี้ที่ 5 ใช้เวลาว่างในแต่ละครั้ง สำหรับการอ่านหนังสือมากกว่าการดู
โทรทัศน์หรือ กิจกรรมบันเทิง อื่นๆ

องค์ประกอบที่ 3 การเสริมแรงของผู้ปกครอง ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้
โดยมีความเหมาะสมมากที่สุด 7 ส่วนอีก 2 ตัวบ่งชี้ที่เหลือมีความเหมาะสมมาก และมีค่าพิสัย
ระหว่างควอไทล์ ในรอบที่ 3 ระหว่าง 0.50-1.00 รายละเอียดของตัวบ่งชี้ มีดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 มอบหนังสือที่เด็กชอบ หรือหนังสือดี ๆ สักเล่ม เป็นของขวัญ
วันสำคัญ เช่น ครบรอบวันเกิด

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ให้เงินเด็กไปซื้อหนังสือที่ชอบเป็นของตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ไม่บังคับให้เด็กอ่านหนังสือ แต่เริ่มต้นอ่านในสิ่งที่เด็กชอบ

ตัวบ่งชี้ที่ 4 เล่าประวัติบุคคลสำคัญที่ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงาน ให้เด็กฟัง เพื่อเชื่อมโยงให้เห็นความสำคัญของการอ่าน

ตัวบ่งชี้ที่ 5 กล่าวคำชื่นชมทุกครั้งที่เด็กอ่านหนังสือและสามารถทำ กิจกรรมเกี่ยวกับ การอ่านหรือการเรียนการสอน ได้เป็นที่น่าพึงพอใจ

ตัวบ่งชี้ที่ 6 ให้กำลังใจ เมื่อเห็นเด็กแสดงพฤติกรรมท้อแท้ เบื่อหน่ายในการ อ่าน หรือทำสิ่งใดผิดพลาด

ตัวบ่งชี้ที่ 7 แสดงท่าทีความรู้สึกรับ สนใจฟัง เมื่อเด็กถ่ายทอดสิ่งที่เด็ก อ่านให้ฟัง

ตัวบ่งชี้ที่ 8 ให้เด็กสะสมแต้มจากการอ่านหนังสือแล้วพาเด็กไปเที่ยวใน สถานที่ ที่เด็กอยากไปหรือทำกิจกรรมที่เด็กอยากทำ

ตัวบ่งชี้ที่ 9 ให้รางวัล หรือ กล่าวชมเชย เมื่อเด็ก แสดงความกระตือรือร้น หรือ สนใจที่จะอ่าน

องค์ประกอบที่ 4 การจัดสภาพแวดล้อมของผู้ปกครอง ประกอบด้วย 5 ตัว บ่งชี้ โดยมีความเหมาะสมมากที่สุด ทุกตัวบ่งชี้ และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ในรอบที่ 3 ระหว่าง 0.50-1.00 รายละเอียดของตัวบ่งชี้ มีดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 สร้างบรรยากาศให้เด็กรู้สึกที่บ้านมีความรักความอบอุ่น โดย ทุกคนในบ้านต้องพูดคุยกันด้วยวาจาที่ไพเราะอ่อนหวาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ตัวบ่งชี้ที่ 2 จัดบรรยากาศในบ้านให้เอื้อต่อการอ่าน มีแสงสว่างเพียงพอ และห่างจากเสียงรบกวน อื่น ๆ

ตัวบ่งชี้ที่ 3 จัดมุมสำหรับให้เด็กและทุกคนในบ้านได้ใช้สำหรับอ่าน หนังสือ โดยทำให้เด็กรู้สึกว่าการอ่านหนังสือที่บ้านเป็นสิ่งที่ตัวเองชอบและมีความสุข

ตัวบ่งชี้ที่ 4 นำบทความหรือข้อคิด คติเตือนใจ มาตกแต่งจัดป้ายมุมสำหรับการอ่านในบ้าน

ตัวบ่งชี้ที่ 5 มีหนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ หรือสื่อการอ่านอื่น ๆ อย่าง หลากหลายไว้สำหรับอ่านในบ้าน

มิติที่ 2 สถาบันการศึกษา มีอยู่ 6 องค์ประกอบ รวม 53 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 การให้ความรู้และพัฒนาทักษะการอ่าน ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมมากที่สุด ทุกตัวบ่งชี้ โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ในรอบที่ 3 ระหว่าง 0.00 และ 1.00 รายละเอียดของตัวบ่งชี้ มีดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ครูรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยสำรวจความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ในด้านพฤติกรรมการอ่าน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ครูรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลพร้อมทั้งจัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับการอ่านของนักเรียนให้เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ครูมีใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน และยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล

ตัวบ่งชี้ที่ 4 ครูให้ความรัก ความเมตตาและพูดคุยให้คำแนะนำเกี่ยวกับทักษะการอ่าน โดยวิธีการที่หลากหลายแก่นักเรียนเสมอ

ตัวบ่งชี้ที่ 5 ครูจัดทำโครงการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน

ตัวบ่งชี้ที่ 6 ครูกำหนดให้นักเรียนจัดทำบันทึกการอ่านของตนเอง โดยบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละรายวิชา

ตัวบ่งชี้ที่ 7 ครูให้คำแนะนำการใช้ห้องสมุด และวิธีการสืบค้นข้อมูลที่ถูกต้อง

องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรม ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 12 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมมากที่สุด จำนวน 11 ตัว ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11 และมีความเหมาะสมมาก จำนวน 1 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 6 รายละเอียดของตัวบ่งชี้ มีดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ดำเนินการโดยครูผู้สอน เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ หรือคณะกรรมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ประเภทเร้าไสตประสาท (ใช้เสียงและคำพูดเป็นหลัก) เช่น กิจกรรมเล่านิทาน ให้ฟัง , เล่าเรื่องจากหนังสือ , อ่านหนังสือให้ฟังและแนะนำหนังสือด้วยปากเปล่า เป็นต้น

ตัวบ่งชี้ที่ 2 สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ดำเนินการ โดยครูผู้สอน เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ หรือ คณะกรรมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ประเภทเร้าจักษุประสาท (อ่านความหมาย ของสิ่งที่เห็นเป็นหลัก) เช่น จัดนิทรรศการหนังสือ , จัดนิทรรศการตามเทศกาล , จัดนิทรรศการตามวันสำคัญของชาติและ จัดมุมหนังสือ เป็นต้น

ตัวบ่งชี้ที่ 3 สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ดำเนินการโดยครูผู้สอน เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ หรือ คณะกรรมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ประเภทเร้าไสตประสาทและจักษุประสาท (ใช้ฟังและดูไปพร้อมกัน) เช่น กิจกรรมเล่านิทานให้ดูภาพประกอบในหนังสือ , เล่านิทานโดยใช้ไสตทัศน์วัสดุ , จัดสัปดาห์ห้องสมุด , วาดภาพและการเล่าเรื่อง เป็นต้น

ตัวบ่งชี้ที่ 4 สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ดำเนินการโดยครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ บรรณารักษ์หรือ คณะกรรมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น ยอดนักอ่าน , ค่ายรักการอ่านและการแข่งขันต่าง ๆ เป็นต้น

ตัวบ่งชี้ ที่ 5 ครูพัฒนาศักยภาพการอ่านของผู้เรียน โดยการประกวดแข่งขัน ทั้งในระดับโรงเรียน เขตพื้นที่และระดับชาติ

ตัวบ่งชี้ที่ 6 ครูพานักเรียนไปดูการจัดห้องสมุดสาธารณะ เพื่อให้นักเรียน ได้รับประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับห้องสมุด

ตัวบ่งชี้ที่ 7 ครูจัดมุมหนังสือในห้องเรียน ให้นักเรียนได้อ่านในเวลาว่าง

ตัวบ่งชี้ที่ 8 ครูมอบหมายให้นักเรียนหาข่าว มารายงานทุกเช้าของแต่ละวัน ก่อนเริ่มเรียน วันละ 5 นาที

ตัวบ่งชี้ที่ 9 ครูจัดสถานที่ บริเวณรอบ ๆ อาคารเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตาม ธรรมชาติ เช่น ต้นไม้พุดได้ เป็นต้น

ตัวบ่งชี้ที่ 10 จัดกิจกรรมวางทุกงานอ่านทุกคน อย่างน้อย วันละ 15 นาที

ตัวบ่งชี้ที่ 11 จัดตั้งชมรม หรือ ชุมนุมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ตัวบ่งชี้ที่ 12 มีกิจกรรมพานักเรียนเข้าใช้บริการห้องสมุด ด้วยการสืบค้น

ข้อมูล

องค์ประกอบด้านที่ 3 การเป็นตัวแบบ ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ โดยมีความ เหมาะสม มากที่สุด ทุกตัวบ่งชี้ และมีค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ ในรอบที่ 3 ระหว่าง 0.00 – 1.00 รายละเอียดของตัวบ่งชี้ มีดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ครูเป็นยอดนักอ่าน ชอบอ่านหนังสือ และใช้เวลาว่างในการอ่าน หนังสือ อยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ครูนำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาเล่าให้นักเรียนฟังโดยใช้ภาษา พูดและสำเนียงที่ถูกต้องชัดเจน

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ครูมีหนังสือ หรือ สิ่งพิมพ์เป็นของตนเองที่มีความหลากหลาย ไว้สำหรับอ่านในเวลาว่างและให้นักเรียนที่สนใจได้ยืมอ่าน

ตัวบ่งชี้ที่ 4 ครูแนะนำหนังสือใหม่ที่น่าสนใจให้นักเรียนได้ติดตามอ่าน

ตัวบ่งชี้ที่ 5 ครูให้บริการยืมหนังสือจากห้องสมุด และเข้าห้องสมุดเพื่ออ่าน

เพิ่มเติมเสมอ

ตัวบ่งชี้ที่ 6 ครูมีบุคลิกลักษณะที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและสนใจเหตุการณ์สำคัญที่ เกิดขึ้นในสังคมอยู่เสมอ

องค์ประกอบด้านที่ 4 การเสริมแรง ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ โดยมีความเหมาะสมมากที่สุดทุกตัวบ่งชี้ และมีค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ ในรอบที่ 3 ระหว่าง 0.00 – 1.00 รายละเอียดของตัวบ่งชี้ มีดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ครูออกแบบกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนได้อ่านอย่างมีวิจรรณญาณ เข้าใจสิ่งที่อ่านด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ครูคอยแนะนำให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านอย่างใกล้ชิด

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ครูกล่าวชื่นชมนักเรียนทุกครั้งที่ได้ทำกิจกรรม โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการค้นคว้าด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 4 เผยแพร่และยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียนรักการอ่าน เช่น ประกาศชื่อนักเรียน หรือ จัดเผยแพร่ในวารสารของโรงเรียน เป็นต้น

ตัวบ่งชี้ที่ 5 เชิญวิทยากรที่ประสบความสำเร็จ มาพูดคุยให้ความรู้แก่นักเรียน เช่น ผู้ปกครอง หรือ ศิษย์เก่า เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน

ตัวบ่งชี้ที่ 6 มอบเกียรติบัตรสำหรับนักเรียนที่มีการบันทึกองค์ความรู้จากการอ่านในสมุดบันทึกได้มากที่สุดในแต่ละเดือน

ตัวบ่งชี้ที่ 7 มอบรางวัลหรือเกียรติบัตรให้แก่นักเรียนที่มีผลงานหรือนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมใน โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในทุกรายการที่เข้าร่วม

องค์ประกอบด้านที่ 5 การจัดสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ โดยมีความเหมาะสมมากที่สุด ทุกตัวบ่งชี้ และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ในรอบที่ 3 ระหว่าง 0.00 – 1.00 รายละเอียดของตัวบ่งชี้ มีดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ปรับปรุงและพัฒนาสถานที่ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศทั้งในและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการอ่าน

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ภายในห้องเรียนมีการจัดมุมหนังสือ จัดป้ายนิเทศเพื่อดึงดูดความสนใจในการอ่านของนักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 3 บริเวณอาคารเรียนมีการจัดป้ายนิเทศ การประกวดการอ่าน คำขวัญคำอวยพร การทายปัญหา การเล่นนิทานเพื่อส่งเสริมการอ่าน

ตัวบ่งชี้ที่ 4 มีการปรับปรุงห้องคอมพิวเตอร์ หรือ ห้องสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้และเหมาะสมในการใช้บริการ

ตัวบ่งชี้ที่ 5 มีเทคนิคในการจัดมุมต่าง ๆ ในห้องสมุดได้อย่างน่าสนใจและมีการหมุนเวียนสื่อ และจัดสื่อให้สามารถหยิบได้ง่ายและสะดวก

ตัวบ่งชี้ที่ 6 จัดสถานที่รอบ ๆ อาคารเรียนหรือใต้ร่มไม้ให้ร่มรื่น มีสถานที่เก็บหนังสือ เช่น ชุมนุ้รการอ่าน หรือตะกร้าใส่หนังสือ สำหรับให้นักเรียนได้อ่านและค้นคว้า

ตัวบ่งชี้ที่ 7 มีห้องสมุด หรือ มุมสำหรับการอ่านประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือ ในห้องเรียนไว้สำหรับให้นักเรียนอ่าน หรือ ค้นคว้าเพิ่มเติม

องค์ประกอบด้านที่ 6 นโยบายของสถานศึกษา ประกอบด้วย 14 ตัวบ่งชี้ โดยมีความเหมาะสมมากที่สุด ทุกตัวบ่งชี้ และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ในรอบที่ 3 ระหว่าง 0.00 – 1.00 รายละเอียดของตัวบ่งชี้ มีดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีการแต่งตั้งคณะทำงาน กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบใน การส่งเสริมการอ่าน

ตัวบ่งชี้ที่ 2 กำหนดเกณฑ์คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ด้านบรรณารักษณ์มาทำงานในห้องสมุด

ตัวบ่งชี้ที่ 3 จัดทำโครงการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนไว้ในงานนโยบายและแผน

ตัวบ่งชี้ที่ 4 จัดสรรงบประมาณให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ดำเนินการส่งเสริม การอ่านให้แก่ผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 5 จัดตารางเวลาให้นักเรียนทุกห้องได้ใช้ห้องสมุดให้ได้อย่างน้อย สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง

ตัวบ่งชี้ที่ 6 จัดให้ครูบรรณารักษณ์ หรือ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ได้ศึกษาดูงานห้องสมุดที่มีชื่อเสียงเพื่อนำมาพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 7 ให้บริการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องรวมถึงให้บริการในวันเสาร์และวันอาทิตย์

ตัวบ่งชี้ที่ 8 สร้างความตระหนักให้แก่นักเรียนได้เห็นคุณค่าการอ่านอย่างจริงจัง

ตัวบ่งชี้ที่ 9 นำระบบการสืบค้นหนังสือ ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัยมาใช้ในสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 10 พัฒนาระบบ ICT ให้ทันสมัย เพื่อให้นักเรียนได้ใช้บริการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม

ตัวบ่งชี้ที่ 11 มีงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือ ที่มีความเหมาะสมและสัมพันธ์กับระดับการอ่านของนักเรียนแต่ละระดับช่วงอายุ

ตัวบ่งชี้ที่ 12 ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดไว้สำหรับอ่าน หรือ คั่นคว่ำ

ตัวบ่งชี้ที่ 13 พัฒนาและปรับปรุงวัสดุการอ่านให้ทันสมัย มีความหลากหลายและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 14 โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนและผู้ปกครองได้มีโอกาสอ่านหนังสือ โดยจัดกิจกรรมรักการอ่านจากโรงเรียนสู่ครอบครัว

มติที่ 3 ความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวกับสถาบันการศึกษา มี 1 องค์ประกอบ รวม 9 ตัวบ่งชี้ ซึ่งมีความเหมาะสมมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9 และมีความเหมาะสมมาก 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 3, 6 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ในรอบที่ 3 ระหว่าง 0.00 – 1.00 รายละเอียดของตัวบ่งชี้ มีดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้ปกครองและครู ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนรักการอ่านอย่างจริงจัง

ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีการประสานงานระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ครูที่ปรึกษามีการรายงานพฤติกรรมด้านการอ่านให้ผู้ปกครองทราบอยู่เสมอ

ตัวบ่งชี้ที่ 4 ครูและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการสำรวจปัญหา และความต้องการในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 5 ครูและผู้ปกครอง ช่วยกันค้นหาสาเหตุที่เด็กไม่ชอบอ่านหนังสือ เพื่อที่จะสามารถเข้าใจในตัวเด็ก และแก้ปัญหาได้ถูกต้อง

ตัวบ่งชี้ที่ 6 ครูและผู้ปกครองร่วมกันแก้ปัญหาด้วยความรัก และความเข้าใจ ไม่ควรตำหนิ ต่อว่าหรือเปรียบเทียบกับเด็กคนอื่น ๆ ชมเชยหรือลงโทษ

ตัวบ่งชี้ที่ 7 ครูและผู้ปกครอง มีการพูดคุยกับเด็ก เพื่อเปลี่ยนความคิดของเด็กให้เห็นความสำคัญของการอ่าน โดยอาจถามถึงเป้าหมายในอนาคตว่าเขาอยากเป็นอะไร และชี้ให้เห็นว่า การที่เขาจะไปสู่เป้าหมายได้นั้นเขาจำเป็นต้องรักการอ่าน

ตัวบ่งชี้ที่ 8 ครูและผู้ปกครองเปิดโอกาสให้เด็ก หาวิธีการที่จะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของตนให้ดีขึ้น เช่น ให้เด็กเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดห้องสมุดหรือห้องอ่านหนังสือภายในบ้านที่เหมาะสมตามรูปแบบที่เด็กชอบ

ตัวบ่งชี้ที่ 9 ครูและผู้ปกครองหาทางปรับเปลี่ยนหรือหาวิธีการใหม่ ๆ ที่จะส่งเสริม การอ่านของเด็กอยู่เสมอ เพื่อให้เด็กไม่รู้สึกเบื่อหน่าย

2. อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 มิติด้านสถาบันครอบครัว ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ นั้น พบว่า ทั้ง 4 องค์ประกอบมี ข้อมูลและผลการศึกษาที่สอดคล้องกันในการเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการอ่านของ นักเรียนทั้งสิ้น ดังจะเห็นว่า องค์ประกอบที่ 1 การดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ของผู้ปกครอง เป็น องค์ประกอบที่สอดคล้องกับข้อค้นพบของ บุญชัย เกรียงบูรณนันท์ (2534 : 104-115) ที่ว่า กลุ่ม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตอำเภอเมืองนครปฐม ที่มีความสามารถในการอ่านสูงนั้น เป็นกลุ่มที่ผู้ปกครองของนักเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมการอ่าน และมีทัศนคติที่ดีต่อการส่งเสริม การอ่านสูงกว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ นอกจากนี้นักเรียนกลุ่มนี้ เป็นกลุ่มที่ผู้ปกครองมีปัญหาในการส่งเสริมการอ่านน้อยกว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่มี ความสามารถในการอ่านต่ำ และตรงกับ ชมิตซ์ (Schmitz, 1997 : 171-177) กล่าวถึง หลักใน การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้เด็กว่า บิดามารดาควรสนับสนุนให้เด็กมีพัฒนาการทางการอ่านของ เด็ก เริ่มตั้งแต่การที่บิดามารดาต้องรู้จักเลือกหนังสือให้เด็ก จนกระทั่งเด็กสามารถเลือกหนังสือ ได้ ด้วยตนเอง และอ่านหนังสือออกเสียง ไปพร้อมกับเด็ก อย่างเคร่งครัดกับตารางเวลาที่กำหนดให้เด็ก อ่านหนังสือมากจนเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับ สมบัติ มหารศ (2523 : 51-54) ที่กล่าวว่า บิดามารดาที่ ควรสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก โดยเลือกซื้อหนังสือที่มีคุณภาพดี พอสมควร และหลีกเลี่ยงการซื้อหนังสือซ้ำ หรือหนังสือที่เด็กมีอยู่แล้วโดยไม่จำเป็น บิดามารดา ควรพิจารณาว่าหนังสือเล่มที่ซื่อนั้น เป็นหนังสือที่เด็กควรจะเป็นเจ้าของจริง ๆ และตรงกับ อรสา กุมารี ปุกหุด (2524 : 209-210) ที่สรุปว่าควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกซื้อหนังสือเอง โดยบิดา มารดาเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะ และควรแนะนำให้เด็กได้รู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดของ โรงเรียนให้เด็ก อยากอ่านหนังสือและให้เด็กได้อ่านอย่างมีสมาธิ

สำหรับ องค์ประกอบที่ 2 การเป็นต้นแบบของผู้ปกครอง เป็นองค์ประกอบที่มี ความสำคัญกับความสามารถในการอ่านของนักเรียน สอดคล้องกับที่ ประดินันท์ อุปรมัย (2524 : 250-251) กล่าวว่า เด็กมักเรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ ด้วยการเลียนแบบการกระทำของบิดามารดาได้ พอ ๆ กับคำพูดที่ใช้อบรมสั่งสอน และเมื่อเด็กได้พบเห็นหรือเลียนแบบพฤติกรรมเหล่านั้นบ่อย ครั้งเข้าก็จะเกิดเป็นความเคยชิน และกลายเป็นนิสัยขึ้น และตรงกับ ผลการวิจัยเชิงทดลองที่แสดง ให้เห็นถึงอิทธิพลของต้นแบบของ จรรยา นากระรัต (2528 : 56-60) ที่ศึกษาอิทธิพลของต้นแบบที่มี ต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ สุทธิชัย เดชสุวรรณนิต (2537 : 44-50) ศึกษาผลการใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาความเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งให้เห็น

ว่า การเลียนแบบมีบทบาทอย่างมากในการเปลี่ยนแปลง หรือ สร้างพฤติกรรมใหม่ของเด็ก พฤติกรรมใหม่ ๆ ที่เด็กแสดงออกมาอาจเกิดขึ้นจากการที่เด็กสังเกต หรือ เรียนรู้พฤติกรรมของบิดามารดา ทั้งโดยทางตรง หรือ ทางอ้อม ดังนั้น การเลียนแบบจึงเป็นกระบวนการที่ทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมตาม โดยไม่รู้สึกรู้ว่ากำลังถูกชักจูง และเป็นการสร้างนิสัยที่ต้องให้เกิดขึ้นกับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม (2524 : 48) ที่พบว่า การที่บิดามารดาสามารถแสดงนิสัรรักการอ่าน โดยการใช้อยู่จากหนังสือในการแก้ไขปัญหา หรือ การดำเนินชีวิตประจำวัน สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เห็น และบิดามารดาเองก็ควรจัดหาหนังสือไว้สำหรับอ่านประกอบด้วย เช่น หนังสือเกี่ยวกับการปลูกต้นไม้ ตกแต่งบ้าน ตำราทำอาหาร เป็นต้น นอกจากนี้บิดามารดาควรมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านหนังสือและแสดงให้เห็นว่าบิดามารดาชอบอ่าน สนใจอ่าน หรือ มีนิสัรรักการอ่านอยู่อย่างสม่ำเสมอ

องค์ประกอบที่ 3 การเสริมแรงของผู้ปกครอง นั้น มีข้อค้นพบจากงานวิจัยเชิงทดลองของ ตำราญ กำจัดภัย (2532 : 87-96) ซึ่งให้เห็นว่ากระบวนการที่ใช้บ้านเป็นฐานในการเสริมแรงอันเป็นการร่วมมือกันเสริมแรงระหว่างครูและผู้ปกครองนั้น สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและสนใจได้ดีกว่าการให้ครูเป็นผู้เสริมแรงแต่ฝ่ายเดียว บิดามารดาสามารถนำหลักการเสริมแรงมาใช้สำหรับส่งเสริมนิสัรรักการอ่าน ด้วยการชมเชยให้รางวัล หรือ ให้กำลังใจเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงนิสัรรักการอ่าน เช่น การที่บิดามารดาอ่านหนังสือของเด็กบ้าง จะทำให้สามารถพูดคุยเกี่ยวกับ หนังสือที่เด็กสนใจ หรือช่วยอธิบายสิ่งที่เด็กไม่เข้าใจ ทำให้เด็กรู้สึกว่าเป็นผู้ช่วยในการอ่านหนังสือ บิดามารดาควรเสริมแรงทุกครั้ง当孩子อ่านหนังสือ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเด็กอ่านหนังสือบ่อย ๆ หรือ อ่านเองโดยที่บิดามารดาไม่ได้สั่ง ขวนขวาย ที่จะอ่าน รู้จักเลือกอ่าน โดยเฉพาะเนื้อหาที่มีประโยชน์ และนำความรู้จากสิ่งทีอ่านมาใช้ให้เป็นประโยชน์ รู้จักถนอมหนังสือ ฯลฯ เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ บิดามารดาสามารถเสริมแรงได้หลายวิธี เช่น ให้รางวัล ชื่อของเล่นให้ โอบกอด ชมเชย ให้กำลังใจ พาไปเที่ยว หรือ อนุญาตให้ไปเที่ยว ได้รับอนุญาตให้ชมรายการโทรทัศน์ที่ชื่นชอบ ฯลฯ ทั้งนี้บิดามารดาต้องชี้แจงให้ทราบว่า เป็นเพราะเด็กมีนิสัรรักการอ่านเท่านั้น จึงจะได้รับการเสริมแรง

ในด้าน องค์ประกอบที่ 4 การจัดสิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบอีกตัวที่มีความสำคัญในการส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียน ดังจะเห็นว่า ศรีรัตน เจริญกลิ่นจันทร์ (2538 : 35-41) ที่พบว่า บรรยากาศที่อบอุ่นภายในบ้าน มีส่วนต่อการส่งเสริมนิสัรรักการอ่านจากครอบครัว การที่บิดามารดาสร้างบรรยากาศให้เด็กรู้สึกที่บ้านมีความรักความอบอุ่น จะทำให้เด็กรู้สึกว่าการอ่านหนังสือที่บ้านเป็นสิ่งที่ตนเองชอบ ไม่รู้สึกตึงเครียดและมีความสุขที่ได้อ่าน นอกจากนั้นควรจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการอ่าน ห้องต้องมีแสงสว่างพอเหมาะ มีโต๊ะเก้าอี้ และชั้นเก็บหนังสือของ

เด็กที่เป็นสัดส่วน รวมทั้งให้เด็กได้มีโอกาสอ่านหนังสืออย่างมีสมาธิในเวลาที่ต้องการ และสอดคล้องกับ ผุสดี ภูอินทร์ (2528 : 457-464) ที่กล่าวว่า เมื่อเด็กอยู่ภายในบ้านจะมีความรู้สึกสบายใจ พร้อมทั้งจะอ่านและเลือกใช้เวลาว่างเพื่อการอ่านหนังสือ เนื่องจากภายในบ้านมีหนังสือมากมายให้เลือกอ่าน รวมทั้งงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ (2528 : 84-94) ที่ศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 974 คน พบว่า เด็กที่ได้รับประสบการณ์การส่งเสริมการอ่านจากทางครอบครัวมาก มีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านมากเช่นกัน แสดงให้เห็นว่า การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้ การเป็นตัวอย่างที่ดีการเสริมแรง หรือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในครอบครัวให้เอื้อต่อการอ่าน จะมีผลต่อนิสัยรักการอ่านของเด็ก โดยครอบครัวที่มีการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในลักษณะดังกล่าวมากจะมีโอกาสทำให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านมากด้วย

2.2 มิติด้าน สถาบันการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบนั้น พบความสอดคล้องกับผลการศึกษาและข้อคิดเห็นที่ผ่านมาของผู้เกี่ยวข้องในด้านการมีผลต่อความสามารถในการอ่านดังจะเห็นว่า **องค์ประกอบที่ 1 การให้ความรู้และการพัฒนาทักษะการอ่าน** สอดคล้องกับ ข้อเสนอแนะจากการศึกษาของ เสริมศรี หอทิมากุล (2526: 354) ที่ว่า ในการสอนนั้นครูต้องสร้างความอบอุ่น แสดงความรักความเมตตาต่อเด็กอยู่เสมอ ต้องศึกษาความแตกต่างของเด็กแต่ละคนเสียก่อนที่จะเริ่มบทเรียนและมีการตรวจสอบพัฒนาการในการอ่านของเด็กอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ส่งเสริมสนับสนุนเด็กได้เต็มตามศักยภาพ ทั้งยังสอดคล้องกับ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 219) ที่กล่าวว่า ครูอาจารย์ทุกคนในโรงเรียนควรถือเป็นหน้าที่ ที่จะจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาของแต่ละวิชา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้ครบถ้วนทั้งพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และทักษะกระบวนการของแต่ละรายวิชาที่ครูรับผิดชอบ จะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน ตลอดจนสามารถบูรณาการเนื้อหาและทักษะไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีคุณค่า ทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีความหมาย มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ สามารถใช้กระบวนการอ่านไปเป็นเครื่องมือในการสร้างองค์แห่งความรู้และเป็นการศึกษาเพื่อชีวิตอย่างแท้จริง ทำให้เป็นคนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและรู้วิธีการแก้ปัญหาในสังคมได้อย่างแท้จริง

สำหรับ **องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรม** มีความสอดคล้องกับข้อความของ กรมวิชาการ (2542 : 219) ที่ได้กล่าวว่า ครูเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการสร้างนิสัยรักการอ่าน ในฐานะที่เป็นครู ครูจะต้องหาวิธีการที่จะส่งเสริมให้เด็กรักการอ่านหนังสือจนติดเป็นนิสัย กล่าวคือ ให้เป็นนักอ่านมีเวลาว่างต้องหยิบหนังสือขึ้นมาอ่านและอ่านอย่างเต็มใจ ไม่ต้องมีใครมาบังคับ ถ้าเราสามารถปลูกฝังเด็กให้เป็นนักอ่านได้ ก็เชื่อได้ว่า เด็กจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้สมบูรณ์ขึ้น

ครูจึงต้องหาวิธีการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้เด็กรักการอ่านหนังสือ เพราะนอกจากจะทำให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านแล้ว ยังทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ในการอ่านกว้างขวางและเกิดทักษะในการอ่าน มากขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูบรรณารักษ์ ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ปกครอง ควรเห็นความสำคัญของการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และให้มีการส่งเสริมการอ่านขึ้นในโรงเรียน นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับข้อความของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 :2) ที่กล่าวถึง มาตรการ การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มาตรการที่ 6 จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับ โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง หลากหลายและสม่ำเสมอ และมาตรการที่ 10 บูรณาการการอ่านในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น นอกจากนี้แล้ว ตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ยังระบุไว้ว่า สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยครูบรรณารักษ์ หรือ คณะกรรมการนอกห้องเรียน โดยให้ครอบคลุม กิจกรรมประเภทเร้าไต่ตประสาท กิจกรรมประเภทเร้าจักขุประสาท กิจกรรมประเภทเร้าโสตและจักขุ และกิจกรรมให้ผู้อ่านได้ร่วมกิจกรรม เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 3 การเป็นตัวแบบ นั้น มีความสอดคล้องกับ จรรยาบรรณครูต่อศิษย์ (สืบค้นจาก <http://www.gotoknow.org/blog/pbrupt551001/203198> เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2554)ที่ว่า ครูจะต้องมีความประพฤติปฏิบัติต่อศิษย์ 9 ประการ คือ 1) ตั้งใจถ่ายทอดวิชาการ 2) รักและเข้าใจศิษย์ 3) ส่งเสริมการเรียนรู้ 4) ยุติธรรม 5) ไม่แสวงหาประโยชน์จากผู้เรียน 6) ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี 7) ให้เกียรติผู้เรียน 8) อบรมบ่มนิสัย 9) ช่วยเหลือศิษย์ ซึ่งการทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีของครูนั้น ครูมีอิทธิพลต่อศิษย์ทั้งด้านวาจา ความคิด บุคลิกภาพ และความประพฤติ ครูจึงจะต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้ลูกศิษย์ได้ซึมซับสิ่งที่ทำจากตัวครู เมื่อศิษย์เกิดศรัทธาในความสามารถของครู ศิษย์อาจจะเลียนแบบความประพฤติของครูไปอย่างไม่ได้เจตนา เช่น การตรงต่อเวลา การพูดจาชัดเจน การแสดงความคิดเห็นที่ตรงไปตรงมา สุภาพเรียบร้อย เป็นต้น ดังนั้น การส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านนั้น ครูจึงต้องทำตนเป็นตัวอย่างแสดงออกให้เด็กได้เห็น ว่าครูเป็นผู้ที่ชอบอ่านหนังสือ และใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ ชอบพูดคุยเนื้อหาสาระเกี่ยวกับหนังสือและมักจะเชิญชวนเด็กอ่านหนังสือ หรือ แนะนำหนังสือใหม่ ๆ ให้นักเรียนได้อ่านเพิ่มเติม เป็นต้น

สำหรับ องค์ประกอบที่ 4 การเสริมแรง นั้น สิ่งที่สนับสนุนว่ามีผลต่อความสามารถในการอ่านของนักเรียน คือ ข้อค้นพบของ เสริมศรี หอทิมากุล (2526: 354) ที่ว่าในการส่งเสริมการอ่านนั้น ครูควรเสริมกำลังใจให้กับเด็ก เช่น ชมเชย ยอมรับ ปรบมือ หรือ ให้รางวัล เป็นต้น เพราะการเสริมกำลังใจจะทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ดี มีความสุขและรักการอ่านมากขึ้น

และจากงานวิจัยของ สกฤณี เกรียงชัยพร (2548) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจในการอ่านมาก ทำให้มีนิสัยรักการอ่านมาก สอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของ ซัลลิแวน (Sullivan, 1976,pp.9-10) ที่มีแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการอ่านว่า แรงจูงใจ ที่จะทำให้เด็กอ่านหนังสือ มีทั้งแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก ซึ่งเกิดจากการค้นพบคุณค่าของการอ่านด้วยตนเอง

ในด้าน องค์ประกอบที่ 5 การจัดสิ่งแวดล้อมนั้น มีสารสนเทศสนับสนุน เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2549: 2) ได้กล่าวถึง มาตรการที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ตามนโยบายการส่งเสริมการอ่านในมาตรการที่ 3 ว่าด้วยการจัดสถานที่ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่าน และสอดคล้องกับ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 354) กล่าวว่า สถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศของการอ่าน ภายในห้องเรียนควรจัดมุมหนังสือ ป้ายนิเทศ บริเวณอาคารเรียนควรจัดป้ายนิเทศ จัดให้มีการประกวดการอ่านคำขวัญ คำอวยพร การทายปัญหา การเล่านิทาน เพื่อส่งเสริมการอ่าน ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก สะอาดและมีแสงสว่างพอเหมาะ นอกจากนี้แล้วถ้าโรงเรียน ครู บรรณารักษ์ ส่งเสริมการอ่าน มีหนังสือดี ๆ จำนวนมากในห้องสมุด เด็กจะได้อ่านหนังสือดี ๆ และอ่านเก่ง

ส่วน องค์ประกอบที่ 6 นโยบายของสถานศึกษา สอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2549: 1) กล่าวถึง นโยบายเพื่อพัฒนานิสัยรักการอ่าน นโยบายที่ 1 สร้างจิตสำนึกและแรงจูงใจให้นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา เห็นความสำคัญของการอ่าน นโยบายที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง หลากหลาย และสม่ำเสมอ นโยบายที่ 3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้พัฒนาห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ นโยบายที่ 4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ใช้การอ่านในกระบวนการเรียนรู้ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น และตรงกับ งานวิจัยของ ถาวร นุบผาวงษ์ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดสระบุรี พบว่า นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับมาก ในการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดของโรงเรียน และสอดคล้องกับ ศรีรัตน์ เิงกลิ่นจันทร์ (2542) กล่าวว่า การอ่านหนังสือเป็นการพัฒนาตนเองอย่างมีศักดิ์ศรีที่สุด แม้จะขาดทรัพย์ที่จะไปหาซื้อหนังสือ ก็ยังมีห้องสมุดที่จะแสวงหาหนังสืออ่านได้

2.3 ในด้าน มิติที่ 3 ความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ซึ่งมี 1 องค์ประกอบ คือ ความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษานั้น จะเห็นว่า มี ข้อเสนอแนะจาก บทความ การศึกษาตามอัธยาศัย ของ ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (ที่มา : การศึกษาวรรณคดี ปีที่ 7 ฉบับที่ 334 วันที่ 24-31 พฤษภาคม 2550) ที่กล่าวว่า ในสมัยที่เทคโนโลยี มีอิทธิพลดึงดูดเด็ก ๆ ได้มากกว่าการอ่านหนังสือ เช่น รายงานโทรทัศน์ เกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีดังกล่าวได้เข้าสู่ทุกหลังคาเรือน กระทรวงศึกษาธิการจึง ไม่ควรเป็นผู้ที่ทำการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแต่เพียงผู้เดียว แต่ควรร่วมมือกับสถาบันศึกษา และ สถาบันครอบครัว เนื่องจากทั้ง 2 สถาบันมีความใกล้ชิดเด็กมากที่สุด ซึ่งมีแนวทางสำหรับการศึกษา และครอบครัวที่จะสามารถเปลี่ยนใจเด็กให้มึนนิสัยรักการอ่านมากขึ้น ได้แก่ 1. ค้นหาสาเหตุที่เด็กไม่ ชอบอ่านหนังสือ เช่น เด็กมีปัญหาการอ่านหรือไม่ , เด็กสมาธิสั้นหรือไม่ , เด็กติดสื่อเทคโนโลยี มากน้อยเพียงใด และสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมหรือไม่ 2. แก้ปัญหาด้วยความรักและ ความเข้าใจ เช่น เปิดอกคุยกันกับเด็กถึงปัญหาการอ่าน , เปิดโอกาสให้เด็กหาแนวทางที่ช่วยส่งเสริม การอ่าน และปรับปรุงรูปแบบและให้รางวัลจูงใจ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากข้อค้นพบในมิติของการส่งเสริมการอ่าน ซึ่งประกอบด้วยสถาบันที่ ต้อง เข้ามามีส่วนร่วม 2 สถาบันคือ บ้านและโรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนควรดำเนินการให้มีความร่วมมือ ระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ในการส่งเสริม สนับสนุน ติดตามและประเมินผล รวมทั้งให้การสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อให้นักเรียนได้มีกิจกรรมการอ่านที่ต่อเนื่อง ทั้งใน ครอบครัวและสถานศึกษา โรงเรียนควรถือเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่ต้องทำความเข้าใจกับ ผู้ปกครองนักเรียน โดยการประชุม และการประสานงานกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ ผู้ปกครองให้ความสนับสนุนเพื่อพัฒนาการอ่านของเด็กในปกครอง ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรม 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมการจัดสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน เท่าที่จะทำได้ ประกอบด้วย การเป็นแบบให้แก่ เด็กในการอ่าน การจัดหาหนังสือให้อ่านและให้เด็กได้มีโอกาสเลือกซื้อหนังสืออ่านเอง จัดสถานที่ ในบ้านที่เด็กสามารถอ่านหนังสือได้อย่างสงบ และการให้การเสริมแรงในทางบวกแก่เด็กเมื่อมีการ ปฏิบัติกิจกรรมในด้านการอ่าน ส่วนอีกลักษณะ คือ การให้การสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน ของโรงเรียน คือ การใส่ใจในการให้ความช่วยเหลือเด็กเมื่อต้องการความช่วยเหลือในเรื่องของ

การอ่าน และการทำการบ้านที่ได้รับจากโรงเรียน อันจะช่วยสร้างความสนิทนสนมและความอบอุ่นให้เด็ก ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการอ่านและการเรียนในภาพรวมของเด็กด้วย

3.1.2 ในส่วนของสถาบันการศึกษานอกจากที่จะต้องให้ความสนใจในการชักจูงให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและจัดบรรยากาศในครอบครัวในลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว โรงเรียนต้องเป็นแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจสำหรับเด็กและอาจเพื่อแผ่ถึงผู้ปกครองด้วย ครูต้องเป็นต้นแบบในการอ่าน นำสิ่งที่น่าสนใจจากการอ่านมานำเสนอ หรือ ชักชวนให้เด็กได้อ่านด้วย และต้องมีกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสในการเลือกซื้อหนังสือ หรือ เลือกรายการหนังสือที่น่าสนใจเข้าห้องสมุด นอกจากนั้นควรมีการให้กำลังใจและให้แรงจูงใจให้เด็กเพื่อให้เด็กได้มีความมั่นใจในตนเอง ในการเป็นที่รักและสนใจของทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ให้เป็นสถานที่อบอุ่นและอยู่ในบรรยากาศที่เหมาะสมในการเรียนรู้ด้วย

3.1.3 โรงเรียนควรให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง และประเมินการให้การสนับสนุนของบ้านและโรงเรียน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปกครองและโรงเรียนในการสนับสนุนการอ่าน โดยใช้ตัวชี้วัดที่จัดทำขึ้นเป็นหลักในการประเมินด้วย

3.1.4 โรงเรียนสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านอย่างหลากหลาย โดยมีทั้งกิจกรรมที่จัดโดยห้องสมุด กิจกรรมที่นักเรียนเป็นผู้ร่วมกันคิดและจัดขึ้น โดยการสนับสนุนจากโรงเรียนและผู้ปกครอง ควรเป็นกิจกรรมที่จัดต่อเนื่องทั้งปีการศึกษา และมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับทั้งการเรียนการสอนในหลักสูตรและในชีวิตจริงด้วย

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาเชิงทดลองเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในทางปฏิบัติ ประกอบด้วย

3.2.1 ทดลองใช้ตัวชี้วัดที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ในสภาพจริง และจัดทำเป็นแนวทางหรือ รูปแบบในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนแบบบูรณาการระหว่างบ้านและโรงเรียน

3.2.2 การศึกษาเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีผลต่อความสามารถในการอ่านของนักเรียน เพื่อลดจำนวนตัวบ่งชี้ให้พอเหมาะที่จะนำมาบริหารจัดการให้เกิดขึ้นในโรงเรียนและครอบครัวได้

3.2.3 ศึกษาตัวบ่งชี้ที่มีอิทธิพลในทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถในการอ่านของนักเรียน เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างสถาบันที่เกี่ยวข้อง เช่น บ้านและโรงเรียน เพื่อประสานและสนับสนุนให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา วัธนสุนทร (2545) “สัมมนาการออกแบบเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล”
ใน *ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาการประเมินการศึกษา* หน้าที่ 4 หน้า 132-164
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- การประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย สำนักงาน (2543) *แนวทางดำเนินงานพัฒนากิจกรรมส่งเสริมนิสัย
รักการอ่านในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย*
- กฤษวรรณ โอปนพรธ (2536) “การพัฒนาดัชนีรวมคุณลักษณะของนิสิตใหม่ปริญญาตรี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย*
- กุลธิดา คำปิ่นศักดิ์ (2536) “การพัฒนาตัวบ่งชี้สภาพทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนในระดับ
หมู่บ้าน” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2550) *บทความการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาวันนี้ปีที่ 7 ฉบับที่ 334*
(24-31 พฤษภาคม)
- กรมวิชาการ (2542) *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ*
_____. (2544) “การศึกษาสภาพการอ่านของนักเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
ในโรงเรียน” รายงานการวิจัย กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- จักรพงษ์ เชิดศิริพงษ์ (2540) “การศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน
ประถมศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
บุรีรัมย์” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์
และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*
- จรรยา นาคะรัต (2528) “ผลของตัวแบบสัญลักษณ์ที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- จารุพร นิติพจน์ (2539) “การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542) *การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาคาร*
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2525) *จิตวิทยาการอ่าน กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช*

- ชลันดา อินทร์เจริญ (2538) “การศึกษาตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนประถมศึกษา” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- โชคชัย สิริพนมณี (2540) “การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานประถมศึกษาอำเภอ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ดวงพร พวงเพชร (2541) “การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ดวงเดือน พันธมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2524) “ความสัมพันธ์ในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น” กรุงเทพมหานคร สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล (2537) *การอ่านให้เก่ง* พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์กระดาศา
- ถาวร บุปผาวงค์ (2546) “ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดสระบุรี” ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ (2528) “องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทองสง่า ผ่องแผ้ว (2548) “เทคนิคเดลฟาย” ค้นคืนวันที่ 19 มกราคม 2552 จาก <http://vod.msu.ac.th/itdc/article/thongsanga/001.htm>
- นภาพรณัฏฐ์ ชังบุคดา (2544) “การศึกษาสภาพการอ่านของนักเรียนและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน” รายงานการวิจัย กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- นิตยา สำเร็จผล (2547) “การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาเพื่อเรียนรู้ตลอดชีวิต” ปริญญานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- เนตรทราย บัลลังก์ปัทมา (2552) “แนวทางการสร้างนิสัยรักการอ่านสำหรับพ่อแม่และผู้ปกครอง” ค้นคืน วันที่ 19 มกราคม 2552 จาก <http://gotoknor.org/home>

- แนวคิดแนวปฏิบัติ 20 ประการเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านและเขียนและปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน
ให้บุตรหลาน ค้นคืนวันที่ 19 มกราคม 2552 จาก <http://www.siced.go.th/koratsite>
1.08/User Files/FileInbns 3/10%20march%202011/original_10_03.025.ppt
- นงลักษณ์ วิรัชชัย (2511) *เอกสารประกอบการสอนวิชาสถิติการศึกษาและแนวโน้ม* ภาควิชาวิจัย
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บันลือ พุกกะวัน (2534) *มิติใหม่ในการสอน* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- บุญชัย เกียรติวรณันท์ (2534) “ภูมิหลังด้านครอบครัวเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในและนอกเขตเทศบาล” ปรินิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ประคอง วรรณสูตร (2535) *สถิติเพื่อการวิจัยเพื่อพฤติกรรมศาสตร์* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประดิษฐ์ อูปรมย์ (2524) “พฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของเด็ก” ใน *เอกสารการ
สอนชุดวิชา การพัฒนาพฤติกรรมเด็ก* เล่ม 1 หน่วยที่ 1-15 หน้า 250 – 251 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ประภาภรณ์ เทศประสิทธิ์ (2540) “การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ปราณี รัตนัง (2541) “ตัวแปรคัดสรรที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ในจังหวัดเชียงราย” ปรินิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- เปลื้อง ณ นคร (2538) *ศิลปะแห่งการอ่าน* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง
- สุสติ ภูอินทร์ (2529) “การพัฒนาทักษะการอ่านระดับประถมศึกษา” ใน *เอกสารการสอน
ชุดวิชาการสอนกลุ่มทักษะ 1 ภาษาไทย* หน่วยที่ 1-8 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช
2545
- มณีนรัตน์ สุกโชติรัตน์ (2537) *ไขปัญหาการ์ตูนพีเวอร์ : แนวทางการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน*
กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- แม่นมาศ ชวลิต (2529) *ค่านิยมการอ่านให้แก่ง* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์กระดาศสา
 _____ (2546) *กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
 ลาดพร้าว
- รุ่งรังสี วิบูลย์ชัย (2544) “การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมของคุณภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา”
 วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (อุดมศึกษา) กรุงเทพมหานคร บัณฑิต
 วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รัตนพร ไกรถาวร (2545) “การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมประสิทธิผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ
 ศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ”
 วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สถิติการศึกษา) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ลัดดา ด่านวิริยะกุล (2537) “การพัฒนาดัชนีรวมของประสิทธิภาพการมัธยมศึกษาตอนต้น”
 วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (สถิติการศึกษา) กรุงเทพมหานคร บัณฑิต
 วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วันทนีย์ ฤกษ์ประพอดิตี (2540) “การจัดการห้องสมุดโรงเรียนเอกชน” วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหาร
 การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วรรณิ แกมเกตุ (2540) “การพัฒนาตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการใช้ครูและการทดสอบความไม่
 แปรเปลี่ยนของโมเดลประสิทธิภาพการใช้ครูโดยใช้การวิเคราะห์ โมเดลโครงสร้าง
 กลุ่มพหุ” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิไลวรรณ เหมือนชาติ (2537) “การพัฒนาตัวบ่งชี้สภาพความสำเร็จของการนิเทศภายในโรงเรียน
 ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ” วิทยานิพนธ์
 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศักดิ์ชาย เพชรช่วย (2541) “การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ใน
 สถาบันราชภัฏ” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศิริชัย กาญจนวาสิ (2537) *ทฤษฎีการประเมิน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2538) *การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร
 โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
 _____ (2542) *การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร
 โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช

- ศรีสุดา จิยากุล (2527) “ห้องสมุดกับการส่งเสริมการอ่าน” ใน *เอกสารชุดวิชาภาษาไทยการอ่าน* หน่วยที่ 1 หน้า 30-34 นนทบุรี สาขาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สมบัติ มหารส (2538) *เอกสารการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา* ภาควิชาหลักสูตรและการสอนมหาสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
- สุทธิชัย คนกาญจน์ (2547) “การพัฒนาตัวบ่งชี้ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ” ปรินูญานิพนธ์ การศึกษาคุษฎีบัณฑิต (การทดสอบและการวัดผลการศึกษา) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุรพงศ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์ (2547) “การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดภาคใต้” ปรินูญานิพนธ์การศึกษาคุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- เสริมศรี หอทิมาวรกุล (2526) “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย)* หน่วยที่ 6 หน้า 354-358 นนทบุรี สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุวิมล ว่องวานิช (2548) *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* กรุงเทพมหานคร ธรรมดาเพรส สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2549) หน้า 1
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549) *แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ชุมชนุสสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- สำราญ กำจัดภัย (2532) “การใช้บ้านเป็นฐานในการเสริมแรง เพื่อพัฒนาแรงจูงใจต่อเนื้อเรื่องและ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์” ปรินูญานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- อังคณา จุโพทก (2542) “การใช้รูปแบบ 6-C พัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อาทิตยา ดวงมณี (2540) “การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการ” วิทยานิพนธ์ ปรินูญาคูศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อานุกาพ ชงภักดี (2543) “การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมของคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ใน สถาบันราชภัฏ โดยกลุ่มบุคลากรภายในและกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก” วิทยานิพนธ์ ปรินูญาคูศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยการศึกษา) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์ (2536) “การพัฒนาดัชนีสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการของ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุฎิบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อรพันธ์ หินชูช (2546) “การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการอ่านของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองฟ้าแดง อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด” ค้นคืนวันที่ 19 มกราคม 2552 จาก <http://learners.in.th/blog/sasiton.edu/3204/178514>
- อรสา กุมาริ ปุกหุด (2524) “หนังสือสำหรับเด็ก” ใน *เอกสารชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก* หน้า 169 – 220 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เอกสารแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์ (2549) กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน”
- เอมอร จังศิริพรปกรณ์ (2541) “การพัฒนาตัวบ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของรัฐในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุฎิบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Burstein,L.Oakes ; & Guiton, G.(1992). *Education Indicators*. Encyclopedia of Educational Research. 2 : 407.
- Fitz – Gibbon” (1996). *Monitoring Education on Quality Indicators of Lifelong Learning*. London: cassell.
- Johnston. (1981). *Indicators of Education system*. London: Unesco.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

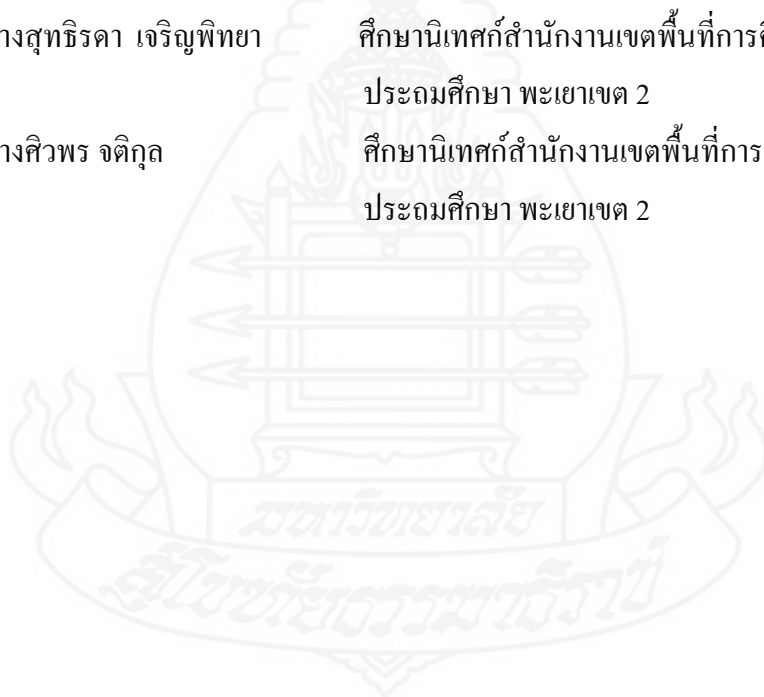
ภาคผนวก ก

รายชื่อทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือ ตอบแบบสัมภาษณ์

รายชื่อทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือ ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ผศ.ดร.สุชาติ ลีตระกูล รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
จังหวัดเชียงราย
2. ผศ.ดร.สมศักดิ์ ภู่วิภาดาบรรณ อธิการ์ประจำมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
คณะศึกษาศาสตร์ จังหวัดเชียงใหม่
3. นางสาวณพสร จินะราช ผู้อำนวยการโรงเรียนฝายกวางวิทยาคม
อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
4. นายผล चना ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งหล่ม
อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
5. นายสมบัติ ราษี ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแฮะ
อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
6. นางสุทริศา เจริญพิทยาศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา พะเยาเขต 2
7. นางสาวพร จติกุลศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา พะเยาเขต 2

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ตอบแบบสอบถามเทคนิคเคลฟาย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ตอบแบบสอบถามเทคนิคเคลฟาย

1. นางเรือนคำ คำโมนะ ครูชำนาญการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพญาลอวิทยาคม อำเภอจุน จังหวัดพะเยา
2. นางปิยะพร พูลเพิ่ม ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
3. นางสาวนันทนา เรืองนภารัตน์ ครูชำนาญการพิเศษ วิชาภาษาไทย โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
4. นางนวกา กิตนวตระกูล ครูชำนาญการ วิชาภาษาไทย และหัวหน้างานห้องสมุด โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
5. นายภูมิสิงห์ มะลิกุล เจ้าพนักงานราชการของรัฐ และเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
6. นายโสภณ นาปรัง รองผู้อำนวยการ โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
7. นางพัชรี นาปรัง ครูชำนาญการ โรงเรียนอนุบาลกุซาง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
8. นายอิสริย์ ทองภูมิพันธ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนชุมชนบ้านคอนไชย อำเภอปง จังหวัดพะเยา
9. นางสาวกฤษณา ริมปริงมี ครูชำนาญการ และหัวหน้างานแนะแนว โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
10. นางสาวจรรยา นามวงศ์ ครูชำนาญการ วิชาภาษาไทย และผู้ดูแลโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จ.พะเยา

11. นางกมลพร ศรีวิราช ครูชำนาญการ วิชาภาษาไทย และหัวหน้างาน
ห้องสมุด โรงเรียนเชียงคำวิทยาคม อำเภอเชียงคำ
จังหวัดพะเยา
12. นางเพลินพิศ ทรงจำ ครูชำนาญการ วิชาภาษาไทย และผู้ดูแลโครงการ
ส่งเสริมนิสัยโรงเรียนเชียงคำวิทยาคม
อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
13. นางรัชณี ฉะนัย ครูชำนาญการพิเศษ วิชาภาษาไทยและผู้ดูแล
โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โรงเรียนบ้านแม่คำ
อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
14. นางจันทร์แจ่ม พงษ์พันธ์ชัชวาล ครูชำนาญการพิเศษ วิชาภาษาไทย โรงเรียน
จุนวิทยาคม อำเภอจุน จังหวัดพะเยา
15. นางนริรัตน์ โอภาสนิธิวัฒน์ รองผู้อำนวยการ โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม
อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
16. นางสาวสุรางค์ วรรณวิภาพร ครูชำนาญการ และผู้ดูแลโครงการส่งเสริมนิสัย
รักการอ่าน โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม
อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
17. นางรัตติกรณ์ วงศ์ใหญ่ หัวหน้างานห้องสมุดประชาชน อำเภอเชียงคำ
จังหวัดพะเยา

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 456

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่ 30 พฤศจิกายน 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางศุภนันท์ พุทธนพล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวว่านักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 -7

โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม
อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
56110

31 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย รอบที่ 2
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด

ด้วยดิฉัน นางสาวศุภนันท์ พุทฺชนพล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิชาเอกการประถมศึกษา การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา วัฒนสุนทร และอาจารย์ ดร.นลินี ฦ นคร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ดิฉันได้ทำการประมวลผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สังเคราะห์เอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาเป็นแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในขั้นตอนต่อไปเป็นการ คัดเลือกตัวบ่งชี้และแนวทางการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ตามเทคนิคเดลฟาย ซึ่งมีท่านเป็นหนึ่งในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม ครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้หากท่านสามารถ ส่งกลับคืนผู้วิจัยภายในวันที่ 14 เมษายน 2553 จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศุภนันท์ พุทฺชนพล)

ผู้วิจัย

โทรศัพท์ : 08-9557-9206

โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม
อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
56110

20 กรกฎาคม 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย รอบที่ 3
เรียน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด

ด้วยดิฉัน นางสาวศุภนันท์ พุทธิพนธ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิชาเอกการประเมิน
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมี
รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา วัฒนสุนทร และอาจารย์ ดร.นลินี ฦ นคร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ดิฉันได้ทำการประมวลผลแบบสอบถามรอบที่ 2 จากท่านผู้เชี่ยวชาญเป็นที่
เรียบร้อยแล้ว และได้พัฒนาเป็นแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยมีลักษณะคำถามเหมือนกับฉบับที่ 2 เพียงแต่
เพิ่มคำถามพื้นฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถาม ในขั้นตอนต่อไป
เป็นการพิจารณาตัวบ่งชี้และยืนยันคำตอบตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ตามเทคนิคเดลฟาย
ซึ่งมีท่านเป็นหนึ่งในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม ครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้หากท่านสามารถ
ส่งกลับคืนผู้วิจัยภายในวันที่ 3 สิงหาคม 2553 จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางศุภนันท์ พุทธิพนธ์)

ผู้วิจัย

โทรศัพท์ : 08-9557-9206

ภาคผนวก ง
แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นต่อกรอบและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัย
รักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ควรจะมีมิติ/องค์ประกอบเกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัย
รักการอ่านในด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

2. จากข้อ 1. ท่านคิดว่ามีตัวบ่งชี้อะไรบ้างที่ระบุพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับมิติ / องค์ประกอบ
ดังกล่าว (โปรดระบุ)

มิติ/องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมนิสัย รักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ตัวอย่างพฤติกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3. โปรดระบุความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ อื่นๆ เพื่อการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัย
รักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 1

แบบสอบถามรอบที่ 1

การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

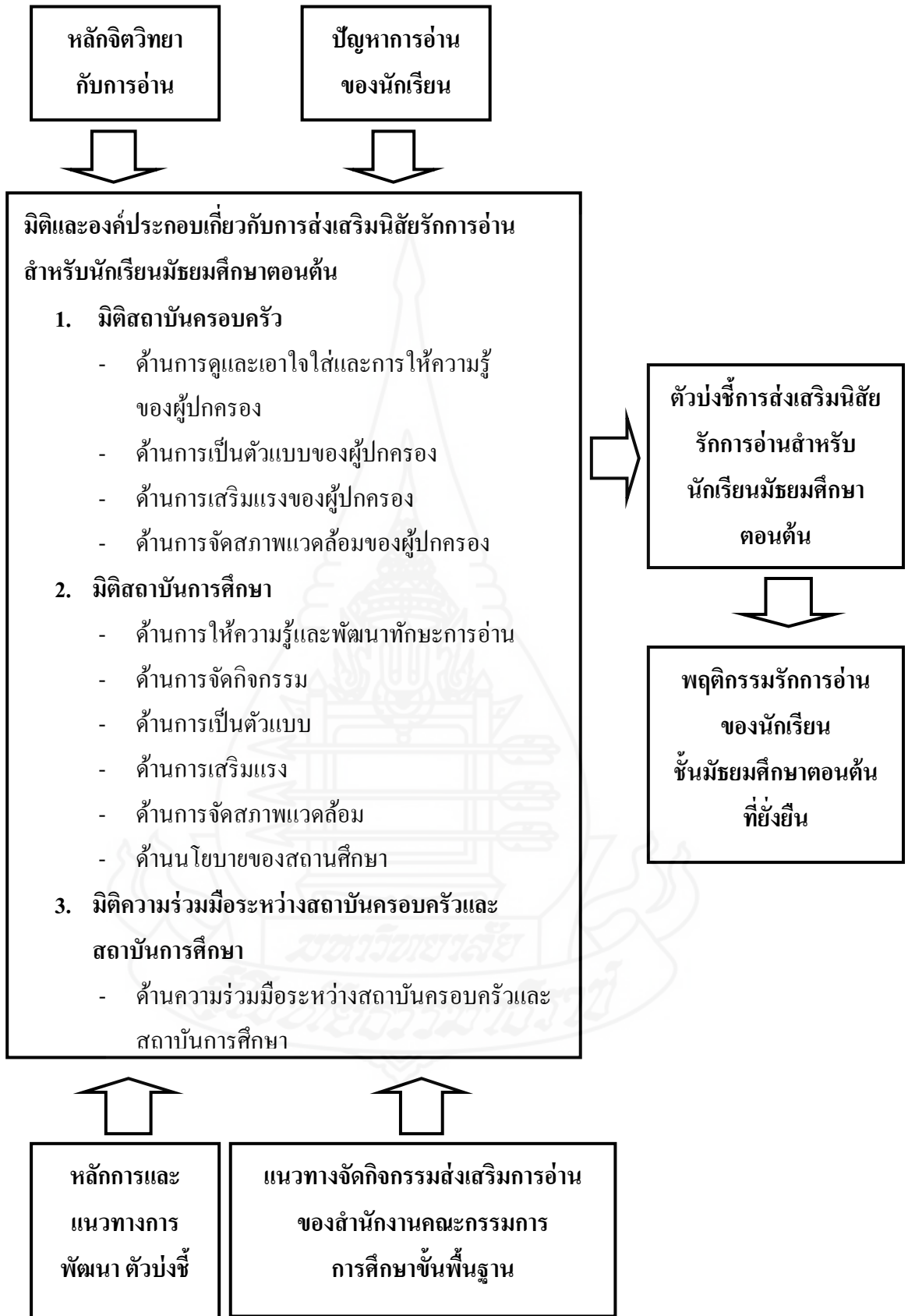
กรอบการวิจัย

การอ่านนับว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการแสวงหาความรู้และเป็นประโยชน์ ในการดำรงชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะนักเรียนเป็นวัยที่ต้องพัฒนาการอ่านให้มีความรู้ความสามารถ รู้จักศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวันและต้องส่งเสริมให้มีนิสัยรักการอ่านด้วย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 เป็นต้นมา ได้มีการเผยแพร่เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริม นิสัยรักการอ่านไปอย่างกว้างขวาง ทำให้มีการส่งเสริมการอ่านใน โรงเรียนทั่วประเทศ แต่อย่างไร ก็ตาม จนถึงปัจจุบันนี้ อาจกล่าวได้ว่าเยาวชนไทยยังไม่มีนิสัยรักการอ่านเท่าที่ควร

ในระบบการศึกษานั้น การจัดการส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ เป็นคนคิดเป็นทำเป็น มีนิสัยรักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ดังกล่าวได้ ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัย รักการอ่านของนักเรียนว่าแต่ละองค์ประกอบมีตัวบ่งชี้ย่อยอะไรบ้างที่จะส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียน

กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นวัยที่ผ่านจากการเป็นเด็ก และเป็นวัยที่จะต้อง ค้นหาความต้องการ ความถนัดของตนเองเพื่อเลือกเรียนตามความถนัดของตนเอง การอ่านจึงมี ความสำคัญมาก เพราะเมื่อนักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน นั่นก็หมายถึงนักเรียนสามารถที่จะหาความรู้ เพิ่มเติม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเรียนในสิ่งที่ตนเองถนัดและสนใจ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีความชัดเจน และนำตัวบ่งชี้ที่ได้จากการวิเคราะห์ องค์ประกอบในแต่ละด้าน ไปส่งเสริม กระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านแบบยั่งยืนต่อไป

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หมายถึง การให้ความช่วยเหลือ การสนับสนุนด้วยกลวิธีต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อนำมาซึ่งนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่

1. มิติสถาบันครอบครัว มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่
 - 1.1 ด้านการดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ของผู้ปกครอง
 - 1.2 ด้านการเป็นต้นแบบของผู้ปกครอง
 - 1.3 ด้านการเสริมแรงของผู้ปกครอง
 - 1.4 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของผู้ปกครอง
2. มิติสถาบันการศึกษา มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่
 - 2.1 ด้านการให้ความรู้และพัฒนาทักษะการอ่าน
 - 2.2 ด้านการจัดกิจกรรม
 - 2.3 ด้านการเป็นต้นแบบ
 - 2.4 ด้านการเสริมแรง
 - 2.5 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม
 - 2.6 ด้านนโยบายของสถานศึกษา
3. มิติความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถานศึกษา มี 1 องค์ประกอบ ได้แก่
 - 3.1 ด้านความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถานศึกษา

2. นิสัยรักการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออก ถึงการฝึกใฝ่มุ่งมั่นกับการอ่าน อ่านจนเคยชิน อ่านทุกอย่างที่เป็นวัสดุสำหรับการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นหนังสือหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ อ่านได้ทุกสถานที่ ทุกโอกาส อ่านอย่างมุ่งมั่น จริงจัง สม่ำเสมอ อ่านโดยไม่ต้องมีใครคอยเตือนให้อ่าน หรือมีรางวัลตอบแทน ตลอดถึงความพึงพอใจในการอ่านเมื่อมีโอกาส ต้องการอ่านมากขึ้น การใช้เวลาว่างเพื่อการอ่าน และความพยายามเพื่อที่จะให้ได้อ่านในสิ่งที่ตนเองชื่นชอบ

3. ตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หมายถึง สารสนเทศที่อธิบายถึงพฤติกรรมหรือกิจกรรมที่จำเป็นในการสนับสนุนและกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในการอ่าน และกระทำจนเป็นกิจวัตรหรือเป็นนิสัย

แบบสอบถามรอบที่ 1

การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจง

- โปรดให้ความคิดเห็นในด้านความเหมาะสมขององค์ประกอบในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนลงในตารางที่ 1 โดยกา \surd ในช่อง 1 ถ้าเห็นด้วยว่าเหมาะสม กาก \surd ในช่อง 0 ถ้าไม่แน่ใจ หรือ \surd ในช่อง -1 ถ้าเห็นว่าไม่เหมาะสม กรณีที่เห็นว่า ควรมีองค์ประกอบอื่น ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ให้มา โปรดระบุเพิ่มเติมในช่องหมายเหตุ
- โปรดระบุพฤติกรรมบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ลงในตารางที่ 2 กรณีที่ท่านเสนอองค์ประกอบเพิ่มเติมกรุณาระบุองค์ประกอบที่เพิ่มและพฤติกรรมบ่งชี้ด้วย

ตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นในด้านความเหมาะสมขององค์ประกอบในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

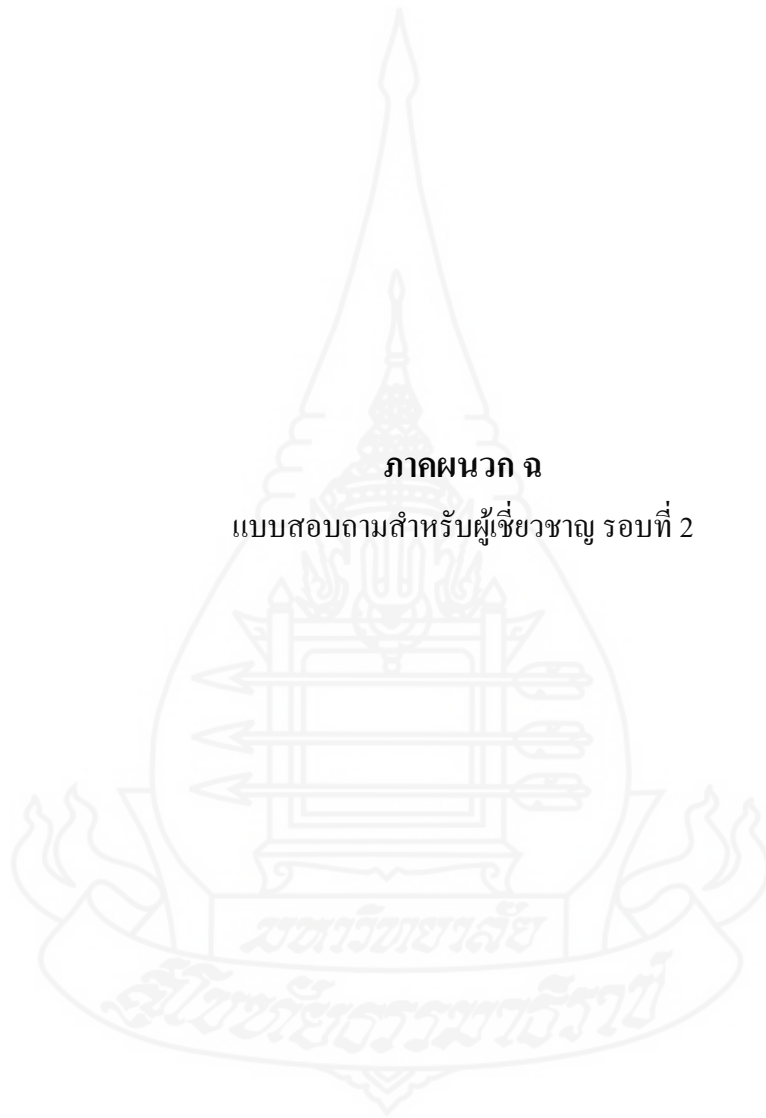
องค์ประกอบ	ความคิดเห็น			หมายเหตุ
	1	0	-1	
มิติที่ 1 สถาบันครอบครัว				
องค์ประกอบที่ 1.1 การดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ของผู้ปกครอง				
องค์ประกอบที่ 1.2 การเป็นตัวอย่างของผู้ปกครอง				
องค์ประกอบที่ 1.3 การเสริมแรงของผู้ปกครอง				
องค์ประกอบที่ 1.4 การจัดสภาพแวดล้อมของผู้ปกครอง				
มิติที่ 2 สถาบันการศึกษา				
องค์ประกอบที่ 2.1 การให้ความรู้และการพัฒนาทักษะการอ่าน				
องค์ประกอบที่ 2.2 การจัดกิจกรรม				
องค์ประกอบที่ 2.3 การเป็นตัวอย่าง				
องค์ประกอบที่ 2.4 การเสริมแรง				
องค์ประกอบที่ 2.5 การจัดสภาพแวดล้อม				
องค์ประกอบที่ 2.6 นโยบายของสถาบันการศึกษา				
มิติที่ 3 ความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา				
องค์ประกอบที่ 1 ความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา				

ตารางที่ 2 พฤติกรรมบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่สอดคล้องกับองค์ประกอบตามมิติ
ของสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

องค์ประกอบ	พฤติกรรมบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
มิติที่ 1 สถาบันครอบครัว	
องค์ประกอบที่ 1.1 การดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ ของผู้ปกครอง
องค์ประกอบที่ 1.2 การเป็นต้นแบบของผู้ปกครอง
องค์ประกอบที่ 1.3 การเสริมแรงของผู้ปกครอง
องค์ประกอบที่ 1.4 การจัดสภาพแวดล้อมของ ผู้ปกครอง
มิติที่ 2 สถาบันการศึกษา	
องค์ประกอบที่ 2.1 การให้ความรู้และการพัฒนา ทักษะการอ่าน
องค์ประกอบที่ 2.2 การจัดกิจกรรม
องค์ประกอบที่ 2.3 การเป็นต้นแบบ
องค์ประกอบที่ 2.4 การเสริมแรง
องค์ประกอบที่ 2.5 การจัดสภาพแวดล้อม
องค์ประกอบที่ 2.6 นโยบายของสถาบันการศึกษา
มิติที่ 3 ความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและ สถาบันการศึกษา
อื่น ๆ (โปรดระบุ)

♥♥♥ ขอขอบคุณในความร่วมมือ ♥♥♥

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2

แบบสอบถามรอบที่ 2
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจง

แบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นจากการรวบรวมความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม รอบที่ 1 โดยจัดหมวดหมู่ของความคิดเห็นดังกล่าวเป็น 3 มิติ ได้แก่

1. มิติสถาบันครอบครัว มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่
 - 1.1 ด้านการดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ของผู้ปกครอง
 - 1.2 ด้านการเป็นตัวอย่างของผู้ปกครอง
 - 1.3 ด้านการเสริมแรงของผู้ปกครอง
 - 1.4 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของผู้ปกครอง

2. มิติสถาบันการศึกษา มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่
 - 2.1 ด้านการให้ความรู้และพัฒนาทักษะการอ่าน
 - 2.2 ด้านการจัดกิจกรรม
 - 2.3 ด้านการเป็นตัวอย่าง
 - 2.4 ด้านการเสริมแรง
 - 2.5 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม
 - 2.6 ด้านนโยบายของสถานศึกษา

3. ความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา มี 1 องค์ประกอบ ได้แก่
 - 3.1 ด้านความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถานศึกษา

จุดมุ่งหมายของการตอบแบบสอบถามใน รอบที่ 2 เพื่อให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรายการตัวบ่งชี้ การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความเหมาะสมของแต่ละตัวบ่งชี้ ซึ่งจำแนกเป็น 5 ระดับ โดยมีความหมาย ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

มิติ / องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. สถาบันครอบครัว						
1.1 ด้านการดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ของผู้ปกครอง		/				
1.1.1 แนะนำและดูแลเด็กให้ทบทวนคำร่ำอย่างสม่ำเสมอ						
1.1.2 กำหนดให้เด็กอ่านหนังสือหรือเล่าเรื่องจากหนังสือให้ฟัง				/		
1.1.3 แนะนำให้เด็กอ่านหนังสือที่หลากหลาย เช่น หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสือการ์ตูน เป็นต้น			/			

ข้อมูลจากท่านเป็นสิ่งมีค่ายิ่ง ในการสรุปรายการองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อันจะนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานการศึกษาในอนาคต

ดังนั้นของความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตอบในทุกรายการตรงความคิดเห็น หรือ ดุลยพินิจของท่าน ทั้งนี้หากท่านสามารถส่งคืนแบบสอบถามนี้ ภายใน 2 สัปดาห์ จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

มติ / องค์ประกอบตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
มติที่ 1 สถาบันครอบครัว						
1. ด้านการดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ของผู้ปกครอง						
1.1 แนะนำและดูแลเด็กให้ทบทวนคำรอย่างสม่ำเสมอ						
1.2 กำหนดให้เด็กอ่านหนังสือหรือเล่าเรื่องจากหนังสือให้ฟัง						
1.3 แนะนำให้เด็กอ่านหนังสือที่หลากหลายเช่น หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสือการ์ตูน เป็นต้น						
1.4 ติดตาม ตรวจสอบ ให้ความสนใจในการทำบ้านของเด็กอย่างสม่ำเสมอ						
1.5 พาเด็กไปดูการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับหนังสือตามโอกาส						
1.6 จัดตารางหรือกำหนดเวลาในการอ่านหนังสือ การดูโทรทัศน์ หรือกิจกรรมอื่น อย่างเหมาะสม						
1.7 กำหนดให้การอ่านเป็นกิจกรรมหนึ่งในครอบครัวที่ทำร่วมกัน และปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ						
1.8 รับหนังสือประจำหรือซื้อหนังสือใหม่เพิ่มอย่างสม่ำเสมอ เช่น เดือนละ 1 ครั้ง						
1.9 พุดคุยหรือสนทนากับเด็กเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือที่อ่าน						
1.10 จัดหาหนังสือที่มีคุณภาพ นำอ่านและตรงกับความสนใจของเด็กไว้ที่บ้าน						
1.11 พาเด็กไปใช้แหล่งให้บริการยืมหนังสือ เช่น ห้องสมุดประชาชน โดยสมัครเป็นสมาชิกและยืมหนังสือมาอ่านที่บ้าน						
1.12 แนะนำให้เด็กใช้เวลาว่างด้วยการอ่านหนังสือ ดึงความสนใจให้เด็กอยากอ่านและเห็นคุณค่าของการอ่าน						

มิตติ / องค์ประกอบตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. ด้านการดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ของผู้ปกครอง (ต่อ)						
1.13 แนะนำให้เด็กนำหนังสือที่ชอบพกติดกระเป๋าตลอดเวลาเพื่อนำมาอ่านในช่วงเวลาที่ว่าง						
1.14 สังเกต ตรวจสอบ การเรียนรู้หรือพัฒนาการของเด็กว่ามีพัฒนาการด้านการเรียน หรือการอ่านของเด็กว่าเป็นไปตามวัยของเด็กหรือไม่						
1.15 สังเกต ตรวจสอบ ความผิดปกติหรือข้อบกพร่องของเด็กเพื่อไม่ให้เป็นการอุปสรรคต่อการอ่าน เช่น สายตา อารมณ์ และรีบพาเด็กไปพบแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญทันทีเมื่อพบข้อสงสัยดังกล่าว เพื่อหาทางแก้ไขให้ทันท่วงที						
2 ด้านการเป็นต้นแบบของผู้ปกครอง						
2.1 ชอบอ่านหนังสือ เมื่ออ่านแล้วมักจะนำเรื่องราวในหนังสือหรือสิ่งที่เป็นประโยชน์มาเล่าให้เด็กฟังเสมอ						
2.2 อ่านหนังสือเป็นประจำ ถึงแม้ช่วงเวลาเพียงเล็กน้อยวันละ 5 – 10 นาที						
2.3 เลือกซื้อหนังสือไว้อ่าน แทนการซื้อของใช้ฟุ่มเฟือย						
2.4 พยายามหาหนังสือหรือยืมหนังสือที่หลากหลาย และเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน มาไว้สำหรับอ่านในครอบครัว						
2.5 ใช้เวลาว่างในแต่ละครั้ง สำหรับการอ่านหนังสือมากกว่าการดูโทรทัศน์หรือกิจกรรมบันเทิงอื่น ๆ						
3 ด้านการเสริมแรงของผู้ปกครอง						
3.1 มอบหนังสือที่เด็กชอบ หรือหนังสือดี ๆ สักเล่ม เป็นของขวัญวันสำคัญ ๆ เช่น ครบรอบวันเกิด						
3.2 ให้เงินเด็กไปซื้อหนังสือที่ชอบเป็นของตนเอง						
3.3 ไม่บังคับให้เด็กอ่านหนังสือ แต่เริ่มต้นให้เด็กได้อ่านในสิ่งที่เด็กชอบ						

มิติ / องค์ประกอบตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัย รักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
3. ด้านการเสริมแรงของผู้ปกครอง (ต่อ)						
3.4 เล่าประวัติบุคคลสำคัญที่ประสบความสำเร็จในชีวิต การทำงานให้เด็กฟัง เพื่อเชื่อมโยงให้เห็นความสำคัญ ของการอ่าน						
3.5 กล่าวคำชื่นชมทุกครั้ง当孩子อ่านหนังสือและสามารถ ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านหรือการเรียนการสอน ได้เป็น ที่น่าพึงพอใจ						
3.6 ให้กำลังใจ เมื่อเห็นเด็กแสดงพฤติกรรมที่อึดื้อ หน่ายในการอ่านหรือทำสิ่งใดผิดพลาด						
3.7 แสดงท่าทีความรูสึกยอมรับ สนใจฟัง เมื่อเด็ก ถ่ายทอดสิ่งที่เด็กอ่านให้ฟัง						
3.8 ให้เด็กสะสมแต้มจากการอ่านหนังสือ แล้วพาเด็กไป เที่ยวในสถานที่ที่เด็กอยากไปหรือทำกิจกรรมที่เด็ก อยากทำ						
3.9 ให้รางวัล ชมเชย หรือให้กำลังใจ เมื่อเด็กแสดง ความกระตือรือร้นหรือสนใจที่จะอ่าน						
4 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของผู้ปกครอง						
4.1 สร้างบรรยากาศให้เด็กรู้สึกรว่า บ้านมีความรัก ความอบอุ่น โดยทุกคนในบ้านต้องพูดคุยกันด้วยวาจา ที่ไพเราะอ่อนหวานมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน						
4.2 จัดบรรยากาศในบ้านให้เอื้อต่อการอ่าน มีแสงสว่าง เพียงพอ และห่างจากเสียงรบกวนอื่น ๆ						
4.3 จัดมุมสำหรับให้เด็กและทุกคนในบ้านได้ใช้สำหรับ อ่านหนังสือ โดยทำให้เด็กรู้สึกรว่าการอ่านหนังสือที่บ้าน เป็นสิ่งที่ตัวเองชอบและมีความสุข						
4.4 นำบทความหรือข้อคิด คติเตือนใจมาตกแต่งจัดป้าย มุมสำหรับการอ่านในบ้าน						

มิตี / องค์ประกอบตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
4 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของผู้ปกครอง (ต่อ)						
4.5 มีหนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ หรือสื่อการอ่านอื่น ๆ อย่างหลากหลายไว้สำหรับอ่านในบ้าน						
มิตีที่ 2 สถาบันการศึกษา						
1. ด้านการให้ความรู้และการพัฒนาทักษะการอ่าน						
1.1 ครูรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยสำรวจความแตกต่าง ของนักเรียนแต่ละคนในด้านพฤติกรรมการอ่าน เพื่อเป็น ข้อมูลพื้นฐานในการจัดกิจกรรมให้นักเรียน มีนิสัยรักการอ่าน						
1.2 ครูรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลพร้อมทั้งจัดทำสารสนเทศ เกี่ยวกับการอ่านของนักเรียนให้เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง						
1.3 ครูมีใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน และยอมรับ ในความแตกต่างระหว่างบุคคล						
1.4 ครูให้ความรัก ความเมตตาและพูดคุย ให้คำแนะนำ เกี่ยวกับทักษะการอ่าน โดยวิธีการที่หลากหลายแก่นักเรียน เสมอ						
1.5 ครูจัดทำโครงการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่มี ปัญหาด้านการอ่าน						
1.6 ครูกำหนดให้นักเรียนจัดทำบันทึกการอ่านของตนเองโดย บูรณาการในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่ละรายวิชา						
1.7 ครูให้คำแนะนำการใช้ห้องสมุด และวิธีการสืบค้นข้อมูล ที่ถูกต้อง						

มิติ / องค์ประกอบตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
2. ด้านการจัดกิจกรรม						
2.1 สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ดำเนินการ โดยครูผู้สอน เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ หรือ คณะกรรมการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน ประเภทเร้าโสตประสาท (ใช้เสียงและคำพูด เป็นหลัก) เช่น กิจกรรมเล่านิทานให้ฟัง , เล่าเรื่องจากหนังสือ ,อ่านหนังสือให้ฟังและแนะนำหนังสือด้วยปากเปล่า เป็นต้น						
2.2 สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ดำเนินการ โดยครูผู้สอน เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ หรือ คณะกรรมการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน ประเภทเร้าจักขุประสาท (อ่านความหมาย ของสิ่งที่เห็นเป็นหลัก) เช่น จัดนิทรรศการหนังสือ , จัดนิทรรศการตามเทศกาล , จัดนิทรรศการตามวันสำคัญ ของชาติและจัดมุมหนังสือ เป็นต้น						
2.3 สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ดำเนินการโดยครูผู้สอน เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ หรือ คณะกรรมการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน ประเภทเร้าโสตประสาทและจักขุประสาท (ใช้ฟังและดูไปพร้อมกัน) เช่น กิจกรรมเล่านิทานให้ดู ภาพประกอบในหนังสือ ,เล่านิทานโดยใช้โสตทัศนวัสดุ , จัดสัปดาห์ห้องสมุด , วาดภาพและการเล่าเรื่อง เป็นต้น						
2.4 สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ดำเนินการโดยครูผู้สอน เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์หรือ คณะกรรมการจัดกิจกรรมส่งเสริม การอ่าน เช่น ขอดนิก้อ่าน , ค่ายรักการอ่านและการแข่งขัน ต่าง ๆ เป็นต้น						

มิติ / องค์ประกอบตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
2.2 ด้านการจัดกิจกรรม (ต่อ)						
2.5 ครูพัฒนาศักยภาพการอ่านของผู้เรียนโดยการประกวดแข่งขันทั้งในระดับโรงเรียน เขตพื้นที่และระดับชาติ						
2.6 ครูพานักเรียนไปดูการจัดห้องสมุดสาธารณะ เพื่อให้ นักเรียนได้รับประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับห้องสมุด						
2.7 ครูจัดมุมหนังสือในห้องเรียนให้นักเรียนได้อ่านในเวลาว่าง						
2.8 ครูมอบหมายให้นักเรียนหาข่าวมารายงานทุกเช้าของแต่ละวัน ก่อนเริ่มเรียน วันละ 5 นาที						
2.9 ครูจัดสถานที่ บริเวณรอบ ๆ อาคารเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ เช่น ต้นไม้พุดได้ เป็นต้น						
2.10 จัดกิจกรรมวางทุกงานอ่านทุกคน อย่างน้อยวันละ 15 นาที						
2.11 จัดตั้งชมรม หรือชุมนุมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน						
2.12 มีกิจกรรมพานักเรียนเข้าใช้บริการห้องสมุดด้วยการสืบค้นข้อมูล						
3. ด้านการเป็นตัวแบบ						
3.1 ครูเป็นยอดนักอ่าน ชอบอ่านหนังสือ และใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสืออยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ						
3.2 ครูนำความรู้ที่ได้จากการอ่าน มาเล่าให้นักเรียนฟังโดยใช้ภาษาพูดและสำเนียงที่ถูกต้องชัดเจน						
3.3 ครูมีหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์เป็นของตนเองที่มีความหลากหลายไว้สำหรับอ่านในเวลาว่างและให้นักเรียนที่สนใจได้ยืมอ่าน						
3.4 ครูแนะนำหนังสือใหม่ ๆ ที่น่าสนใจให้นักเรียนได้ติดตามอ่าน						

มิติ / องค์ประกอบตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
3. ด้านการเป็นตัวอย่าง (ต่อ)						
3.5 ครูใช้บริการยืมหนังสือจากห้องสมุด และเข้าห้องสมุดเพื่ออ่านเพิ่มเติมเสมอ						
3.6 ครูมีบุคลิกลักษณะที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและสนใจเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น ในสังคมอยู่เสมอ						
4. ด้านการเสริมแรง						
4.1 ครูออกแบบกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนได้อ่านอย่างมีวิจารณญาณ เข้าใจสิ่งที่อ่าน ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย						
4.2 ครูคอยแนะนำให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านอย่างใกล้ชิด						
4.3 ครูกล่าวชื่นชมนักเรียนทุกครั้งที่ได้ทำกิจกรรม โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการค้นคว้าด้วยตนเอง						
4.4 เผยแพร่และยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียนรักการอ่าน เช่น ประกาศชื่อนักอ่าน หรือ จัดเผยแพร่ในวารสารของโรงเรียน เป็นต้น						
4.5 เชิญวิทยากรที่ประสบความสำเร็จ มาพูดคุยให้ความรู้แก่นักเรียน เช่น ผู้ปกครอง หรือ ศิษย์เก่า เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน						
4.6 มอบเกียรติบัตร สำหรับนักเรียนที่มีการบันทึกองค์ความรู้จากการอ่านในสมุดบันทึก ได้มากที่สุดในแต่ละเดือน						
4.7 มอบรางวัลหรือเกียรติบัตรให้แก่นักเรียนที่มีผลงาน หรือนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมใน โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในทุกรายการที่เข้าร่วม						

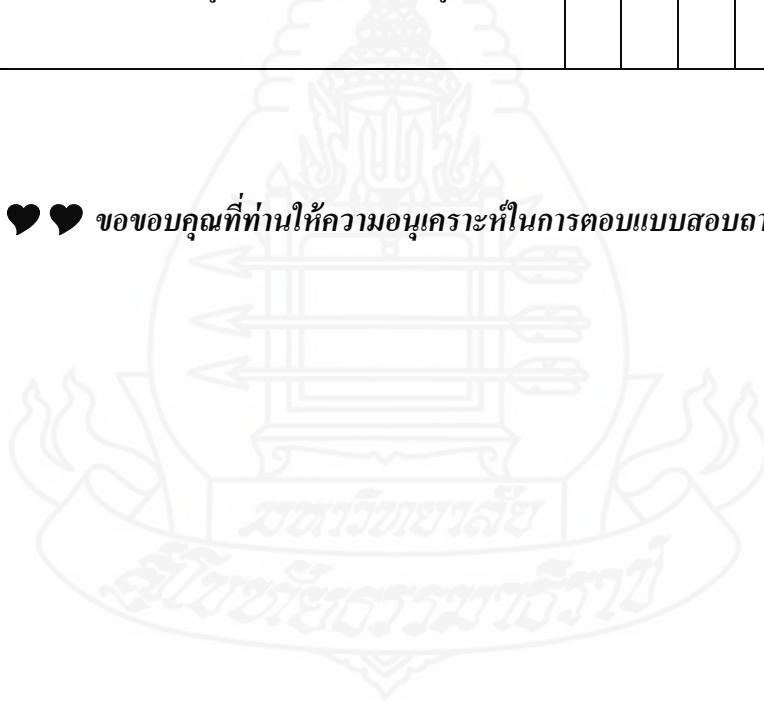
มิติ / องค์ประกอบตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
5. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม						
5.1 ปรับปรุงและพัฒนาสถานที่ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศทั้งในและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการอ่าน						
5.2 ภายในห้องเรียนมีการจัดมุมหนังสือ จัดป้ายนิเทศเพื่อดึงดูดความสนใจในการอ่านของนักเรียน						
5.3 บริเวณอาคารเรียนมีการจัดป้ายนิเทศ การประกวดการอ่านคำขวัญ คำอวยพร การทายปัญหา การเล่นนิทานเพื่อส่งเสริมการอ่าน						
5.4 มีการปรับปรุงห้องคอมพิวเตอร์หรือห้องสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้และเหมาะสมในการใช้บริการ						
5.5 มีเทคนิคในการจัดมุมต่าง ๆ ในห้องสมุดได้อย่างน่าสนใจ และมีการหมุนเวียนสื่อ และจัดสื่อให้สามารถหยิบได้ง่ายและสะดวก						
5.6 จัดสถานที่ รอบ ๆ อาคารเรียนหรือใต้ร่มไม้ให้ร่มรื่น มีสถานที่เก็บหนังสือ เช่น ชุมนรักการอ่าน หรือตะกร้าใส่หนังสือ สำหรับให้นักเรียนได้อ่านและค้นคว้า						
5.7 มีห้องสมุดหรือมุมสำหรับการอ่านประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือในห้องเรียนไว้สำหรับให้นักเรียนอ่าน หรือค้นคว้าเพิ่มเติม						
6. ด้านนโยบายของสถานศึกษา						
6.1 มีการแต่งตั้งคณะทำงาน กำหนดบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบในการส่งเสริมการอ่าน						
6.2 กำหนดเกณฑ์คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ด้านบรรณารักษ์มาทำงานในห้องสมุด						

มิติ / องค์ประกอบตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
6.3 จัดทำโครงการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนไว้ในงานนโยบายและแผน						
6.4 จัดสรรงบประมาณให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้ดำเนินการส่งเสริมการอ่านให้แก่ผู้เรียน						
6.5 จัดตารางเวลาให้นักเรียนทุกห้องได้ใช้ห้องสมุดให้ได้ อย่างน้อย สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง						
6.6 จัดให้ครูบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดได้ศึกษา ดูงานห้องสมุดที่มีชื่อเสียง เพื่อนำมาพัฒนาห้องสมุด ของโรงเรียน						
6.7 ให้บริการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องรวมถึง ให้บริการในวันเสาร์และวันอาทิตย์						
6.8 สร้างความตระหนักให้แก่นักเรียนให้เห็นคุณค่าการอ่าน อย่างจริงจัง						
6.9 นำระบบการสืบค้นหนังสือ ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ทันสมัยมาใช้ในสถานศึกษา						
6.10 พัฒนาระบบ ICT ให้ทันสมัย เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ บริการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม						
6.11 มีงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือ ที่มีความเหมาะสม และสัมพันธ์กับระดับการอ่านของนักเรียนแต่ละระดับ ช่วงอายุ						
6.12 ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกซื้อ หนังสือเข้าห้องสมุดไว้สำหรับอ่านหรือค้นคว้า						
6.13 พัฒนาและปรับปรุงวัสดุการอ่านให้ทันสมัย มีความหลากหลายและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน						

มิติ / องค์ประกอบตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
2.6 ด้านนโยบายของสถานศึกษา (ต่อ)						
6.14 โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนและผู้ปกครองได้มีโอกาสอ่านหนังสือ โดยจัดกิจกรรมรักการอ่านจากโรงเรียนผู้ครอบครัว						
3. มิติความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา						
1.ด้านความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา						
1.1 ผู้ปกครองและครู ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนรักการอ่านอย่างจริงจัง						
1.2 มีการประสานงานระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ						
1.3 ครูที่ปรึกษามีการรายงานพฤติกรรมด้านการอ่านให้ผู้ปกครองทราบอยู่เสมอ						
1.4 ครูและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการสำรวจปัญหา และความต้องการในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียน						
1.5 ครูและผู้ปกครอง ช่วยกันค้นหาสาเหตุ ที่เด็กไม่ชอบอ่านหนังสือ เพื่อที่จะสามารถเข้าใจในตัวเด็ก และแก้ปัญหาได้ถูกต้อง						
1.6 ครูและผู้ปกครอง ร่วมกันแก้ปัญหาด้วยความรัก และความเข้าใจ ไม่ควรตำหนิ ต่อว่า หรือ เปรียบเทียบกับเด็กคนอื่น ๆ ข่มขู่หรือลงโทษ						
1.7 ครูและผู้ปกครอง มีการพูดคุยกับเด็ก เพื่อเปลี่ยนความคิดของเด็กให้เห็นความสำคัญของการอ่าน โดยอาจถามถึงเป้าหมายในอนาคตว่าเขาอยากเป็นอะไร และชี้ให้เห็นว่าการที่เขาจะไปสู่เป้าหมายได้นั้นเขาจำเป็นต้องรักการอ่าน						

องค์ประกอบตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. ด้านความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและ สถาบันการศึกษา (ต่อ)						
1.8 ครูและผู้ปกครองเปิดโอกาสให้เด็กหาวิธีการที่จะช่วย พัฒนาทักษะการอ่านของตนให้ดีขึ้น เช่น ให้เด็กเสนอ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดห้องสมุดหรือห้องอ่านหนังสือ ภายในบ้านที่เหมาะสมตามรูปแบบที่เด็กชอบ						
1.9 ครูและผู้ปกครองหาทางปรับเปลี่ยนหรือหาวิธีการใหม่ ๆ ที่จะส่งเสริมการอ่านของเด็กอยู่เสมอ เพื่อให้เด็กไม่รู้สึก เบื่อหน่าย						

♥♥♥ ขอขอบคุณที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ♥♥♥

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 3

แบบสอบถาม รอบที่ 3
ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจง

1. แบบสอบถาม รอบที่ 3 นี้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรายการตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เช่นเดียวกับแบบสอบถาม รอบที่ 2 โดยจำแนกองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ตามมิติ 3 มิติ ดังนี้

1) มิติสถาบันครอบครัว

- 1.1) ด้านการดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ของผู้ปกครอง (รวม 15 ตัวบ่งชี้)
- 1.2) ด้านการเป็นตัวอย่างของผู้ปกครอง (รวม 5 ตัวบ่งชี้)
- 1.3) ด้านการเสริมแรงของผู้ปกครอง (รวม 9 ตัวบ่งชี้)
- 1.4) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของผู้ปกครอง (รวม 5 ตัวบ่งชี้)

2) มิติสถาบันการศึกษา

- 2.1) ด้านการให้ความรู้และพัฒนาทักษะการอ่าน (รวม 7 ตัวบ่งชี้)
- 2.2) ด้านการจัดกิจกรรม (รวม 12 ตัวบ่งชี้)
- 2.3) ด้านการเป็นตัวอย่าง (รวม 6 ตัวบ่งชี้)
- 2.4) ด้านการเสริมแรง (รวม 7 ตัวบ่งชี้)
- 2.5) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม (รวม 7 ตัวบ่งชี้)
- 2.6) ด้านนโยบายของสถานศึกษา (รวม 14 ตัวบ่งชี้)

3) มิติความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถานศึกษา

- 3.1) ด้านความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถานศึกษา (รวม 9 ตัวบ่งชี้)

2. การตอบแบบสอบถาม ในรอบที่ 3 ขอให้ท่านพิจารณาผลการตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อเปรียบเทียบกับคำตอบของท่าน ในรอบที่ 2 โดยที่ผู้วิจัยได้แสดงค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม รอบที่ 2 และค่าคะแนนเดิมที่ท่านได้ให้ไว้ในแบบสอบถาม รอบที่ 2 ไว้ในแบบสอบถามฉบับนี้แล้ว ดังนี้

2.1 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คือ ช่วงการกระจายระยะระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ($Q_3 - Q_1$) ซึ่ง **แสดงด้วยสัญลักษณ์** \longleftrightarrow **ทั้งนี้ถ้าค่าที่ได้ ไม่เกิน 1.50** ถือว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกัน

2.2 ค่ามัธยฐาน (Median) คือ ผลการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ **แสดงด้วยสัญลักษณ์ M** และมีเกณฑ์แปลผล ดังนี้

ค่ามัธยฐาน 4.50-5.00 หมายถึง **ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมมากที่สุด**

ค่ามัธยฐาน 3.50-4.49 หมายถึง **ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมมาก**

ค่ามัธยฐาน 2.50-3.49 หมายถึง **ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมปานกลาง**

ค่ามัธยฐาน 1.50-2.49 หมายถึง **ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมน้อย**

ค่ามัธยฐาน 1.00-1.49 หมายถึง **ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมน้อยที่สุด**

สำหรับค่าคะแนนเดิมที่ท่านได้ให้ไว้ในแบบสอบถามรอบที่ 2 แสดงด้วยสัญลักษณ์ X ส่วนการให้ค่าคะแนนที่ท่านจะให้นำหน้าในแบบสอบถาม รอบที่ 3 ขอให้แสดงด้วยสัญลักษณ์ ✓

การตอบแบบสอบถาม รอบที่ 3 นี้ เพื่อมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้นำคำตอบที่ให้ความคิดเห็นไว้ในแบบสอบถาม รอบที่ 2 มาพิจารณาอีกครั้งว่าท่านยังมีความคิดเห็นเช่นเดิมหรือเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น โดยจะได้เห็นทั้งความคิดเห็นเดิมของท่าน และค่ามัธยฐานของกลุ่มเมื่อท่านได้พิจารณาแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเหมาะสม ซึ่งจำแนกเป็น 5 ระดับ โดยมีความหมายดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง **ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมมากที่สุด**

ระดับ 4 หมายถึง **ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมมาก**

ระดับ 3 หมายถึง **ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมปานกลาง**

ระดับ 2 หมายถึง **ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมน้อย**

ระดับ 1 หมายถึง **ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมน้อยที่สุด**

ทั้งนี้หากความคิดเห็นของท่านในครั้งนี้อยู่ในขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ ของการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านได้โปรดแสดงเหตุผลสำหรับการตอบของท่านด้วย เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในงานวิจัยต่อไป

ตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

มิตี/องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	ระดับความ เหมาะสม					Med	Q ₃ -Q ₁	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
มิตีที่ 1 สถาบันครอบครัว								
1.ด้านการดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ ของผู้ปกครอง								
1.1 แนะนำและดูแลเด็กให้ทบทวนตำรา อย่างสม่ำเสมอ		M ↔ ✓		X		4	4.5 – 3.5	
1.2 กำหนดให้เด็กอ่านหนังสือหรือเล่า เรื่องจากหนังสือให้ฟัง			M ↔	X ✓		3	4 - 3	

การแปลความหมายข้อ 1.1. ผลการตอบแบบสอบถาม รอบที่ 2 มีค่ามัธยฐาน (สัญลักษณ์ M) ของตัวชี้วัดที่ 1.1 เท่ากับ 4 คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เห็นว่าตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีความเหมาะสมมาก โดยมีพิสัยระหว่าง ควอไทล์ 4.5 - 3.5 (สัญลักษณ์ ↔) หรือเท่ากับ 1 หมายความว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกัน

จากคำตอบในแบบสอบถาม รอบที่ 2 (สัญลักษณ์ X) ผู้ตอบท่านนี้เห็นว่าตัวชี้วัดที่ 1.1 มีระดับความเหมาะสม 2 หมายความว่า เห็นว่าตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีความเหมาะสมน้อย และไม่อยู่ในขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ หลังจากที่ท่านผู้ตอบท่านนี้ได้ทบทวนแล้ว ท่านได้เปลี่ยนแปลงระดับความเหมาะสมใหม่ เป็น 4 (สัญลักษณ์ ✓) ซึ่งอยู่ในขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ ดังนั้นไม่ต้องแสดงเหตุผลใด ๆ เนื่องจากคำตอบของท่านมีความสอดคล้องกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแล้ว

การแปลความหมายข้อ 1.2 ผลการตอบแบบสอบถาม รอบที่ 2 มีค่ามัธยฐาน (สัญลักษณ์ M) ของตัวบ่งชี้ที่ 1.2 เท่ากับ 3 คือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เห็นว่า ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 มีความเหมาะสมปานกลาง โดยมีพิสัยระหว่างควอไทล์ 4 - 3 (สัญลักษณ์ ↔) หรือ เท่ากับ 1 หมายความว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกัน

จากคำตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2 (สัญลักษณ์ X) ผู้ตอบท่านนี้เห็นว่าตัวบ่งชี้ที่ 1.2 มีระดับความเหมาะสม 2 หมายความว่า ท่านเห็นว่าตัวบ่งชี้ที่ 1.2 มีความเหมาะสมน้อย และ ความเห็นของท่านไม่อยู่ในขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ หลังจากที่ท่านได้ทบทวนแล้วท่าน ไม่เปลี่ยนแปลงระดับความเหมาะสม (สัญลักษณ์ ✓) ยังคงยืนยันคำตอบเดิมคือ 2 ซึ่งอยู่นอก ขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์

ในกรณีนี้ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านโปรดให้เหตุผลประกอบด้วย ทั้งนี้จะได้เป็นสารสนเทศ สำหรับผู้ที่นำตัวบ่งชี้ไปใช้ต่อไป

ข้อมูลจากท่านเป็นสิ่งที่มามีค่ายิ่ง ในการสรุปรายการตัวบ่งชี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อันจะนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานการศึกษาในอนาคต ดังนั้นขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตอบในทุกรายการตรงตามความคิดเห็น หรือ ดุลยพินิจของท่าน ทั้งนี้หากท่านสามารถส่งคืนแบบสอบถามนี้ ภายใน 2 สัปดาห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

นางศุภนันท์ พุทธิพนธ์

ผู้วิจัย

(โทร.. 089-5579206)

มติ / องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริม นิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					Med	Q ₃ -Q ₁	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
มติที่ 1 สถาบันครอบครัว								
1. ด้านการดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้	M					5	5-4	
1.1 แนะนำและดูแลเด็กให้ทบทวนตำรา อย่างสม่ำเสมอ	←→							
1.2 กำหนดให้เด็กอ่านหนังสือหรือเล่าเรื่อง จากหนังสือให้ฟัง	←→	M				4	5-3	
1.3 แนะนำให้เด็กอ่านหนังสือที่หลากหลาย เช่น หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสือการ์ตูน เป็นต้น	M ←→					5	5-4	
1.4 ติดตาม ตรวจสอบ ให้ความสนใจใน การทำบ้านของเด็กอย่างสม่ำเสมอ	←→	M				4	5-4	
1.5 พาเด็กไปดูการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับ หนังสือตามโอกาส	←→	M				4.5	5-4	
1.6 จัดตารางหรือกำหนดเวลาในการอ่าน หนังสือ การดูโทรทัศน์ หรือกิจกรรมอื่น อย่างเหมาะสม	←→	M				4	5-4	
1.7 กำหนดให้การอ่านเป็นกิจกรรมหนึ่งใน ครอบครัวที่ทำร่วมกัน และปฏิบัติเป็นประจำ อย่างสม่ำเสมอ	←→	M				4	5-3	
1.8 รับหนังสือประจำหรือซื้อหนังสือใหม่ เพิ่มอย่างสม่ำเสมอ เช่น เดือนละ 1 ครั้ง	←→	M				4	5-3	
1.9 พุดคุยหรือสนทนากับเด็กเกี่ยวกับเนื้อหา ในหนังสือที่อ่าน	M ←→					5	5-4	
1.10 จัดหาหนังสือที่มีคุณภาพ นำอ่านและ ตรงกับความสนใจของเด็กไว้ที่บ้าน	M ←→					5	5-4	

มิตี / องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริม นิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					Med	Q ₃ - Q ₁	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
1. ด้านการดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ (ต่อ)								
1.11 พาเด็กไปใช้แหล่งยืมบริการหนังสือ เช่น ห้องสมุดประชาชน โดยสมัครเป็นสมาชิก และยืมหนังสือมาอ่านที่บ้าน		M ↔				4.5	5 – 4	
1.12 แนะนำให้เด็กใช้เวลาว่างด้วยการอ่านหนังสือ ดึงความสนใจให้เด็กอยากอ่านและเห็นคุณค่าของการอ่าน		M ↔				5	5 – 4	
1.13 แนะนำให้เด็กนำหนังสือที่ชอบพกติดกระเป๋าตลอดเวลา เพื่อนำมาอ่านในช่วงเวลาที่ว่าง			M ↔			4	5 – 4	
1.14 สังเกต ตรวจสอบ การเรียนรู้หรือพัฒนาการของเด็กว่ามีพัฒนาการด้านการเรียน หรือการอ่านของเด็กว่าเป็นไปตามวัยของเด็กหรือไม่			M ↔			4	5 – 4	
1.15 สังเกต ตรวจสอบ ความผิดปกติหรือข้อบกพร่องของเด็ก เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการอ่าน เช่น สายตา อารมณ์ และริบพาเด็กไปพบแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญทันทีเมื่อพบข้อสงสัยดังกล่าว เพื่อหาทางแก้ไขให้ทันทั่วทั้งที่			M ↔			4	5 – 4	
2. ด้านการเป็นตัวอย่างของผู้ปกครอง								
2.1 ชอบอ่านหนังสือ เมื่ออ่านแล้วมักจะนำเรื่องราวในหนังสือหรือสิ่งที่เป็นประโยชน์มาเล่าให้เด็กฟังเสมอ		M ↔				5	5 – 5	
2.2 อ่านหนังสือเป็นประจำ ถึงแม้ช่วงเวลาที่เพียงเล็กน้อย วันละ 5 – 10 นาที		M ↔				5	5 – 5	

มิติ / องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริม นิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					Med	Q ₃ - Q ₁	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
2. ด้านการเป็นต้นแบบของผู้ปกครอง (ต่อ)								
2.3 เลือกซื้อหนังสือไว้อ่าน แทนการซื้อของใช้ฟุ่มเฟือย	M ↔					5	5 - 4	
2.4 พยายามหาหนังสือหรือยืมหนังสือที่หลากหลาย และเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน มาไว้สำหรับอ่านในครอบครัว	M ↔					5	5 - 5	
2.5 ใช้เวลาว่างในแต่ละครั้ง สำหรับการอ่านหนังสือมากกว่าการดูโทรทัศน์ หรือ กิจกรรมบันเทิงอื่น ๆ	M ↔					5	5 - 4	
3. ด้านการเสริมแรงของผู้ปกครอง								
3.1 มอบหนังสือที่เด็กชอบ หรือหนังสือดี ๆ สักเล่ม เป็นของขวัญวันสำคัญ ๆ เช่น ครบรอบวันเกิด	M ↔					5	5 - 4	
3.2 ให้อำนาจเด็กไปซื้อหนังสือที่ชอบเป็นของตนเอง	M ↔					5	5 - 4	
3.3 ไม่บังคับให้เด็กอ่านหนังสือ แต่เริ่มต้นให้เด็กได้อ่านในสิ่งที่เด็กชอบ	M ↔					4.5	5 - 4	
3.4 เล่าประวัติบุคคลสำคัญที่ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานให้เด็กฟัง เพื่อเชื่อมโยงให้เห็นความสำคัญของการอ่าน	M ↔					5	5 - 4	
3.5 กล่าวชื่นชมทุกครั้ง当孩子อ่านหนังสือ และสามารถทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน หรือ การเรียนการสอน ได้เป็นที่น่าพึงพอใจ	M ↔					5	5 - 4	
3.6 ให้ความสนใจ เมื่อเห็นเด็กแสดงพฤติกรรมท้อแท้เบื่อหน่ายในการอ่าน หรือ ทำสิ่งใดผิดพลาด	M ↔					5	5 - 4	

มิติ / องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริม นิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					Med	Q ₃ - Q ₁	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
3. ด้านการเสริมแรงของผู้ปกครอง (ต่อ)								
3.7 แสดงท่าทีความรู้สึกรับ สนใจฟัง เมื่อเด็กถ่ายทอดสิ่งที่เด็กอ่านให้ฟัง	M ↔					5	5 – 5	
3.8 ให้เด็กสะสมแต้มจากการอ่านหนังสือ แล้วพาเด็กไปเที่ยวในสถานที่ที่เด็กอยากไป หรือ ทำกิจกรรมที่เด็กอยากทำ	↔ M ↔					4	5 – 3	
3.9 ใ้รางวัล ชมเชย หรือให้กำลังใจ เมื่อเด็ก แสดงความกระตือรือร้นหรือสนใจ ที่จะอ่าน	M ↔					5	5 – 4	
4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของผู้ปกครอง								
4.1 สร้างบรรยากาศให้เด็กรู้สึกที่บ้าน มีความรักความอบอุ่น โดยทุกคนในบ้าน ต้องพูดคุยกันด้วยวาจาที่ไพเราะอ่อนหวาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	M ↔					5	5 – 4	
4.2 จัดบรรยากาศในบ้านให้เอื้อต่อการอ่าน มีแสงสว่างเพียงพอ และห่างจากเสียงรบกวน อื่น ๆ	M ↔					5	5 – 4	
4.3 จัดมุมสำหรับให้เด็กและทุกคนในบ้านได้ ใช้สำหรับอ่านหนังสือ โดยทำให้เด็กรู้สึกว่ การอ่านหนังสือที่บ้านเป็นสิ่งที่ตัวเองชอบ และมีความสุข	M ↔					4.5	5 – 4	
4.4 นำบทความหรือข้อคิด คติเตือนใจ มาตกแต่งจัดป้ายมุมสำหรับการอ่านในบ้าน	M ↔					5	5 – 4	
4.5 มีหนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ หรือ สื่อ การอ่านอื่น ๆ อย่างหลากหลายไว้สำหรับ อ่านในบ้าน	M ↔					5	5 – 4	

มติ / องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริม นิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					Med	Q ₃ - Q ₁	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
มติที่ 2 สถาบันการศึกษา								
1. ด้านการให้ความรู้และการพัฒนาทักษะ การอ่าน								
1.1 ครูรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยสำรวจ ความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนในด้าน พฤติกรรมการอ่าน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการจัดกิจกรรมให้นักเรียน มีนิสัยรักการอ่าน	M ↔					5	5-5	
1.2 ครูรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลพร้อมทั้ง จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับการอ่าน ของนักเรียนให้เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง	M ↔					5	5-4	
1.3 ครูมีใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของ นักเรียน และยอมรับในความแตกต่าง ระหว่างบุคคล	M ↔					5	5-4	
1.4 ครูให้ความรัก ความเมตตาและพูดคุย ให้คำแนะนำเกี่ยวกับทักษะการอ่าน โดย วิธีการที่หลากหลายแก่นักเรียนเสมอ	M ↔					5	5-4	
1.5 ครูจัดทำโครงการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา นักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน	M ↔					5	5-4	
1.6 ครูกำหนดให้นักเรียนจัดทำบันทึก การอ่านของตนเองโดยบูรณาการ ในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระ การเรียนรู้แต่ละรายวิชา	M ↔					5	5-4	
1.7 ครูให้คำแนะนำการใช้ห้องสมุด และ วิธีการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการ	M ↔					5	5-5	

มิติ / องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริม นิยัรกรการอ่านสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					Med	Q ₃ - Q ₁	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
2. ด้านการจัดกิจกรรม								
2.1 สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ดำเนินการโดย ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ หรือ คณะกรรมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ประเภทเร้าโสตประสาท (ใช้เสียงและคำพูด เป็นหลัก) เช่น กิจกรรมเล่านิทานให้ฟัง , เล่าเรื่องจากหนังสือ ,อ่านหนังสือให้ฟังและ แนะนำหนังสือด้วยปากเปล่า เป็นต้น	M	↔				5	5 - 4	
2.2 สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ดำเนินการ โดย ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ หรือ คณะกรรมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ประเภทเร้าจักขุประสาท (อ่านความหมาย ของสิ่งที่เห็นเป็นหลัก) เช่น จัดนิทรรศการ หนังสือ , จัดนิทรรศการตามเทศกาล , จัดนิทรรศการตามวันสำคัญของชาติและ จัดมุมหนังสือ เป็นต้น	M	↔				5	5 - 4	
2.3 สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ดำเนินการโดย ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ หรือ คณะกรรมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ประเภทเร้าโสตประสาทและจักขุประสาท (ใช้ฟังและดูไปพร้อมกัน) เช่น กิจกรรมเล่า นิทานให้ดูภาพประกอบในหนังสือ , เล่านิทานโดยใช้โสตทัศนวัสดุ , จัดสัปดาห์ ห้องสมุด , วาดภาพและการเล่าเรื่อง เป็นต้น	M	↔				5	5 - 4	

มติ / องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริม นิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					Med	Q ₃ - Q ₁	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
2. ด้านการจัดกิจกรรม (ต่อ)								
2.4 สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ดำเนินการ โดย ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ หรือ คณะกรรมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น ขอดนักร้อง , ค่ายรักการอ่านและ การแข่งขันต่าง ๆ เป็นต้น	M ↔					5	5 - 4	
2.5 ครูพัฒนาศักยภาพการอ่านของผู้เรียน โดยการประกวดแข่งขันทั้งในระดับ โรงเรียน เขตพื้นที่และระดับชาติ	M ↔					5	5 - 4	
2.6 ครูพานักเรียนไปดูการจัดห้องสมุด สาธารณะ เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ ความรู้เกี่ยวกับห้องสมุด	↔	M				4	5 - 4	
2.7 ครูจัดมุมหนังสือในห้องเรียนให้นักเรียน ได้อ่านในเวลาว่าง	M ↔					5	5 - 4	
2.8 ครูมอบหมายให้นักเรียนหาข่าว มารายงานทุกเช้าของแต่ละวัน ก่อนเริ่มเรียน วันละ 5 นาที	M ↔					4.5	5 - 4	
2.9 ครูจัดสถานที่ บริเวณรอบ ๆ อาคารเรียน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ พุดได้ เป็นต้น	M ↔					5	5 - 4	
2.10 จัดกิจกรรมวางทุกงานอ่านทุกคน อย่างน้อย วันละ 15 นาที	M ↔					5	5 - 4	
2.11 จัดตั้งชมรม หรือชุมนุมส่งเสริม นิสัยรักการอ่าน	M ↔					5	5 - 4	
2.12 มีกิจกรรมพานักเรียนเข้าใช้บริการ ห้องสมุด ด้วยการสืบค้นข้อมูล	M ↔					5	5 - 4	

มติ / องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริม นิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					Med	Q ₃ - Q ₁	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
3. ด้านการเป็นตัวแทน								
3.1 ครูเป็นยอดนักอ่าน ชอบอ่านหนังสือ และ ใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสืออยู่เป็นประจำ สม่ำเสมอ	M ↔					5	5 - 4	
3.2 ครูนำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาเล่า ให้นักเรียนฟัง โดยใช้ภาษาพูดและสำเนียง ที่ถูกต้องชัดเจน	M ↔					5	5 - 4	
3.3 ครูมีหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์เป็นของตนเอง ที่มีความหลากหลายไว้สำหรับอ่านในเวลา ว่างและให้นักเรียนที่สนใจได้ยืมอ่าน	M ↔					5	5 - 4	
3.4 ครูแนะนำหนังสือใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ ให้นักเรียนได้ติดตามอ่าน	M ↔					5	5 - 4	
3.5 ครูให้บริการยืมหนังสือจากห้องสมุด และ เข้าห้องสมุดเพื่ออ่านเพิ่มเติมเสมอ	M ↔					5	5 - 4	
3.6 ครูมีบุคลิกลักษณะที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและ สนใจเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคม อยู่เสมอ	M ↔					4.5	5 - 4	
4. ด้านการเสริมแรง								
4.1 ครูออกแบบกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียน ได้อ่านอย่างมีวิจารณญาณ เข้าใจสิ่งที่อ่าน ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย	M ↔					5	5 - 4	
4.2 ครูคอยแนะนำให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านอย่างใกล้ชิด	M ↔					5	5 - 4	
4.3 ครูกล่าวชื่นชมนักเรียนทุกครั้งที่เด็ก ทำกิจกรรม โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน การค้นคว้าด้วยตนเอง	M ↔					5	5 - 4	

มติ / องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริม นิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					Med	Q ₃ - Q ₁	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
4. ด้านการเสริมแรง (ต่อ)								
4.4 เผยแพร่และยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียน รักการอ่านเช่น ประกาศชื่อนักอ่านเสาชิงช้า หรือ จัดเผยแพร่ในวารสารของโรงเรียน เป็นต้น	M	↔				5	5 - 4	
4.5 เชิญวิทยากรที่ประสบความสำเร็จ มาพูดคุยให้ความรู้แก่นักเรียน เช่น ผู้ปกครอง หรือ ศิษย์เก่า เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญ ของการอ่าน	M	↔				5	5 - 4	
4.6 มอบเกียรติบัตร สำหรับนักเรียนที่มี การบันทึกองค์ความรู้จากการอ่านในสมุด บันทึก ได้มากที่สุดในแต่ละเดือน	M	↔				5	5 - 5	
4.7 มอบรางวัลหรือเกียรติบัตรให้แก่นักเรียน ที่มีผลงานหรือนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม ในโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านใน ทุกรายการที่เข้าร่วม	M	↔				5	5 - 4	
5. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม								
5.1 ปรับปรุงและพัฒนาสถานที่ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศทั้งในและ นอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการอ่าน	M	↔				5	5 - 4	
5.2 ภายในห้องเรียนมีการจัดมุมหนังสือ จัดป้ายนิเทศเพื่อดึงดูดความสนใจในการอ่าน ของนักเรียน	M	↔				5	5 - 4	
5.3 บริเวณอาคารเรียนมีการจัดป้ายนิเทศ การประกวดการอ่านคำขวัญ คำอวยพร การท่ายปัญหา การเล่านิทานเพื่อส่งเสริม การอ่าน	M	↔				5	5 - 4	

มติ / องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริม นิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					Med	Q ₃ - Q ₁	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
5. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม (ต่อ)								
5.4 มีการปรับปรุงห้องคอมพิวเตอร์หรือห้อง สืบค้นทางอินเทอร์เน็ต ตลอดถึงวัสดุอุปกรณ์ ให้สามารถใช้งานได้และเหมาะสม ในการใช้ บริการ	M ↔					5	5 - 4	
5.5 มีเทคนิคในการจัดมุมต่าง ๆ ในห้องสมุด ได้อย่างน่าสนใจและมีการหมุนเวียนสื่อ และ จัดสื่อให้สามารถหยิบได้ง่ายและสะดวก	M ↔					4.5	5 - 4	
5.6 จัดสถานที่ รอบ ๆ อาคารเรียนหรือใต้ ร่มไม้ให้ร่มรื่น มีสถานที่เก็บหนังสือ เช่น ซุ้มรักการอ่าน หรือตะกร้าใส่หนังสือ สำหรับ ให้นักเรียนได้อ่านและค้นคว้า	M ↔					5	5 - 4	
5.7 มีห้องสมุดหรือมุมสำหรับการอ่านประจำ กลุ่มสาระการเรียนรู้หรือในห้องเรียนไว้ สำหรับให้นักเรียนอ่านหรือค้นคว้าเพิ่มเติม	M ↔					5	5 - 4	
6. ด้านนโยบายของสถานศึกษา								
6.1 มีการแต่งตั้งคณะทำงาน กำหนดบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบในการส่งเสริม การอ่าน	M ↔					5	5 - 4	
6.2 กำหนดเกณฑ์คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ด้านบรรณารักษ์มาทำงานในห้องสมุด	M ↔					5	5 - 4	
6.3 จัดทำโครงการส่งเสริมการอ่านของ นักเรียนไว้ในงานนโยบายและแผน	M ↔					5	5 - 4	

มติ / องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริม นิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					Med	Q ₃ -Q ₁	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
6. ด้านนโยบายของสถานศึกษา (ต่อ)								
6.4 จัดสรรงบประมาณให้แก่แต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้ได้ดำเนินการส่งเสริมการอ่านให้ แก่ผู้เรียน	M ↔					5	5-4	
6.5 จัดตารางเวลาให้นักเรียนทุกห้องได้ใช้ ห้องสมุดให้ได้อย่างน้อย สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง	M ↔					5	5-4	
6.6 จัดให้ครูบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ ห้องสมุด ได้ศึกษาคุณภาพห้องสมุดที่มีชื่อเสียง เพื่อนำมาพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียน	M ↔					5	5-4	
6.7 ให้บริการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน อย่างต่อเนื่องรวมถึงให้บริการในวันเสาร์ และวันอาทิตย์	M ↔					5	5-4	
6.8 สร้างความตระหนักให้แก่นักเรียนได้เห็น คุณค่าการอ่านอย่างจริงจัง	M ↔					5	5-4	
6.9 นำระบบการสืบค้นหนังสือ ด้วยสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัยมาใช้ในสถานศึกษา	M ↔					5	5-4	
6.10 พัฒนาระบบ ICT ให้ทันสมัย เพื่อให้ นักเรียนได้ใช้บริการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม	M ↔					5	5-4	
6.11 มีงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือ ที่มีความเหมาะสมและสัมพันธ์กับระดับ การอ่านของนักเรียนแต่ละระดับช่วงอายุ	M ↔					5	5-4	
6.12 ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดไว้ สำหรับอ่านหรือค้นคว้า	M ↔					5	5-4	

มติ / องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริม นิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					Med	Q ₃ - Q ₁	เหตุผล
6. ด้านนโยบายของสถานศึกษา (ต่อ)								
6.13 พัฒนาและปรับปรุงวัสดุการอ่าน ให้ทันสมัยมีความหลากหลายและเพียงพอกับ จำนวนนักเรียน	M	↔				5	5 – 4	
6.14 โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนและ ผู้ปกครองได้มีโอกาสอ่านหนังสือ โดยจัด กิจกรรมรักการอ่านจากโรงเรียนสู่ครอบครัว	M	↔				5	5 – 4	
มติที่ 3 ความร่วมมือระหว่างสถาบัน ครอบครัวและสถาบันการศึกษา								
1. ด้านความร่วมมือระหว่างสถาบัน ครอบครัวและสถาบันการศึกษา	M							
1.1 ผู้ปกครองและครู ให้ความร่วมมือในการ จัดกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนรักการอ่าน อย่างจริงจัง	M	↔				5	5 – 4	
1.2 มีการประสานงานระหว่างบ้านและ โรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับ พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอย่าง สม่ำเสมอ	M	↔				5	5 – 4	
1.3 ครูที่ปรึกษามีการรายงานพฤติกรรมด้าน การอ่านให้ผู้ปกครองทราบอยู่เสมอ	M	↔				4	5 – 4	
1.4 ครูและผู้ปกครอง มีส่วนร่วม ในการสำรวจปัญหา และความต้องการ ในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียน	M	↔				5	5 – 4	
1.5 ครูและผู้ปกครอง ช่วยกันค้นหาสาเหตุ ที่เด็กไม่ชอบอ่านหนังสือ เพื่อที่จะสามารถ เข้าใจในตัวเด็ก และแก้ปัญหาได้ถูกต้อง	M	↔				5	5 – 4	

มิตี /องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริม นิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับความเหมาะสม					Med	Q ₃ -Q ₁	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
1. ด้านความร่วมมือระหว่างสถาบัน ครอบครัวและสถาบันการศึกษา (ต่อ)								
1.6 ครูและผู้ปกครอง ร่วมกันแก้ปัญหาด้วย ความรัก และความเข้าใจ ไม่ควรตำหนิ ต่อว่า หรือ เปรียบเทียบกับเด็กคนอื่น ๆ ข่มขู่หรือ ลงโทษ		M ↔				4	5-4	
1.7 ครูและผู้ปกครอง มีการพูดคุยกับเด็ก เพื่อเปลี่ยนความคิดของเด็กให้เห็น ความสำคัญของการอ่าน โดยอาจถามถึง เป้าหมายในอนาคตว่าเขาอยากเป็นอะไร และชี้ให้เขา เห็นว่า การที่เขาจะไปสู่เป้าหมาย ได้นั้นเขาจำเป็นต้องรักการอ่าน		M ↔				5	5-3	
1.8 ครูและผู้ปกครองเปิด โอกาสให้เด็กหา วิธีการที่จะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของตน ให้ดีขึ้น เช่น ให้เด็กเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดห้องสมุดหรือห้องอ่านหนังสือภายใน บ้านที่เหมาะสมตามรูปแบบที่เด็กชอบ		M ↔				5	5-4	
1.9 ครูและผู้ปกครองหาทางปรับเปลี่ยน หรือ หาวิธีการใหม่ ๆ ที่จะส่งเสริมการอ่านของเด็ก อยู่เสมอ เพื่อให้เด็กไม่รู้สึกเบื่อหน่าย		M ↔				5	5-4	

♥♥♥ ขอขอบคุณที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ♥♥♥

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางศุภนันท์ พุทธนพล
วัน เดือน ปีเกิด	28 มกราคม 2520
สถานที่เกิด	อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกสังคมศึกษา พ.ศ. 2542
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
ตำแหน่ง	ครู อันดับ ค.ศ. 1

